

Ondokuzmayıs Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

**TÜRKİYE’DEKİ RESİM-İŞ EĞİTİMİ PROGRAMLARINDA
OKUTULAN GRAFİK TASARIM DERSLERİNİN
UYGULANMASINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER**

Hazırlayan:
Fatih ÖZDEMİR

Danışman:
Doç. İ.Halil TÜRKER

Doktora Tezi

Samsun, 2011

KABUL VE ONAY

Fatih ÖZDEMİR tarafından hazırlanan *Türkiye'deki Resim-İş Eğitimi Programlarında Okutulan Grafik Tasarım Derslerinin Uygulanmasını Etkileyen Faktörler* başlıklı bu çalışma,/...../..... tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oy çokluğuyla başarılı bulunarak jürimiz tarafından Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: _____

Üye : _____

Üye : _____

Üye : _____

Üye _____

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

___/___/___

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Doktora tezinin, proje aşamasından sonuçlanmasına kadarki süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet ettiğimi, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu taahhüt ederim.

—/—/—

Fatih ÖZDEMİR

Öğrencinin Adı-Soyadı	Fatih ÖZDEMİR
Anabilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Danışmanın Adı	Doç. İ. Halil TÜRKER
Tezin Adı	Türkiye’deki Resim-İş Eğitimi Programlarında Okutulan Grafik Tasarım Derslerinin Uygulanmasını Etkileyen Faktörler

ÖZET

Türkiye’deki Eğitim Fakültelerinde bulunan Güzel Sanatlar Eğitimi bölümlerindeki Öğretim Elemanları ile dersler, ders içerikleri ve işleniş biçimleri konularında yapılan görüşmeler sırasında, tüm fakültelerde uygulanması öngörülen Eğitim Fakülteleri ortak programının uygulama aşamasında bölümden bölüme değişiklikler gösterdiği fark edilmiştir. Bu farklılıkların ortaya konması ve mevcut durumun göz önüne serilerek yapılabileceklerin tartışmaya açılması fikri, bu araştırmanın yapılmasına sebep olmuştur.

Araştırmanın amacı; Türkiye’deki Güzel Sanatlar Eğitimi Grafik Ana Sanat Dallarında 6 dönem boyunca okutulan derslerin mevcut durumunun ne olduğunun ortaya konulması ve bu derslerin yürütülmesinde etkili olduğu düşünülen fiziki koşulların, atölye yeterliliğinin, öğretim elemanlarının ders yüklerinin ve mesleki gelişim düzeylerinin derslerin işlenmesinde ne derece etkili olduğunun incelenmesini, mevcut sorunların ortaya konulmasını sağlamak ve bu sorunların giderilebilmesi için çözüm önerileri sunmaktır.

Araştırma tarama türü bir çalışmadır. Araştırma, Türkiye’deki Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin Resim-İş Öğretmenliği Grafik Ana Sanat Dalları Programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümü ve daha nitelikli öğretmen adaylarının yetiştirilmesine dönüktür. Araştırmanın evrenini, Türkiye’deki Resim-İş Öğretmenliği Grafik Ana Sanat Dalı derslerini yürüten öğretim elemanları oluşturmaktadır. Veriler, 3 bölümden oluşan bir anket aracılığı ile toplanmıştır. Anketin birinci bölümünde kişisel bilgiler, ikinci bölümünde mevcut durum ve fiziki koşullar ile ilgili sorular, üçüncü bölümünde ise grafik ana sanat derslerinde var olan durum ve uygulamada karşılaşılan sorunlar ile ilgili sorular yer almaktadır. Hazırlanan anket, evrendeki tüm programlara uygulanmıştır. Elde edilen bulgular yorumlanmış, bu yorumlar üzerinden bazı sonuçlar çıkarılmış ve çeşitli öneriler sunularak tez tamamlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Grafik Tasarım, Resim-iş Eğitimi, Grafik Ana sanat Dalı

Student's Name and Surname	Fatih ÖZDEMİR
Department's Name	Fine Arts Education Department
Name of the Supervisor	Associate Prof. İ. Halil TÜRKER
Name of the Thesis	The Factors Affecting the Application of Graphic and Design Courses in Fine Arts Education Programs in Turkey

ABSTRACT

During our meetings regarding courses, course outlines, and teaching styles with faculty members from Fine Arts Education departments at education faculties in Turkey, it was noticed that the outline that was expected to be followed universally by all faculties changed from department to department. Ascertaining these differences, and by doing so opening a discussion about the possible solutions to overcome them, led to this research.

The purpose of this research is to examine the current situation of the courses that are taught over six semesters in Graphic Art Major Programs in Fine Art Education Departments, to put forward the content of these courses, and to find out how much the factors such as outlines, physical conditions, time spend with the instructors, and the sufficiency of the studios are influential in meeting the initial purposes of these courses.

This research is a survey study and aims to solve the problems that have been confronted in the execution of Graphic Art Major Programs of Fine Arts Education Departments that are affiliated with the education faculties and seek the ways to educate more qualified teacher candidates. The research focuses on faculty members in Graphic Art Major Programs of Fine Arts Education Departments. Data has been collected by conducting a questionnaire that consists of three parts. The first part of this questionnaire consists of personal information; the second part comprises of questions regarding the current situation and physical conditions, and the third part

involves questions regarding the current situation of the graphic art courses and the problems that are confronted during their execution. The questionnaire is applied to all programs in the survey. Obtained data is interpreted; some conclusions have been derived from this interpretation; and, the dissertation is concluded with several recommendations.

Key Words: Graphic Design, Fine Arts Education, Graphic Art Major

ÖN SÖZ

Bu araştırma; yaşam boyu süren eğitim serüveni içerisinde, güzel sanatlar eğitimi alanı kapsamında bulunan grafik tasarım eğitimine katkı sağlayabilmek amacı ve arzusu ile hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında, geleceğin resim-iş öğretmenlerini yetiştiren eğitim fakültelerinin mevcut durumları incelenmiş, ortaya çıkan durum, olumlu ve olumsuz yönleriyle ortaya konmaya çalışılmıştır.

Araştırma öncesinde ve sonrasında kendilerinden yaşam, insanlık ve eğitim adına çok şeyler öğrendiğim hocalarım;

Danışman Sayın Doç. İ. Halil TÜRKER'e,

Sayın Doç. Ata Yakup KAPTAN'a ve

Sayın Yrd. Doç. Dr. Canani KAYGUSUZ'a;

Bilmeye başladığım andan itibaren gelişimime katkı sağlayan tüm öğretmenlerime;

Bu zor süreçte beni yalnız bırakmayıp, desteklerini benden esirgemeyenlere,

Gövdelerine sırtımı yaslayıp ruhumu dinlememe izin veren ağaçlara,

Toprağa,

Sana,

Size,

O'na ve

Onlara

Teşekkürler.

Fatih Özdemir

2011

Malatya-Samsun

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM.....	4
1.1. Araştırmanın Amacı.....	4
1.2. Araştırmanın Önemi	4
1.3. Problem Cümlesi	5
1.4. Alt Problemler	5
1.5. Sayıtlılar.....	5
1.6. Tanımlar.....	6
1.7. Sınırlılıklar.....	7
2. BÖLÜM.....	8
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	8
2.1. Eğitim ve Sanat Eğitimi.....	8
2.2. Sanat Eğitiminin Dünyadaki ve Türkiye’deki Tarihsel Süreci.....	10
2.3. Sanat Eğitiminin Önemi ve Temel Amaçları.....	20
2.4. Sanat Eğitiminde Grafik Ana Sanat Dalının Rolü.....	26
2.5. Grafik Tasarım Ders İçerikleri ve Yapılan Değişiklikler	28
2.6. Konuya İlişkin Yapılan Çalışmalar	29
3. BÖLÜM.....	39
YÖNTEM.....	39

3.1. Evren ve Örneklem	39
3.2. Veri Toplama Yöntemi	39
3.3. Verilerin Çözümlemesi	40
4. BÖLÜM.....	41
BULGULAR VE YORUM.....	41
4.1. Öğretim elemanların sanat ve sanat eğitimi konusundaki mesleki gelişim düzeylerine ilişkin bulgular ve yorumlar:	41
4.2. Öğretim elemanların ders yükleri ve yürüttükleri Ana Sanat Atölye Derslerinin dağılımına ilişkin bulgular ve yorumlar:	43
4.3. Öğretim elemanlarının fakültelerinin mevcut fiziki durum ve koşullarıyla ilgili görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar.....	44
4.3.1. Grafik atölyelerinin mevcut fiziki durumu ve koşullarıyla ilgili görüşlere ilişkin bulgular ve yorumlar	44
4.3.2. Bilgisayar atölyelerinin mevcut fiziki durumu ve koşullarıyla ilgili görüşlere ilişkin bulgular ve yorumlar	46
4.3.3. Kütüphanelerin mevcut fiziki durumu ve koşullarıyla ilgili görüşlere ilişkin bulgular ve yorumlar	47
4.4. Öğretim elemanların Ana Sanat Grafik derslerinin öğretimiyle ilgili görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar.....	49
4.5. Grafik Tasarım dersleri kapsamında öğretilen konuların dönemsel dağılımına ilişkin bulgular ve yorumlar.....	54
5. BÖLÜM.....	65
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	65
EKLER.....	71
KAYNAKÇA	108
ÖZGEÇMİŞ.....	118

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınları takip etme düzeyi.....	41
Tablo 2: Sanat ve sanat eğitimi ile ilgili abone olunan yayın adedi.....	42
Tablo 3: Öğretim elemanı haftalık ders saati	43
Tablo 4: Yürütülen Grafik Tasarım Dersi sayısı.....	43
Tablo 5: Öğretim elemanlarının atölye sayısının yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı	44
Tablo 6: Öğretim elemanlarının atölyelerin fiziki koşullarının yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı	45
Tablo 7: Öğretim elemanlarının atölyelerin Grafik Tasarım dersleri eğitimi açısından yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	45
Tablo 8: Bölümdeki bilgisayar atölyelerinin durumu	46
Tablo 9: Öğretim elemanlarının mevcut bilgisayar atölyelerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı	47
Tablo 10: Alanla ilgili kütüphanenin durumu.....	48
Tablo 11: Öğretim elemanlarının mevcut kütüphanenin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı	48
Tablo 12: Öğretim elemanlarının Grafik Tasarım derslerine yönelik bir temel tasarım dersinin gerekliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	49
Tablo 13: Öğretim elemanlarının grafik tasarım eğitiminde bilgisayarla eğitimin gerekliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	50
Tablo 14: Öğretim elemanlarının Grafik Tasarım ders saatlerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı	50
Tablo 15: Öğretim elemanlarının Grafik Tasarım ders saatlerinin ihtiyacına ilişkin görüşlerinin dağılımı	51
Tablo 16: Öğretim elemanlarının ana sanat atölye derslerini teorik olarak işleme durumlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	52

Tablo 17: Öğretim elemanlarının akademik kadronun yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı	52
Tablo 18: Öğretim elemanlarının mezuniyet projesi ya da tezi hazırlatılmasına ilişkin görüşlerinin dağılımı	53
Tablo 19: Öğretim elemanlarının mezuniyet projesi ya da tezi hazırlatılmasının gerekliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	53
Tablo 20: Dönem içerisindeki ünitelerin dağılımı (dönem içindeki ünite çeşitliliği)	55
Tablo 21: Ünitelerin işlenme yoğunluğu ve dönemlere göre dağılımı	57
Tablo 22: Grafik Tasarım dersi ünitelerinin işleniş düzenine yönelik düzenleme.....	64

GİRİŞ

Sanat, yüzyıllardan beri estetik bir gerçeklik olarak insanlığın yaşamında yer edinmiş bir olgudur. Yüzyıllar içerisinde bu olgu devamlı değişip gelişmiştir. Kùltürler, yaşadıkları dönemin kendi gerçekleri içerisinde sanatı yorumlamış, değiştirmiş ve geliştirmiştir. Günümüzde de bu doğal değişim süreci devam etmekte; sanatın değişken yapısı, dönemin sosyoekonomik koşullarından, insan ihtiyaçlarından, farklı bakış açılarından ve estetik anlayışlardan etkilenerak sürmektedir. Ülkeler, gündün güne refah seviyelerini daha yukarılara taşımaktadırlar. Eğitim seviyesi yüksek, yaşadığı çevreye karşı duyarlı bireyler, bu yükselişte önemli yer kaplamaktadır. Eğitim sisteminin temel öğelerinden birisi olan öğretmenler de bu değişim ve gelişim sürecinde önemli yer tutmaktadırlar. Değişen ve gelişen dünya ve buna paralel gelişen sanatı beraber düşünecek olursak, bu değişim sürecinde eğitimin payını da göz önüne aldığımızda, sanat eğitimcilerinin üzerine düşen sorumluluğu fark etmemiz daha kolay olacaktır. Bu sebeplerle, sanat eğitimcileri bu değişimi devamlı olarak takip etme durumundadırlar.

Bozkurt'a (2000: 15) göre sanat; bazı duyguların, düşüncelerin, durumların ya da olayların, deneyimlerden yararlanılarak beceri ve düş gücü ile ifade edilmesi ya da başkalarına iletilmesine yönelik yapılan yaratıcı bir insan etkinliğidir. Oktay'a (1994: 17) göre de sanat, bir haz alma aracı olmasının yanı sıra bir bilgilenme aracıdır da. Dünyayı anlama ve anlamlandırma sürecinin parçasıdır. Bu yüzden sanat eğitimcileri sanatın özgül sorunları ile yaşanan zamanın atik/politik sorunları arasındaki bağlantı noktalarını kavrayabilecek bireyler yetiştirmelidir. Fakat ülkemizde, bireylerde bu temel noktaları oluşturacak bir eğitim politikamız olduğunu söyleyemeyiz. İpşiroğlu'nun (1994: 79) da belirttiği gibi bizdeki eğitim anlayışı yıllardır özgür düşünce yerine düşünmemeyi, sorunları irdelemek ve sorgulamak yerine ezberciliği, bireyselliğin gelişmesini değil bastırılmasını hedef almıştır. Bölükoğlu'na (2002: 250) göre, görevi geleceğin insanlarını yetiştirmek olan eğitim-öğretim sistemimizin de kendini sürekli yenileme ve değişimin gereklerini yerine getirme sürecinde olması gerekmektedir.

Tarihsel sürece bakıldığında, özellikle ikinci dünya savaşını takip eden yıllarda, ikinci dünya savaşının açtığı yaraları onarmak ve bir daha benzer yaraların olmamasını

sağlamak amacıyla, dünyada genel olarak eğitimin demokratikleşmesine vurgu yapıldığı görülür. Büyükkaragöz 'e göre fikir çatışmalarının hoşgörü perspektifinde demokratik yollarla çözülmesi, barışçı bir değişimin sağlanması, öğretimin demokratikleştirilmesi ile mümkündür. (1998: 79). Sanat eğitiminin de eğitimin demokratik ilkelere göre işlenmesine katkı sağladığı söylenebilir.

Sanatın demokratik eğitim ve demokratik kişiliğe katkısıyla ilgili olarak Öztürk, (1994: 93) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yaptığı "demokrat birey" tanımını temel alarak demokrat bireyi "bağımsız, özgür, hoşgörülü, insancıl, yenilikçi, bireysel ayrılıklara saygı duyan, çok yönlü kişi" olarak tanımlamakta; sanatla eğitilmiş bireyi ise "olguları, çok yönlülükleri, çok boyutlulukları içinde görececek; yeniliklere, çağdaş her tür gelişmeye, her tür yeni biçime açık, insancıl ve hoşgörülü kişi" olarak tanımlamaktadır. Öztürk'ün bu yaklaşımı, demokratik haklara saygılı bireyler yetiştirmekte sanat eğitiminin ne denli önemli olduğunu göstermektedir. Atan, (2000: 33) eğitim sürecinde sanat eğitiminin yeteri kadar dikkate alınmadığından yakınmaktadır. Ona göre, genel eğitim uygulamaları yürütülürken güzel sanatlar eğitiminin özgün yönleri kabul edilmekte, ancak sanat eğitiminin genel eğitim dizgesi içerisindeki yeri göz ardı edilmektedir. Ayrıca Atan, güzel sanatlar alanında bilgi çağına uyarlanmış, çağdaş ve nitelikli sanat eğitimi verme konusunda iyi bir durum değerlendirmesi yapılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Farklı toplumlarda hem sanat hem de sanat eğitimi farklı değerlendirilmekle birlikte, Sanat eğitiminin kendi içinde, sanatın farklı disiplinlerine göre alt başlıklara ayrılmış olduğu bilinmektedir. Bu alt başlıklar sanat eğitimi içerisinde resim, heykel, özgün baskı, fotoğraf, seramik ve grafik tasarım disiplini olarak sınıflandırılmıştır.

Barnard, (2002: 31) grafik tasarımı görsel kültür içerisinde görsel olan, görülebilen, işlevsel ve iletişimsel amacı olan bir şey olarak tanımlamaktadır. İletişim çağındaki dünyamızda, temel amacı "iletişim" olan grafik tasarım disiplini ve bu disiplinin eğitimini temel alan, güzel sanatlar eğitimi kapsamındaki grafik tasarım ana sanat dalı da, içerik ve kullandığı malzemeler açısından, değişimi ve gelişimi en fazla takip etmesi gereken ana sanat dallarından birisidir. Disiplinler arası ilişki göz önüne alındığında,

Grafik Tasarım eğitimi üzerinden yapılan bu araştırma ile sanat eğitiminin durumu ile ilgili bir fikir edinmek mümkün olacaktır.

Türkiye'deki Eğitim Fakültelerinde bulunan Güzel Sanatlar Eğitimi bölümlerindeki Öğretim Elemanları ile dersler, ders içerikleri ve işleniş biçimleri konularında yapılan görüşmeler sırasında, tüm fakültelerde uygulanması öngörülen Eğitim Fakülteleri ortak programının, uygulama aşamasında bölümden bölüme farklılıklar gösterdiği ortaya çıkmıştır. Bu farklılıkların ortaya konması ve mevcut durumun göz önüne serilerek yapılabileceklerin tartışmaya açılması fikri, bu araştırmanın yapılmasına sebep olmuştur. Günümüz mevcut durumu ele alındığında, Türkiye'de verilen grafik tasarım eğitiminin, fakülteden fakülteye hatta öğretim elemanından öğretim elemanına göre farklılıklar gösterdiği, programlar arasındaki bu uyumsuzluk ve eksiklikler sonucunda mezun olan öğrencilerin, alana ilişkin kapsamlı bir eğitim alamadığı, sadece belli ana başlıklar hakkında yüzeysel bilgilere sahip olarak mezun oldukları söylenebilir. Çoğu zaman dersi yürüten öğretim elemanının uzmanlık alanı dersin içeriğine hâkim olduğu, diğer alt başlıkların ya hiç öğretilmediği ya da yüzeysel olarak geçildiği düşünülmektedir. Bölümün mevcut fiziki koşulları, teknik donanımı ve akademik kadro durumu da ders içeriklerinin belirlenmesinde etkili olabilir. Ayrıca Atan'ın (2000: 35) da belirttiği gibi sanat eğitiminde uygulanan modeller, bilgi çağının gereği olarak değişim ve gelişim sürecinde her zaman yeniden yapılanmayı gerektirecektir. Eğitim kurumları iç gözlemlerde bulunarak sanat eğitimi ilkelerini belirlemelidirler.

Yukarıda ifade edilen durumlara dayalı olarak bu çalışmada aşağıdaki problem ve alt problemlere cevap aranmıştır.

1. BÖLÜM

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Türkiye'deki Güzel Sanatlar Eğitimi Grafik Ana Sanat Dallarında 6 dönem boyunca okutulan derslerin mevcut durumunun ne olduğunun ortaya konulması ve bu derslerin yürütülmesinde etkili olduğu düşünülen fiziki koşulların, atölye yeterliliğinin, öğretim elemanlarının ders yüklerinin ve mesleki gelişim düzeylerinin derslerin işlenmesinde ne derece etkili olduğunun incelenmesini, mevcut sorunların ortaya konulmasını sağlamak ve bu sorunların giderilebilmesi için çözüm önerileri sunmaktır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Değişen sanat, doğal olarak değişken ve yenilikçi bir sanat eğitimi de zorunlu kılmaktadır. Güzel sanatlar eğitimi veren fakültelerde uygulanan sanat eğitimi programları, zaman zaman güncelliğini yitirmekte, değişen ve gelişen sanat anlayışının hızına yetişemeyerek geride kalmaktadır. Özellikle grafik tasarım ana sanat dalı, gerek ders içerikleri gerekse de kullandığı ders materyalleri açısından gelişen teknoloji ile paralel bir seyir göstermektedir. Sürekli kendini yenileyen ve her gün bir adım daha ileri giden teknoloji, grafik tasarım ana sanat dalı ders içeriklerinin de devamlı güncellenmesini zorunlu kılmaktadır. Güncel bilgi donanımına sahip, yeni teknolojileri tanıyan öğretmen adaylarının yetiştirilmesi için doğru temellendirilmiş, sağlam bir altyapı gerekmektedir.

Ayrıca, sanat eğitiminin önemli bir alanı olan ve birçok alt başlığa ayrılan grafik tasarım eğitiminin kapsamının ne olduğunun belirlenmesi, okutulan derslerin içeriklerinin mümkün olduğu kadar ortak bir paydada buluşturulması, sanat eğitimi veren programların mümkün olduğu kadar birbirlerine yaklaştırılması önemlidir. Hangi üniversiteden mezun olursa olsun, mezun olan her öğrenci, alana ilişkin temel kapsamlı bir bilgi birikimine sahibi olması, olanaklar ölçüsünde grafik tasarımın tüm alt başlıklarına hâkim olması, o öğrencilerden beklenen özellikler arasında sayılmaktadır.

Bu çalışma, grafik tasarım derslerinin içeriklerinin ne olduğu ve uygulamada bu içeriklerin ne oranda kazanıldığını ve farklı değişkenlerin bu içeriklerde etkili olup olmadığını saptamayı deneyen alandaki ilk çalışma olması açısından önemlidir.

1.3. Problem Cümlesi

Türkiye’de farklı üniversitelerde grafik tasarım derslerini yürüten öğretim elemanlarının, bu derslerin uygulanmasını etkileyen faktörler konusundaki görüşleri nelerdir?

1.4. Alt Problemler

Grafik tasarım derslerini yürüten öğretim elemanlarının sanat ve sanat eğitimi konusundaki mesleki gelişim düzeyleri nedir?

Grafik tasarım derslerini yürüten öğretim elemanlarının ders yükleri ve yürüttükleri Ana Sanat Grafik derslerinin dağılımı nasıldır?

Grafik tasarım derslerini yürüten öğretim elemanlarının fakültelerinin mevcut fiziki durum ve koşullarıyla ilgili görüşleri nasıldır?

Grafik tasarım derslerini yürüten öğretim elemanlarının Ana Sanat Grafik derslerinin öğretimiyle ilgili görüşleri nelerdir?

Grafik Tasarım dersleri kapsamında öğretilen konuların dönemlere göre dağılımı nasıldır?

1.5. Sayıtlar

Araştırmada, aşağıdaki sayıtlardan hareket edilecektir.

a) Araştırmanın yürütüleceği üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği grafik ana sanat dalı programlarında

görev yapan öğretim elemanları; donanım, ders programları, ders içerikleri vb. ile ilgili gözlem ve görüşlerini araştırmacının sorduğu sorulara içtenlikle yansıtılmışlardır.

b) Deneklerin görüşlerini almak üzere hazırlanan anketin araştırmanın amacına uygun olduğu varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Sanat eğitimi: Sanat eğitimi, kişinin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmek, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir seviyeye ulaştırmak amacıyla yapılan eğitim faaliyetlerinin tümüdür (Tanyolaç, 2008: 22)

Grafik Tasarım: Bir mesajı iletme, bir görseli geliştirmek veya bir düşüncüyü görselleştirmek için metnin ve görsellerin algılanabilir ve görülebilir bir düzlemde, iki boyutlu veya üç boyutlu olarak organize edilmesidir (wikipedia, 2010)

Bölüm: Amaç kapsam ve nitelik yönünden bir bütün teşkil eden birbirini tamamlayan veya birbirine yakın anabilim ve ana sanat dallarından oluşan, fakültelerin eğitim öğretim bilimsel araştırma ve uygulama birimidir.

Eğitim: Eğitim, yetişmiş nesiller tarafından, henüz sosyal hayat için olgun hale gelmemiş bulunan nesiller üzerinde yapılan her çeşitten etkidir.

Fakülte: Yüksek düzeyde eğitim-öğretim bilimsel araştırma ve yayın yapan kendisine birimler bağlanabilen bir yükseköğretim kurumudur.

Lisans: En az sekiz yarıyıllık bir eğitimi kapsayan yüksek öğretim programı.

Ders içeriği: Kazandırılmak istenen hedef davranışlara ulaşmak için uygulanması amaçlanan yöntemler.

Biçim: Bir nesnenin görme ya da dokunma duyuları ile algılanmasını sağlayan kendine özgü gerçekliği.

1.7. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

2009-2010 eğitim öğretim döneminde, Türkiye’de lisans düzeyinde eğitim ve öğretim etkinlikleri devam eden Resim-iş Öğretmenliği/Eğitimi Programı’nın yer aldığı üniversiteler ile

Resim-iş Öğretmenliği Programı Grafik Tasarım Ana Sanat Atölye derslerini yürüten öğretim elemanlarının görüşleri ile

Anketin ölçtüğü – kapsadığı özelliklerle sınırlıdır.

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde eğitim ve sanat eğitiminin tarihçesi ele alınmış, sanat eğitiminin tarihsel seyrine vurgu yapılarak geçmişten günümüze sanat eğitiminin aldığı yol ve günümüzdeki mevcut durumu incelenmiştir. Böylece sanat eğitiminin geçirdiği aşamaları görerek mevcut durumla ilgili daha doğru saptamalar yapmak mümkün olacaktır.

2.1. Eğitim ve Sanat Eğitimi

Gelişen ve değişen dünyada edinilen deneyimlerle, yaşantılar sonucu elde edilen kazanımlarla, zamanın ve koşulların zorladığı değişimlerle beraber tanımlar da değişmektedir. Şimdiye kadar birçok kaynakta, birçok farklı şekilde eğitim tanımlanmıştır. Yapılan tüm bu tanımların merkezinde birey ve bireyin kişisel ve toplumsal yeteneklerinin geliştirilmesi yer almaktadır.

Akyüz'e (2006a: 2) göre eğitim, bireyin zihnen, bedenen, duygusal ve toplumsal olarak davranış ve yeteneklerini en uygun şekilde ya da istenilen bir doğrultuda geliştirmesi, bazı amaçlara yönelik yeni yetenekler, davranışlar, bilgiler kazanması için yapılan çalışmaların tümüdür. Tanyolaç'a (2008: 29) göre ise eğitim, "Bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme sürecidir." Bu tanım eğitiminin bugün de kullanılan en yaygın tanımıdır. Eğitim, sadece bireyi ilgilendiren bir husus olmadığından ve her eğitim işi aynı zamanda bir toplumsal duruma karşılık geldiğinden eğitim, bir tür kültürlenme işi olarak ta değerlendirilmekte; bu yüzden eğitim süreci, değişen toplumsal ilişkiler sistemi içinde sürekli değişim ve gelişim göstermektedir. Her ne kadar post-modern toplum teorileri giderek daha fazla dünya gündemine düşse de, içinden geçilen çağ, hala yoğunlukla modern dönem olarak değerlendirilmekte, eğitim sürecinde de modern dönemin ihtiyaçlarını karşılaması beklenmektedir. Eğitimin modernleşmesinden kasıt, Atatürk'ün de 1923 yılında, Cumhurbaşkanları, Başbakanlar ve Milli Eğitim Bakanlarının Milli Eğitimle İlgili

Söylev ve Demeçleri'nin 12. Sayfasında belirttiği gibi “Ne Doğulu ne de Batılı menşeli bazı bilgileri beyinde depo edip, bilgiyi İnsan için fazla bir süs, bir vasıta-yı tahakküm yahut medenî bir zevk yapmaktan ziyade maddî hayatta başarı sağlayan amelî ve kullanılabilir bir cihaz haline getirmektir” (Koçer, 1992: 237). Bu değişme, gelişme ve modernleşme sürecinde eğitime farklı çağlarda, farklı yaklaşımlar olduğu görülmüştür. Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyetinin önderleri de, zamanın ekonomik, siyasi ve toplumsal durumunu göz önüne alarak Köy Enstitülerini hayata geçirme yoluna gitmişlerdir. Bu yaklaşımlarda toplumların siyasal ve toplumsal yapısının, doğa koşullarının, ekonomi ve benzeri diğer etkenlerin rolü vardır. Eğitim düşünceleri de bunlardan etkilenmekte ve bunları etkilemektedir (Binbaşıoğlu, 1982: I). Bu etkileşim, eğitim alanına dâhil olan sanat eğitimi için de geçerlidir.

San'a (2003: 17) göre sanat eğitimi, 20. Yüzyılın başından beri genel anlamda tüm sanat alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içinde ve dışında yaratıcı sanatsal eğitimidir. Dar anlamda ise, okullarda, ilgili bölümlerde alana ilişkin verilen derslerdir ve daha çok plastik sanatlar alanında verilen eğitimi kapsar. Sanat eğitimi de bu alanların rengi ve hassas perspektifi olur. İnsana yakışan duyarlılık korunarak yansıtılmaya çalışılır. Yolcu (2004: 88) ise sanat eğitimi şöyle tanımlar; “Kişinin duygularını, düşüncelerini, izlenimlerini, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir düzeye ulaştırmak ve bu düzeyde bir anlatıma ulaştırabilmek amacıyla yapılan eğitim faaliyetlerinin tümü”. Sanat eğitimi, kişinin kendisinde var olan şeylerin farkındalığını oluşturur. Sonrasında kendini anlamayı getirecek olan bu farkındalık, toplum için gerekli olan bilinçli, duyarlı, estetik beğenisi oluşmuş bireyleri ortaya çıkaracaktır. Sanat eğitiminin ilgi alanını, görsel sanatların eğitimi ve öğretimi oluşturur. Pratik sanat etkinlikleri, sanat yapıtı inceleme, sanat tarihi ve estetik, bu kapsam içerisindedir. Ayrıca, araç gereç ve ışık donanımı ile müfredat programları, çalışma düzeni, değerlendirme gibi yöntemsel konuları da içerir (Kırıçoğlu, 1991: 7). Yirminci yüzyıl başlarından bu yana sanat eğitimi kuramı, kapsamsal ve genel anlamda, sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır. Dar anlamda ise okullarda sınıflardaki ve ilgili bölümlerdeki bu alana ilişkin verilen dersleri tanımlar. Yaygın ve tümel anlamında kullanıldığı özellikle belirtilmedikçe, sanat eğitimi, daha çok “plastik sanatlar alanında verilen eğitim” biçiminde anlaşılmaktadır. Her iki

durumda da sanat eğitimi, yetişkin eğitiminden çok, yetişmekte olanların genel eğitim süreci içinde ele alınmaktadır (San, 2003: 17).

2.2. Sanat Eğitiminin Dünyadaki ve Türkiye'deki Tarihsel Süreci

Bilimsel bir uğraş alanı olarak eğitimin kabulü çok eskilere dayanmasa da, eğitim üzerine düşünceler, insanlık tarihi kadar eskidir. Yazının bulunmasından önceki dönemlerde insanlar için eğitim, hayatta kalabilme mücadelesi ile ilgilidir. İnsanlar o dönemde sadece yaşamak, korunmak ve karınlarını doyurmak için gerekenleri öğrenmekteydi. Bu öğrenme süreci de hiçbir plana ve programa dayanmayan, informal bir eğitim süreci idi. Yazının bulunmasıyla birlikte Mısır, Çin, Mezopotamya ve Küçük Asya'da formal eğitimin temelleri atılmış, planlı-programlı eğitim anlayışı yerleşmeye başlamıştır. Böylece eğitimin kurumsallaşması yönünde ilk adımlar atılmıştır (Pratt, 1980: 16). Yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte, toplumlarda ekonomi temelli sınıflar oluşmuş, eğitim de bu sınıflara göre şekillenmiştir. Aristokrat sınıfın üyeleri olan askerler, din adamları ve yöneticiler için ayrı bir eğitim, köylü ve köleler için ayrı bir eğitim anlayışı benimsenmiştir.

Antikçağdan bugüne, sanatın insan yaşamındaki yeri ile birlikte eğitimi de önem kazanmıştır. Platon; sanatı, zihni bilgisizlikten ve aşırı duyarlıktan kurtaran, insan düşüncesini entelektüelliğe ve tinselliğe yüceltici bir etmen olarak tanımlamıştır. Platon'a göre sanat, akla giden yolun açılmasında önkoşuldur. O dönemde "Liberal Arts" olarak tanımlanan sanat eğitimi, fen, felsefe, tarih gibi bilimlere de kapsayan doğrudan görsel sanatların belirtilmediği geniş kapsamlı bir eğitimdir (Kırısoğlu, 1991: 18). Bu eğitim de, halen herhangi bir kurumsal yapı içerisinde olmayan bir eğitim biçimidir. Eğitimin kurumsallaşması ve ilk 'üniversite' kavramının ortaya çıkışı, sekiz yüzyıl kadar öncesine dayanmaktadır. Bu üniversiteler, herhangi bir program ve amaç hedeflemeyen, belirsiz bir yaklaşım içinde bir araya gelmiş olan bilginler topluluğu şeklindedir. Herhangi bir binaları, belli yerleri, derslikleri, konferans salonları, kütüphaneleri, laboratuvarları ve ofisleri yoktur (Cramer, 1982: 205). Ortaçağa kadar kendi içinde gelişimini sürdüren eğitim sistemi, Ortaçağa gelindiğinde Hıristiyanlık felsefesi etrafında şekillenmiştir. Kiliseler ve din adamları, eğitimde belirleyici kurum

ve kişiler olmuşlardır. Eğitimin merkezinde Tanrı vardır ve eğitimin amacı dindar bireyler yetiştirmektir. Antikçağda eğitim, seçilmişlerin ve asillerin hakkı iken ortaçağ Avrupa'sında eğitimin Tanrıyı merkez alarak tüm insanları eşit görmesi ile eğitim, kitleselleşmiş ve herkesin hakkı olmuştur. Ortaçağ anlayışına göre sanatın da Tanrı'ya hizmet etmesi gerektiği için ortaçağda sanat ve sanat eğitimi de dinin hizmetindedir. Bu yüzden Ortaçağ sanatı, Hıristiyanlığın hizmetinde gelişmiş olan dinsel nitelikli bir sanattır. Roma İmparatorluğu, 4.yüzyılda Hıristiyanlığı kabul ettikten sonra ikiye ayrılmıştır. Ortaçağ sanatı da Batı ve Doğu Hıristiyan Sanatı olarak ikiye ayrılmıştır. Ortodoks mezhebine bağlı olan Doğu Hıristiyan Sanatı, Katolik Roma'dan farklı bir yol izlemiş ve "Bizans Sanatı" olarak adlandırılmıştır (Yücel, 2010).

15. yüzyıla gelindiğinde, Rönesans hareketi ile birlikte Tanrı'yı merkez alan düşünce yapısı yerini insanı merkez alan düşünce yapısına bırakmıştır. Rönesans; yoğunlukla Fransa'da sanat, Almanya'da dini tablo ve resimler, İngiltere'de edebiyat, İspanya'da resim ve edebiyat alanında gelişmiştir. Coğrafi keşiflerle zenginleşen burjuva sınıfı, güzel sanatlar gibi alanlara destek vermiş, sanatçıları desteklemiş ve korumuşlardır. Sanat eğitimi, resim atölyelerinde, usta-çırak ilişkisi içerisinde devam etmiştir. Genç ressam, atölyelerde ustalarının tüm işlerini halleder, boyalarını hazırlar, etrafi temizlerlerdi. Aynı zamanda da felsefe, anatomi, mimari gibi konularda kendilerini geliştirirlerdi. Başarılı ve hevesli çıraklar, zamanla ustalarına resim yaparken yardım etmeye başlar, kendilerini geliştirir ve ustalaşırlardı. İtalya'daki atölyelerden Rafael (1483-1520) aynı zamanda heykeltıraş mimar ve edebiyatçı olan Leonardo da Vinci (1452-1519), Mikelanj (1475-1564) gibi büyük sanatçılar yetişmiştir. Bu atölye geleneği, 1563'de Floransa'da Vasari'nin önderliğinde Floransalı ressam, heykeltıraş ve mimarların o yıl zanaatkâr loncalarıyla ilişkilerini keserek bir sanat Akademisi (Accademia del Disegno) kurmalarıyla değişmeye başlar (Kristeller, 1980: 167; Dilmaç, 2009b: 61'den alıntı). Türünün ilk örneği olan bu okul, sonraları İtalya'da ve diğer ülkelerde kurulacak benzer kurumlara model olacaktır. Sanat Akademileri, atölye geleneğinin yerine geometri ve anatomi gibi bilimsel konularda düzenli eğitime başlayacaklardır (Dilmaç, 2009b: 62).

1700'lü yıllara kadar dünyada sanat ve sanat eğitimi değişim ve gelişim sürecini sürdürmekte iken Türklerde sanat, İslâm dininin biçimlendirdiği minyatür, tezhip ve hat

sanatları olarak sarayın desteği ile gelişen bir yapı göstermektedir. Usta-çırak geleneği ile sürdürülen bu sanatlar el yazması kitaplarda uygulanmaktadır. 1700'lerden itibaren Batıya yönelme hareketi ile birlikte saraya yabancı ressamalar da yerleşmeye başlar. Gerçek anlamda sanat eğitimi ise 1793 yılında, Mühendishane'de ve Harbiye Mektebi'nde, doğa gözlemine bağlı resim derslerinin programa dâhil edilmesiyle başlamış olur. Harbiye ve Askeri İdadi Mektebi'ndeki ilk sanat dersleri, daha çok mesleki gaye ile programda yer almaktadırlar (Yolcu, 2010).

1789 Fransız devrimi ile ortaya çıkan aydınlanma felsefesi, 18. Yüzyıla bütünüyle hâkim olmuştur. İnsanın akıl ve iradesi ile ürettiği bilginin en büyük güç olduğu düşüncesi, eğitimde büyük değişimler yaşanmasına sebep olmuştur. Aydınlanma felsefesi eğitimde özgür, kendi gücüne ve yeteneklerine inanan bireyler yetiştirmeyi esas alır. Erden'in (1998: 142) de belirttiği gibi her çocuk aslında boş bir levhadır. Bu yüzden kötü davranışların temelinde yanlış eğitim ya da kötü toplumsal koşullar vardır. Eğitim, laik ve ulusal temellere oturtulmalıdır. Ayrıca eğitim, devletin vatandaşlarına sağladığı bir hak ve hizmet olmalıdır. Antik çağla ilişkisini koparmadan devam eden aydınlanma çağında sanat, bireyin eğitiminde önemli yer tutar. Sanat, profesyonel sanatçıların alanıdır ve seçkinler sınıfının yaşamının vazgeçilmezlerindedir. Bu sebeple sanat eğitimi de seçkinliğin bir gereğidir. Aydınlanma felsefesinin karşı konulamaz etkisine rağmen, sanat okulları 18.yüzyıl sonrasında Rönesans'ın klasik programından kopamamış, sanat tarihi, geometri, perspektif, estetik, anatomi gibi derslerle sanatçıları bilgilendirmeye devam etmiştir. Canlı modelden desen çizimi, anatomik etütler, reproduksiyonlar yapılmıştır. Sanatçılar hem bilimsel araştırmalar yapmış, hem de sanatsal çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Resim atölyelerindeki usta-çırak ilişkisi, yerini akademilerdeki bilimsel ve sanatsal eğitime bırakmıştır. Akademiler, hem sanatta yetenekli hem de bilimde yetkin olan, kendinden öncekileri tekrar etmeyen, yeni bir dünya görüşü ortaya koyan ve sanatsal buluşlar yapan sanatçılar yetiştirmeye başlamıştır (Dilmaç, 2009b: 65-66). Fakat yine de 18. yüzyılda ve 19. yüzyıl başlarında estetik eğitim anlayışı, birçok nedenden dolayı bağımsızca gelişmemiştir. O dönemde estetik eğitim dendiği zaman manevi eğitim, duyguların zevkin ve ahlaksallığın eğitimi gibi kavramlar anlaşılmuştur. Bu sebeplerledir ki E.Parnitzke, G. Weber gibi

eğitimbilimciler için 19. Yüzyıl bile, sanat eğitimi bakımından halen karanlık ortaçağdır (San, 2003: 57).

Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2010) sanat eğitiminin 19.yüzyıldaki durumunu web sayfasında şu şekilde özetlemiştir; Sanatın okullara girişi ve “Sanat eğitimi” kavramı 19. yüzyıl başlarında Avrupa’da ortaya çıkar. 19. yüzyılın ortalarından itibaren, önce endüstrileşme sürecinde başta giden ülkelerde olmak üzere geniş kitlelerde etkili olur ve genel eğitim sistemi içinde önemli bir konuma gelir. İngiltere’de 1800’lerde sanat eğitimi, artık okul programlarının bir parçasıdır. Endüstrinin hızlı gelişimi, endüstriyel tasarım ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu ihtiyaç, okullara sanat dersinin de girmesini sağlamıştır. Temel amaç, faydacı bir sanat eğitimidir. Endüstrinin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik becerileri bireye kazandırmaktır. Almanya’da da durum pek farklı değildir. Okullarda sanat eğitimi, geometrik desenler, şablonlar, bezeme süsleme öğeleri, kopya ve perspektif çalışmalar ağırlıklı olarak yürütülmektedir.

Türkiye’de 1834 yılında Mekteb-i Fünun-i Harbiye (Kara Harp Okulu) açılır, okulun ders programında resim, perspektif, desen gibi derslere yer verilir (Artut, 2002: 109). 18. yüzyılın başlarında, Osmanlı devletinin ordusunu güçlendirmek amacı ile yüzünü daha çok batıya dönmesi, sanat eğitiminin gerekliliğinin farkına varılmasına sebep olur. Minyatür, bir yüzey sanatı olduğu için, nesnelere ve doğayı gerçekçi yansıtamadığı düşünülüyordu ve bu yüzden eğitimde yer alamazdı. 1847’de batılılaşma hareketi kapsamında askeri mühendis okullarının programına resim ve perspektif derslerinin konması, Üçüncü Selim, İkinci Mahmud, Abdülmecit ve Abdülaziz dönemlerinde sanata önem verilmeye başlanması, bu yöndeki ilk adımlar olarak belirtilebilir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2010). Türkiye’de öğretmen yetiştirmek amaçlı kurulan ilk okul ise, 16 Mart 1848 tarihinde “Darülmualimin” adıyla faaliyetine başlar. Bu okul, bugünkü ilköğretim 2. kademesine (ortaokul) tekabül eden rüştiyelere öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulur (Akyüz, 2006b: 28). Kız ilkokullarına ve rüştiyelerine öğretmen yetiştirmek üzere 1870 yılında kurulan “Darülmualimat” ise ilkokul (sübyan mektepleri) düzeyindeki öğretmenleri 2, ortaokul rüştiye düzeyindeki öğretmenleri 3 yıllık bir eğitimden geçirmek üzere kurulmuş bir diğer okuldur (Akyüz, 2006a: 124). Sanat okullarının ilk örneği ise yine 1848’de açılan fakat başarılı olamayan Zeytinburnu Sanayi Mektebi’dir. Bu tip okulların yaygın olarak kurulmaya başlanması 1863-1864

yılları arasında Midhat Paşa'nın Tuna valisi olduğu dönem açtığı ıslahhaneler ve orduya teknisyen yetiştirmek amacıyla kurulmuş birkaç okulla mümkün olmuştur (Ergün, 1996: 25). 1883 yılında Sanat Tarihçisi, Arkeolog, Müzeci, Ressam Osman Hamdi Bey tarafından kurulan *Sanayi-i Nefise Mektebi*, 2 Mart 1883'de öğretime başlar (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 2010). Ülkemizin ilk sanat ve mimarlık yüksek okulu olan Kurum, 1928'de Güzel Sanatlar Akademisi adını alır ve böylece ülkemizde Akademi unvanını alan ilk yükseköğretim kurumu olur. 1969'da 1172 sayılı Devlet Güzel Sanatlar Akademileri Kanunu'nun kabul edilmesiyle birlikte bilimsel özerkliğe kavuşan kurum, 4.11.1981'de kabul edilen 2547 sayılı Kanun ve 20 Temmuz 1982'de çıkarılan 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile üniversiteye dönüşerek Mimar Sinan Üniversitesi adını alır (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 2010). Bu okulun kurulmasıyla birlikte askerî ressam, yerlerini yavaş yavaş bu okullardan mezun olan sivil sanatçılara terk etmeye başlarlar. Böylelikle ilk defa resim öğrenimi sivilere geçmeye başlar (Yolcu, 2010). Başlangıçta Ticaret Nezareti'ne (Ticaret Bakanlığı) bağlı olarak kurulan Sanâyi-i Nefise Mektebi, 1886 yılında Maarif Nezareti'ne (Millî Eğitim Bakanlığı) bağlanır. 1914 yılında da kız öğrenciler için, sadece resim ve heykel bölümlerini kapsayan *İnâs (Kız) Sanâyi-i Nefise Mektebi* kurularak öğretime başlar. Sanâyi-i Nefise Mektebi'nin adı, 1928 yılında *Güzel Sanatlar Akademisi*'ne dönüştürülür. 1929-32 yılları arasında Tezyînât Bölümü'nün uzmanlık dalları olarak Seramik, İç Mimari, Grafik ve Afiş Atölyeleri kurulur (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 2010). Akademiden mezun olan sanatçılar, uzun yıllar boyunca resim-iş öğretmenliği de yaparlar fakat öğretmenlik alan dersleri almadıkları için öğretmenlik konusunda yetersiz bulunup eleştirilirler. 1927'de Akademi, resim öğretmeni olmak isteyenlere bir öğretmenlik formasyon kursu açar.

19. yüzyılın sonlarına doğru, endüstri devriminin sosyal, ahlaksal ve sanatsal karmaşasına bir karşı duruş olarak "arts and crafts" hareketi doğmuştur. "Sanatlar ve el sanatları" anlamına gelen bu hareketin önderi sayılan William Morris, Viktorya döneminin seri üretim mahsulü olan ucuz ve kötü mallarının niteliksizliğine vurgu yaparak, el sanatları ve tasarımın gerekliliğini savunmuştur. Arts and crafts felsefesinin ilham kaynağı olan John Ruskin, Rönesanstan sonra sanatı toplumdan ayırma hareketinin başladığını, teknoloji ve endüstrileşmenin sanatçıyı dışlayarak sanatı

toplumdan kopardığını savunmuştur. Bu sürecin sonucunda da estetik kaygıları olmayan, yaratıcılıktan yoksun mühendislerin işleri ortaya çıkmıştır (Bektaş, 1992: 14).

1880’de Amerika’da Stanley Hall’in öncülüğünde “Çocuk Hareketi” (Child Study Movement) başlar. Bu görüşe göre çocuklar, yetişkinlerin küçük modelleri değil, bedensel ve ruhsal açıdan yetişkinlerden farklı niteliklere sahip bireylerdir. Bu gelişme ile sanat eğitimi, salt el becerileri geliştirme mantığından uzaklaşıp çocukların kendi eğilimleri doğrultusunda özgürce gelişimlerine ortam hazırlar hale gelir (Kırışoğlu, 1991: 22). 19.yüzyıl sonlarına doğru sanat, yavaş yavaş endüstrinin etkisinden kurtularak bireysel estetik yargı yetisinin geliştirilmesine yönelir. Doğa incelenmeye başlanır. Görmeyi öğrenmek için doğal nesnelere tutulur.

20. Yüzyıla girildiğinde eğitimde deneyim önem kazanır ve yaratıcılık, sanat eğitiminin vazgeçilmezi olur. Çocuğun yaratıcılığını geliştirmek, iç dünyasını keşfedebilmek ve soyut kavramları öğrenmesini sağlamak için sanat, eşi bulunmaz bir araç haline gelir. 1910 yılında yabancı ülkelere gönderilen ilk Türk Sanat eğitimcilerinden İsmail Hakkı Baltacıoğlu, döndükten sonra Güzel Sanatlar Akademisi’nde açılan "Resim Öğretmenliği Kursu"nda, "Resim öğretim metodu" adı altında, İsmail Hakkı Tonguç'un gayretleri ile hazırlanmış müfredat programlarındaki çalışmalar çerçevesinde dersler vermeye başlamıştır (Dilmaç, 2009a: 58). 1908 devrimi ile ortaya çıkan canlı siyasal yaşantı, eğitim sorunlarını da gündeme taşımıştır. Batılı anlamda ilk sanat eğitimi hareketleri bu dönemde başlamıştır. Avrupa’ya sanat eğitimi almaya giden sanatçılarımız, döndükten sonra Sanayi-i Nefise’nin de içinde olduğu birçok okulda dersler vermişlerdir. “Maarif Nezareti Avrupa’ya öğrenci yollarken, en çok orta ve yüksek derecedeki okullara öğretmen yetiştirme amacını gütmektedir” (Tekeli, 1993: 93).

Birinci dünya savaşının etkileri tüm dünyayı sarsmaya devam ederken Almanya’nın yeniden yapılandırılması sürecinde sanat eğitimi veren okullar ön plana çıkmıştır. Almanya’da hem endüstrinin ortaya koyduğu sorunları çözmek hem de ekonomiye büyük katkı sağlamak amacı ile Nisan 1919’da “Grand Ducal Saxon Piktoryal Sanat Akademisi” (Grossherzogliche Sachsische Hochschule für Bildende Kunst) ile “Grand Ducal Saxon El Sanatları Akademisi” (Grossherzogliche Sachsische

Kunstgewerbeschule) birleşerek “State Bauhaus”(Staatliches Bauhaus) ismini alır. Böylece teorik müfredatı olan bir sanat akademisi ile pratik müfredatı olan bir el sanatları okulu şu slogan altında birleşmiş olur; ”Bauhaus bütün yaratıcı çabaları koordine etmeye, yeni bir mimarlıkla, sanat ve tasarım içinde deneyim kazanarak birleştirmeye çabalar. Sonuç; eğer uzaksa bile, Bauhaus’un amacı: dekoratif sanatlar ile yapısal sanatların arasında hiçbir bariyerin olmadığı sanat işi ve binanın kolektifliğidir” (Bayer, 1990: 20; Ekren, 2006: 34'den alıntı). Bauhaus’ta eğitim, usta-çırak ilişkisi içerisinde verilmekteydi. Öğretmenlere usta, öğrencilere ise kademeli olarak çırak ya da kalfa deniyordu. Bauhaus, Endüstri çağı düşüncesinin oluşturduğu bir eğitim merkeziydi. Günün koşullarına ve ihtiyaçlarına göre her yıl yeniden şekillendirilen dinamik bir müfredatı ve eğitim kadrosu vardı. Bu sayede sürekli olarak gelişimini sürdürüyordu. Okulun açılışında, eğitim sistemi ve müfredat içerisinde grafik eğitime yönelik Tasarım geometrisi, Teknik Çizim teknikleri, Her tür yapı için proje çizme ve modelleme, Kompozisyon, Espas teorisi, Renk teorisi, Tasarım teorisi gibi dersler bulunuyordu. Bauhaus’daki eğitim –öğretim, Hazırlayıcı öğretim (temel sanat eğitimi), Teknik Öğretim(mesleki temel sanat eğitimi) ve Stüktüel öğretim(mesleğe yönelik çalışmaları, Proje çalışmaları) olarak üç bölümden oluşuyordu (Ekren, 2006: 38-39).

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Türkiye’deki okur-yazar oranı %10’un altındaydı ve bu oranı arttırmak elzemdi. Bu amaçla eğitimde önemli gelişmeler yapılmıştır. 1924 yılında çıkarılan Tevhid-i Tedrisat (öğretim birliği) kanunu ile medreseler kapatılmış ve tüm okullar Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır. Eğitim laikleştirilmiş ve demokratikleştirilmiştir. Latin harfleri kullanılmaya başlanmıştır. Kızların da eğitim alabilmesi için karma eğitim uygulanmıştır (Akyüz, 2006a: 327). Aynı yıl, Amerikalı eğitimci John Dewey, Türkiye’ye getirilmiş ve Dewey, kapsamlı bir rapor hazırlamıştır. 1926 yılında uygulamaya konan raporda sanat eğitimi ile ilgili şu noktalara değinilmiştir;

“Okullarda, resim ve el işleri atölyelerinin kurulması ve bu işliklerin gerekli araç ve gereçle donatılması. Yükseköğretime devam etmeyeceklerin yaşamlarında kendilerine yetecek bilgi ve becerilerin kazandırılmasında ve de bilginin yaşama geçirilmesinde uygulamaya ve özellikle el işlerine önem verilmesi. Görsel Sanatlarda (Resim, çizgi, boya sanatları olarak raporda yer alır) yeteneklerin geliştirilmesinin bireysel ve toplumsal önemi ve yararı” (Kırıçoğlu, 1991: 43).

Güzel Sanatlar Birliği kurucularının öğrencilerinden olan Şeref Akdik, Refik Epikman, Elif Naci, Mahmut Cüda, Ali Çelebi ve Zeki Kocamemi, sanat eğitimi almak için gittikleri Avrupa'dan döndükten sonra, 1928'de "Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği"ni kurmuşlardır (Kılıç, 1995: 88).

1920'lere kadar gerçek anlamını bulamayan Sanat Eğitimi, Almanya'da ancak 1940 ile 1960 yılları arasında yavaş yavaş hak ettiği yeri almaya başlar. Sanat eğitimi, 1949'lara kadar eğitimbilimin 'insan yetiştirme' amacına yöneliktir. 2. Dünya savaşı sonrasında insanlık, insani değerler üzerine düşünmeye, savaşın yıkıcılığını tartışmaya başlar. 1949'da Fulda'da gerçekleştirilen Sanat Eğitimbilimi kongresi, "müz'sel akım"ı destekler. "müz'sel akım", politikadan arınmış, yaratıcılığı destekleyen, gelişimini tamamlamış, olgun ve ergin kişiler yetiştirmeyi amaçlayan bir akımdır (Dilmaç, 2009b: 85).

Cumhuriyetin ilanından hemen sonra Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşları bir enstitü kurulmasını kararlaştırırlar. Bu kararla, 1926 yılında "Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü" açılır. Enstitünün adı 1929 yılında "Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü" olarak değiştirilir ve bu isimle uzun yıllar hizmet verir. 1976 yılında ise ismi Gazi Eğitim Enstitüsü olur. 1982 yılında 2809 sayılı kanunla ismi Gazi Üniversitesi'ne dönüştürülür (Gazi Üniversitesi, 2010). Gazi Eğitim Enstitüsü Resim –İş Bölümü de 1932 yılında güzel sanatlar eğitiminin temel disiplinlerini veren, Türkiye'nin kültüründen ve toplumsal duyarlılığından beslenen, temel amacı sanatsal eylem olan ve bu birikimlerini eğitim kademelerine pedagojik bir eğitim metoduyla uygulamak isteyen bir kurum olarak kuruldu (Pekmezci, 2009: 292).

Gazi Öğretmen Okulu bünyesinde, 1932-1933 öğretim yılında Resim Bölümü açılmıştır. Sonrasında, batıda "El İşleri Hareketi" olarak bilinen ve orada gelişen bir akımın etkisiyle Resim Bölümünden bağımsız İş bölümü kurulmuştur. Sonraki dönemlerde bu iki bölüm birleşerek Resim-İş Bölümü adını almıştır. Bugünkü resim-iş eğitimi bölümleri, temellerini buradan almaktadır.

Türkiye'de sanat eğitiminde grafik dalının önemini arttıran etkenlerden birisi, geçmişte yetişmiş olan büyük hat (kaligrafi) ustalarıdır. İlk dönemlerde sadece gündelik ve diğer

sürekli basında yer alan grafik tasarım ürünleri, akademiden Mithat Özar'ın 1933 yılında başlattığı eğitim çerçevesinde ürettiği afişlerle devam etmiştir. Dönemin iki önemli sanatçısı, Kenan Temizhan ve İhap Hulusi Görey'dir. İhap Hulusi'nin çalışmaları, modern çağın görsel iletişim gereksinimlerini kavrayan üslubu ile halen güncelliğini korumaktadır (Tansuğ, 2005: 237).

1957'de kurulan Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Bauhaus prensipleriyle kurulmuştur. Temel amacı, ülke sanayisinin kalifiye eleman ihtiyacını giderecek uzman, sanatçı ve teknisyenlerin kusursuz yetişmelerini sağlamaktır. Dekoratif resim, grafik, seramik, iç mimarlık, mobilya ve tekstil bölümleri kurulmuştur. Okulun bir başka görevi de endüstrinin gelişmesine katkı sağlayacak tasarımcılar yetiştirmektir (Erkmen, 2009: 19). Türkiye'de bu gelişmeler yaşanırken, 1960'lı yıllarda Otto ve takipçileri sanat eğitimini gözden geçirirler ve yeniden ele alınması gerektiğine karar verirler. Bu kapsamda, sanat eğitimini ideolojiden arındırıp bilimsel temellere dayandırılması gerektiğini savunurlar. Böylece afiş, reklam, fotoğraf, sinema gibi aktiviteler, sanat eğitiminin alanına dâhil olurlar (Ünver, 2002: 16). 1970'lerden günümüze kadar olan süreçte ülkeler, eğitim politikaları kapsamında birbirinden çok uzak olmayan farklı sanat eğitimi anlayışları geliştirdiler. Sanat, kavram üzerinde yoğunlaşmaya başladığından, sanat eğitimi de bu yönde bir eğilim göstermiştir.

1973 yılında yürürlüğe giren "Milli Eğitim Temel Kanunu"yla temel eğitim 5 yıldan 8 yıla çıkarılmıştır.

Bu değişiklikle her seviyedeki öğretmenlerin yüksek öğrenim görmesi gerekli hale gelmiştir. 1974-75 öğretim yılında İlk öğretmen okullarının bir bölümü "Öğretmen Lisesi" adıyla 3 yıllık lise eğitimi vermeye devam ederken bir bölümü kapatılmıştır. Kapatılan bu okulların binalarında 2 yıllık "Eğitim Enstitüleri" açılmıştır. Bu enstitüler 25 Temmuz 1982 yılında "Eğitim Yüksek Okulu" adıyla üniversitelere bağlanmıştır. 1983 yılında bu yüksek okulların sayısı 17 iken, 1990 yılında 24'e ulaşmıştır (Yükseköğretim Kurulu, 1998).

1981 yılına kadar, öğretmen yetiştirme görevi ağırlıklı olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından üstlenilmiştir. 2547 sayılı Yasayla yükseköğretim yeniden düzenlenirken,

öğretmen yetiştiren kurumlar da tamamıyla üniversitelere bağlanmışlardır (2547 Nolu Yükseköğretim Kanunu, 1981). 1982-83 yılları arasındaki geçiş döneminin ardından YÖK, 23 Ağustos 1983 tarih ve 83.46.519 sayılı karar ile programlarla ilgili kapsamlı bir düzenleme gerçekleştirmiştir. 1983-93 döneminde eğitim fakültelerinin akademik yapılanmasına, (Ek 10) dan bakılabilir. “Yükseköğretim Kurulu, 1997 düzenlemesi ile öğretmen yetiştirme konusunda kapsamlı bir düzenleme gerçekleştirmiştir. Bu düzenleme ile öğretmen yetiştirme modeli, öğretmen yetiştiren kurumların öğretim süreleri, bölümleri, program adları ve bağlantıları, programları, MEB ile işbirliği, eğitim-istihdam uyumu, Fen-Edebiyat Fakültesi / Eğitim Fakültesi ilişkileri gibi boyutlarda değişiklik ve yenilikler ortaya konulmuştur” 2006-2007 düzenlemesi ile de 1997 düzenlemesinin aksayan yönleri giderilmeye çalışılmıştır. “Her programın özellikleri de dikkate alınarak, programların kompozisyonunda esnek bir düzenlemeye gidilmiş; alan ve alan eğitimi dersleri % 50-60, öğretmenlik meslek bilgisi dersleri % 25-30 ve genel kültür dersleri % 15-20 oranlarında olacak biçimde belirlenmiştir” (Kavak, 2007: 43).

80’lerin ilk yarısında, Hacettepe ve Bilkent Üniversiteleri Güzel Sanatlar Fakülteleri açmıştır. 1984 yılında Anadolu Üniversitesi (Eskişehir) bünyesinde de Güzel Sanatlar Yüksekokulu kurulmuştur. Hemen ardından Atatürk Üniversitesi (Erzurum), Erciyes Üniversitesi (Kayseri), Süleyman Demirel Üniversitesi (Isparta), Mersin Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültelerini açmışlardır (Çobanlı, 1994: 33).

18.07.1988 tarihinde toplanan XII. Milli Eğitim Şûrasında, Öğretmen Yetiştirme Komisyonunun hazırladığı raporda öğretmenlik mesleğine hazırlığın genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile mümkün olacağı belirtilmiştir. Aynı raporda, öğretmen yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının verdiği genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin içerik ve ağırlığında paralellik sağlanması gerektiği de vurgulanmıştır. Eğitim programlarının bilim ve teknolojiye gelişmelere ve toplumun ihtiyaçlarına uygun bir şekilde sürekli olarak geliştirilmesi gerektiğine raporun başka bir maddesinde değinilmiştir (Binbaşoğlu, 1995: 517-520).

Lise düzeyinde sanat eğitimi alanındaki en önemli gelişme 1989-90 öğretim yılında güzel sanatlar liselerinin açılmasıdır. Öğrencilerini özel yetenek sınavı ile seçen bu

liseler, üniversitelerin sanat eğitimi veren bölümlerine kaynak oluşturur. 1991-92 öğretim yılında uygulanmaya başlanan kredili sistem ile ders kredisi 4'e çıkarılmış, mezuniyet alanlarına "sanat" eklenmiştir (Ünver, 2002: 21).

Yolcu'nun (2004: 88) da belirttiği gibi, 16.08.1997 tarih ve 4306 sayılı kanunla yürürlüğe giren ve 1997-1998 öğretim yılında uygulanmaya başlanan sekiz yıllık zorunlu ilköğretim düzeyindeki sınıf öğretmeni ve branş öğretmeni ihtiyacını karşılamak amacıyla, Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi kapsamında, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü adı altında "Resim-İş Eğitimi Bölümü", "Resim İş Öğretmenliği Anabilim Dalı" olarak bölümden anabilim dalına düşürülmüştür. (Y.Ö.K., 1998: 3)

2.3. Sanat Eğitiminin Önemi ve Temel Amaçları

Eğitim sistemlerinin mekanik yapısı, kurallı ve sistemli işleyişi, belli bir eğitim sürecinden sonra bireylerde makineleşme ve aynılaşıma sonucunu doğurabilmekte; bu süreç özgün ve özgür düşünme biçimlerini körelteceği için bireyler, yeni buluşlar yapma, farklı açılımlar geliştirme hususunda tıkanma sürecine girmektedirler. Sanat, bu tıkanma sürecinde bireyin yaratıcılığını zorlayarak onu formüllerden ve sistematik yapılardan uzaklaştırabilir, ruhen ve aklın bir rahatlama evresine girmesine yardımcı olabilir. Bireyin sanata bakışı ve sanatın kavramlarını tanıyarak sanatla bütünleşmesi de iyi bir sanat eğitimi alması ile mümkün olabilmektedir. San'ın (2004: 25) da belirttiği gibi küçük yaşlardan itibaren çocukları yaratıcı kılmak için en uygun alan, sanatsal alandır. Bu açıdan sanat eğitimi, genel ve tümel eğitim – öğretim içinde yaygın şekilde yer almalıdır. Tanyolaç'da, (2008: 29) sanat eğitimi insana özgü bir gereksinim olduğu için, bireyin ruhen ve bedenen içinde bulunduğu eğitim sürecinde, estetik duygularının geliştirilmesi, yetenek ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılması çabası, sanat eğitiminin amacını ve anlamını açıklamaktadır der. Binbaşoğlu'na (1982: 117-118) göre de dönemler çeşitli eğitim akımlarına şahitlik etmiştir. Bu akımlar içerisinde yer alan Sanat eğitimi akımı, 19. Yüzyılın son çeyreğinde ortaya çıkmıştır. Toplumda belirginleşmeye başlayan kültür çöküşüne karşı bir tepki olarak ortaya çıkan bu akımın temel amacı, güzel sanatlar yoluyla insanın manevi kişiliğinin geliştirilmesini sağlamaktır. Sanat

eğitimi bireye, kendini görme ve yaratıcılığını kullanabilme imkânı sağlar. Yaratıcılık sanat eğitiminde önemli bir kavramdır. Çünkü bu kavramı sanat eğitimi sürecinde hisseden ögrenci ya da birey, karşılaşacağı insanlara da bu kavramın farklılığını ve özelliğini, zorlama yonemlere gerek duymadan, doğal yollardan ve kendiliğinden yansıtacaktır. Vural'a (2009: 35) göre sanat eğitiminin amacı sanatçı yetiştirmeye yönelik eğitim değil, bireyin sanat yoluyla eğitimi yani bireyin estetik eğitimidir. Aya, Lichtwark'tan yaptığı aktarımda, gerçek eğitimin, biçimlendirici ve yaratıcı olması gerektiğini belirtir. Bu da ancak güzel sanatlar vasıtası ile olur. İnsan, şekillendirilirken bütün olarak ele alınmalı ve iten şekillendirilmelidir. Bu yüzden, "güzel sanatlar için eğitim" ile "güzel sanatlar yoluyla eğitim", ahlâki eğitimin zorunlu ön şartlarını teşkil eder (2006: 23).

"Sanat eğitiminin temel amacı "sanatsal yonemlerle eğitim"dir. Gerek sanatçıda gerekse sanat eseriyle karşılaşıp onu değerlendirende harekete geçen tüm zihinsel yeti ve süreçleri, duygu, duyu, duyum, algılama, imgeleme, duşleme, duşlenme, anma, çağrışım gibi güçleri yaratıcı ve üretken kılacak biçimde eğitmektir" (Bora, 2000: 3).

Binbaşıoğlu'na (1982: II) göre, ocuk için eğitim ortamı hazırlarken, çocuğun, -eğitim yoluyla- istençli, bilinçli, sorun ozme yeteneğini geliştirebileceği, sorun yaratmayan bir kişi kimliğini kazanabileceği bir eğitim ortamı oluşturulmasına dikkat edilmelidir. Yetişecek kişi, hem şimdiki hem de gelecekteki toplumun düşünebilme yeteneği gelişmiş "yapıcı" ve "yaratıcı" bir bireyi olacaktır. Ancak bu nitelikteki kişilerden bu nitelikte toplumlar oluşur.

Sanatla ilgilenmenin farklı yolları vardır. Sanatla bazen uygulayıcısı olarak bazen de izleyicisi (alıcısı) olarak karşılaşmalar yaşanır. Bu karşılaşmalar, içinde zorlama barındırmaz. Oluşması gereken durum istek ve sevgidir. Sanat eğitimi de temelde bireyde bu duyguların oluşmasını sağlamayı ve var olan duyarlı yanlarının öne çıkmasını amaçlar. Yolcu'ya (2004: 91) göre sanat eğitimi, estetik yargıda bulunabilme konusunda bireye yardımcı olmayı amaçlar. Yeni biçimleri hissedip heyecanlarını doğru kanallara yönlendirmeyi ogretir. Temel amacı sanatçı yetiştirmek değil, yetiştirdiği her bireyi yaratıcılığa yöneltip, bilgisel, bilişsel, duyuusal ve duygusal eğitim ihtiyaçlarını karşılamaktır. Sanat eğitiminin bireyin hayatına sağlayacağı katkı çok fazladır. Birey, aldığı sanat eğitimi ile sadece sanata dair bir pratik geliştirmez. Bireyde oluşan

perspektif ve bakış açısı karşılaştığı tüm yaşam pratiklerinde etkili olacak, daha insani yaklaşımlar geliştirmesini sağlayacaktır.

Sanat eğitimi tarihinde farklı yaklaşımlar uygulanmıştır. Kırıçoğlu, (1991: 250-252) bu yaklaşımları, ‘çocuk merkezci yaklaşım’, ‘görsel algının geliştirilmesi’, ‘davranışsal yaklaşım’, ‘disiplin merkezci yaklaşım’ ve ‘deneysel yaklaşım’ olarak beş ana başlıkta toplamaktadır. Bu yaklaşımları kısaca özetleyecek olursak;

1.Çocuk Merkezci Yaklaşım: Çocuğun dinamik bir sistem içinde, kendi kendini düzenleyen özgür bir ortamda sanat öğrenmesidir. Bunun için önce yaygın bir programla, bol araç ve gereç ile ve özgür ortamda yüreklendirilmesi gerekir. Çocuğun oyun alanlarının düşünüldüğü gibi bu alanlar da ihmal edilmemelidir. Çocuk, sıkılacağı ortamlardan kaçmak isteyeceği için bu tarz ortamlar, oyun alanlarıyla benzer özellikler taşımaktadır. Seveceği mekânlarda, sevdiği şeyleri yaparak sanat eğitimine olumlu bir adım atmış olur.

2.Görsel Algının Geliştirilmesi: Her sanatsal öğrenme sürecinde, görsel algının gelişimi temel bir bileşendir. Amacı, görmeyi öğretmektir. Algılamada gelişme, hem uygulamalı etkinliklerle öğrenilir, hem de çocuğun doğal büyümesine bağlı olarak zamanla ve kendiliğinden gerçekleşir. Bilişsel, Duyuşsal ve Devinişsel boyutta amaçlanan davranışlar geliştirilmelidir. Çocuk çizerken, boyarken soru sormayı öğrenir. Nesnelere tanır, isimlendirir. İnsan çizdiğinde uzuvlarını görmeye, diğerleriyle ayrımlar oluşturmaya, karşılaştırmalar yapmaya başlar. Geometrik benzerlikler kurar. Çizerken karşısındakini daha detaylı algılamaya başlar. Bu süreçle beraber çevresini de tanımaya, anlamlandırmaya başlar.

3.Davranışsal yaklaşım: Bu yaklaşımda temel amaç, çocuğun öğrenme sürecinde kazandıklarını davranışa dönüştürmesidir. Çünkü eğitim, temelde davranış değişikliğidir. İlköğretim kademesinde olumlu sonuçlar doğuran bir yaklaşım biçimidir. Sanata olan ilgi ve sevgiyi ilköğretim kademesinde kazanan çocuk, sonraki yıllarda bunu davranışa dönüştürerek sanata olan ilgisini kaybetmez, sanat üreticisi olmasa bile iyi bir sanatsever olarak sanatı takip eder, sergilere katılır, sanata değer verir ve korur.

4. Disiplin Merkezci Yaklaşım: Görsel sanatları kapsayan her türlü bilgi, beceri ve değer, öğretim yolu ile öğrenciye kazandırılır. Sanatsal sorun çözümlenirken sanatçıların izlediği yol izlenir. Bu amaçla, öğrencilere reproduksiyon çalışmalar yaptırılarak sonuca ulaşmak için sanatçının izlediği yolları keşfetmeleri sağlanır. Bu görüşün ön gördüğü öğretim yolları ile sanat eğitiminde derinleşmeye gidilebilir.

5. Deneysel Yaklaşım: Bu yaklaşım, çocukların kendi başlarına çeşitli gereçlerle deney yaparak, sanatsal süreci bizzat yaşamalarını estetik ve sanatsal gelişmede temel almaktadır. Uygulamalarla birlikte durumu çocuğun kendisinin keşfetmesi, yaşadıklarından deneyimler kazanması, dersler çıkarması çocuğu güdüler aynı zamanda yaratıcılığını ve üretkenliğini artırır. Bu yaklaşım “bırakınız yapsınlar” anlayışına dönüştürülmedikçe derslerde okullarda diğer yaklaşımlarla birlikte uygulanabilir. Derslerde atık malzemeleri kullanarak biçimlendirmeler yapan çocuk, nesneyi anlamsızlığından uzaklaştırarak ona yeni bir form ve anlam kazandırdığını gördüğünde alternatif malzemeyle ve deneysel yaklaşımlarla neler yapabileceğine dair inancı artar. Çevresine ve kendisine daha farklı bir gözle bakmaya başlar, yöntem ve bakış açısı oluşturmakta zorlanmaz.

Sanatı çağdaş insan eğitiminin vazgeçilmez bir aracı olarak kabul eden batılı ülkeler, İlköğretimden başlayarak tüm eğitim kurumlarına ve programlarına sanatı dâhil etmişlerdir. Böylece, sanata ilgisi ve yeteneği olan genç bireyleri erkenden keşfedip onları yönlendirme olanağı sağlamış, sanata yeteneği olmayan bireylerin ise sanatla ilgilenmesini, fark etmesini, paylaşmasını ve yaşatmasını sağlamak amaçlı bir kültürel taban oluşturmuş, gelecekte beğeni düzeyi yüksek bireylerden oluşan bir sanat alıcısı kitlenin hazırlanmasını sağlamıştır (Tuncay, 1995: 99). Çünkü birey sanat eğitimi etkinlikleri yolu ile baktığı nesnelere görmeyi öğrenir, dokunduğu malzemeyi tanır, farkında olmadığı yönlerini ve yeteneklerini ortaya çıkarma fırsatı bulur. Böylece meslek seçiminde daha doğru kararlar verebilir, nesnelere arası ilişki kurmayı öğrenir ve bu yolla sentez yapmayı kavrayarak yeni anlatım yolları geliştirebilir. Çevresine farklı bir gözle bakmayı davranışa dönüştürür. Sosyal, düşünen, sorgulayan, çevresi ve kendisiyle diyalog içerisinde bir birey haline gelir, soyut kavramları algılaması kolaylaşır, karşılaştığı güçlüklerle daha kolay baş edebilir, zihinsel yetilerini ve duygularını geliştirir, sanat eseri, sanatçısı ve kendisi arasında bağ kurmayı başarır,

grupla hareket etmeyi öğrenir, sosyalleşerek grup başarısı için sorumluluk alır, ben merkezli çalışma ruhunu biz merkezli çalışma ruhuna dönüştürebilir, araştırma, bulma, sına ve yeniden kurma gibi yaratıcı süreçte yer alan yetilerini geliştirir, özgüven duygusunu geliştirerek kendisini var edebilir (Gel, 1994). “Sanat eğitiminde yetkin bir bilinçlilik çağdaş estetiğin aydınlatıcı gücüyle sağlanabilir. Sanatçı ne yaptığını, neyi yapması gerektiğini, neyi nerede aramasının uygun olacağını bilen insandır ya da öyle olmalıdır. Ayrıca çağdaş düzeyde insanı anlatacak olan sanatçıdan insanın çağdaş düzeyde geniş bilgisine ulaşmış olmasını bekleriz” (Timuçin, 1994: 95). Buyurgan’ın (2007: 24) da belirttiği gibi birey, yaşadığı toplumun kültürünü sanat eğitimi yoluyla öğrenebilir. Geleneklerine, değerlerine, tarihine saygı duyan, koruyan ve sonraki nesillere aktaran bireyler yetişmesinde sanat eğitiminin rolü büyüktür. Sanat eğitimi, küçük yaşlarda başlayıp ileriki süreçte diğer disiplinlerle birleştiğinde, sanat ve toplum arasında oluşan uçurum kapanmış olacaktır. Sanatın evrensel ve ortak dili, insanların birbirlerini anlamasını kolaylaştıracak, ortak bir dil oluşturmalarını sağlayarak bir noktada buluşmalarına yardımcı olacaktır.

Teknolojik gelişmelerle mekanikleşen dünyada, hayatlarımızı kolaylaştırmak adına etrafımızı sarmasına müsaade ettiğimiz dijital aletler, zamanla insanları da mekanikleştirmekte ve programlanmış robotlar haline getirmektedir. Bu dijital dünyadan uyanmak ve dünyada olup biten güzellikleri fark edebilmek için öncelikle içimizdeki güzellikleri fark edebilmemiz gerekir. Görsel sanatlar eğitimi, güzeli görmemizi sağlaması, estetik yanlarımızı geliştirmesi ve baktığımız dünyayı görmeye başlamamızı sağlaması açısından önemlidir. Görsel sanatlar, bireyin benzersizliği, özgünlüğü, kişiliği ve yaratıcılığı ile ilgilenir (Özsoy, 2003: 41). Elbise bile alırken devreye estetik bir beğeni girer. İnsana hizmet eden her şeyde de estetik bir kaygı olduğunu göz önüne alacak olursak, yaşadığımız dünyayı daha da güzelleştirmek ve insanların estetik beğeni düzeyini yukarılara çekmek adına, görsel sanatlar eğitimi vazgeçilemez bir alan olarak karşımıza çıkar. Eğitim felsefecisi Harry S. Broudy, “genel eğitimde sanatın rolü nedir?” sorusuna verdiği cevapta, dengeli bir eğitimde sanat ana unsurlardan biri ise, ilk ve ortaöğretim kurumlarının öğretim programlarında bulunması yadırganmamalıdır demektedir. Sanatın çocuklar için “ciddi” okul çalışmalarından sonra elde edilen “güzel” bir şey olmaması gerektiğini vurgular.

Amaçlanan nitelikli ve dengeli bir eğitim ise, amaçlanan bu mükemmel öğretim programı içerisinde sanat, öngörülen temel konu olarak yerini almalıdır (Özsoy, 2003: 116). Şahin, (2010) bir yazısında Herbert Read'in görüşlerini referans alarak görsel sanatlar eğitiminin önemini açıklarken, bireyin sanatı kavrayış tarzına göre bir yaşam şekli geliştireceğini vurguluyor. Mesleki ve özel yaşamındaki davranışlarında, geliştirdiği bu yaşam şeklinin izlerine rastlanacak ve hem kendisi için hem de çevresi için daha anlamlı, daha yoğun, daha mutluluk verici bir yaşam ortamı yaratabilecektir diyor. Genel eğitim içerisinde sanat eğitiminin, eğitimin genel hedeflerinin davranış biçimine dönüşmesinde ve yaşamın kendisi halini almasında katkısı çok büyüktür. Çünkü eğitimin bütünleşmesinde hedef ile sonuç arasındaki bağı sanat eğitimi kurmaktadır (Telli, 1996: 41). Özsoy, (2003: 153) sanat eğitiminde estetik amaçlar, algısal amaçlar, teknik amaçlar, bireysel ve toplumsal amaçlar olmak üzere dört temel amaç sınıflandırılmasından söz etmektedir. Estetik amaçlar ile öğrencilerin estetiğin dilini anlamalarını ve kullanmalarını sağlamayı, ayrıca kendi çevre ve kültür ortamı içerisinde sanat biçimlerinin doğasına ve işlevine yoğunlaşmalarını sağlamayı hedefler. Algısal amaçlarla sanatı, tasarımı ve görsel çevreyi kavratmayı, sanata ve tasarım biçimlerine duyarlılığı sağlamayı hedefler. Çeşitli araç, gereç ve sanatla ilgili diğer materyallerin arttırılmasını ve kullanımını içine alan zorunlu becerilerin öğretimini, teknik amaçlar ile sağlar. Son olarak bireysel ve toplumsal amaçlar ile öğrencinin öğrenme niteliğinin yanı sıra düşünme, algılama, karar verme, problemler aracılığıyla çalışma gibi yeteneklerini geliştirme; çocukların ve gençlerin kişisel olarak dünyayı algılamalarını, buna tepkilerini ve yanıtlarını arttırmayı ve geliştirmeyi hedefler. Çağdaş eğitimin en önemli amaçlarından biri, öğrencilerin iyi karar verebilmelerini sağlamak için onlarda eleştirel düşünmeyi geliştirmektir. Bu da ancak sanat eğitimi ile mümkün olabilir (Çetin, 2001: 64). Sanat eğitimi yaş ve cinsiyet ayırt etmeksizin her birey için gereklidir. Sosyalleşme, kendini ifade edebilme, estetik yargıda bulunabilme yetilerini geliştirir. Birey, bakmak ve görmek arasındaki farkı fark eder, dünyaya farklı açılardan bakabilmeyi öğrendiği için sorunları çözerken alternatif çözüm önerileri geliştirebilir ve farklı yöntemler öne sürebilir. Motor kas gelişimine de katkı sağladığı için yaptığı işlerde el becerisi yüksek olur, disiplinli, temiz ve düzenli çalışabilir.

1950 yılında, Gazi Eğitim Enstitüsü öğrenci sergisi broşüründe, Resim-İş Bölümünün amaçları şu şekilde belirtilmiştir; Resim-İş şubeleri, orta dereceli okullara resim, iş ve yazı öğretmeni yetiştirir. Bu öğretmenler görev yaptıkları yerlerde alanla ilgili kurslar açarak ilgililerin yetkilerini artırırlar. Bu şube ne ressam ne de teknisyen yetiştirmektedir. Resim-İş öğretmenlerinin görevi, sadece sanat terbiyesi ya da el sanatı öğretmek değildir. Öğrencileri sanat ve iş vasıtası ile terbiye etmektir. 1965 yılında açılan 30. Yıl sergisi broşüründe ise Türk çocuklarının sanat eserlerindeki güzellikleri görebilen, değerlendirme gücüne sahip, estetik duyguları gelişmiş bireyler olarak yetiştirilmeleri gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca aynı broşürde gençlerimizin becerikli, tutumlu, teknik hâkimiyeti yüksek, zorlukları yenebilen, sistemli ve işbirliği içinde çalışabilen, kendisine ve başkalarına faydalı bireyler olarak yetiştirilmeleri gerektiği de vurgulanmıştır (Pekmezci, 2009: 293-294). Sanat eğitiminin önemi ve gerekliliğine dair, konuyu toparlayan ve özetleyen bir tanım yapan Erinç, (2004: 85) “Önce bir toplum için, sonra da aydın insan ve sanatçılar yetiştirmek için ve nihayet kişilik sahibi olabilmek için sanat eğitimine öncelik vermek kaçınılmaz gibi gözükmektedir” der.

2.4. Sanat Eğitiminde Grafik Ana Sanat Dalının Rolü

Grafik Ana Sanat Dalının görsel sanatlar eğitimindeki rolüne değinmeden önce tanım olarak grafik ve grafik tasarımı ele almak gerekir. Grafiğin ilk olarak, resmin bir zemine kazınarak kâğıda aktarılması yöntemlerini kullanan sanatlar anlamını taşıyan Almanca “Graphische Kunst” deyiimiyle ifade edildiği ve dilimize yerleştiği bilinir. İngilizce “Graphic Art”, Fransızca “Art Graphique” deyimlerinin Türkçedeki karşılığı “Grafik Sanatı”dır (Eczacıbaşı, 1997: 701). Karamustafa (1992: 133) da Grafik tasarımı, bir iletişim disiplini olarak ifade eder. Bu iletişimde de bir mesaj alışverişi söz konusudur. Görsel iletişimde bir mesaj, bu mesajın bir sahibi, mesajı iletmekle görevli bir medya ve mesajın alıcısı vardır. Eczacıbaşı sanat ansiklopedisine (1997: 701) göre ise, grafik sanatlar ile grafik tasarımı iki farklı kavram olarak ele almak gerekir. Grafik sanatlar, baskı sanatlarını (sanatsal özgün baskı çalışmaları); grafik tasarım ise (yeni tanımıyla ‘Görsel İletişim Tasarımı’) işlev ve estetiğin birleşmesiyle kitlelerle iletişim kurmayı sağlayan, yazı ve resmin ana unsurlarını oluşturduğu görsel anlatım dilini ifade etmektedir.

Bu teknik tanımlamalar ışığında grafik tasarımın sanat eğitimi açısından öneminden önce, tasarımın insan hayatında kapladığı yeri anlamak doğru olacaktır. Çünkü insan, gözlerini açık tuttuğu her an tasarımla karşı karşıyadır. Çevremizde gördüğümüz insan yapımı her şey, mutlaka bir tasarım sürecinden geçer. Tasarlanmış bir dünyada yaşarken, bu dünyayı anlamlandırma, daha iyi anlama ve tanıma sürecinde tasarım bilmek, büyük bir avantaj sağlayacaktır. Berger, (2002: 129) reklamlar ile kalabalık bir imgeler yığını ve yoğun bir mesaj yağmuru altında olduğumuzu belirtir ve bu mesajları görmemenin mümkün olmadığını söyler. Reklamlar yolu ile bu denli hayata dâhil olan tasarımları tanımak ve geçirdiği süreçleri bilmek, ona daha farklı açılardan ve daha geniş bakabilmeyi sağlayacaktır. Tasarım süreci, zihin ve vücut koordinasyonu ile yaşanır ve bu süreçte hem beden kasları hem de beyin kasları çalışır. Olaylara ve nesnelere farklı açılardan bakabilme yetisi kazandırır. Alternatif malzemeleri tanıma ve kullanma imkânı sunar.

Grafik eğitimi de üstlendiği eğitim amaçları yanında, tasarım sürecinin bireye kazandıracaklarıyla da ilgilenir. Tasarlayan ve tasarlanmış olanı anlayabilen bireyleri bu yolla eğiterek, algısı açık, pratik çözümler üretebilen, yeni yollar bulabilen, zamanı ve malzemeyi doğru kullanabilen eğitimciler yetiştirebilmek mümkün hale gelmektedir. Kendisini ve çevresini sorgulamaya başlayan birey, detayları incelemeye, sabırla tüm öğeleri araştırmaya, bulduklarını hayal gücüyle birleştirmeye ve elindeki malzemeyi yeniden şekillendirerek bambaşka işler ortaya koymaya başlar. İmgeleri tanır, soyut anlatımlar yapma yetisi geliştirir, nesneden hareketle fikir ve kavram geliştirmeyi öğrenir. Bu temel amaçları bireye kazandırma çabasında olan grafik eğitimcisi, Armutçu'nun (2006: 57) da ifade ettiği gibi, diğer birçok meslek grubu gibi durağan bir işle uğraşmaz. İnsan yetiştiren bu meslek grubuna dâhil bireyler, diğer bütün meslek gruplarından farklı, onların üzerinde bir bilinç ve birikime sahip olmalıdırlar. Bu eğitimciler, çağın gelişmelerini yakından takip etmeli, toplumsal hayata yön veren olanakların uzağında yer almamalıdırlar. Bu sebeple eğitimcilerin iletişim olanaklarını eğitimde etkin bir biçimde kullanmaları ve bu etkinliğin olmazsa olmaz destekleyicisi unsurlara yabancı olmamaları gerekir. Grafik ana sanat dalı eğitimcileri, her ne kadar profesyonel yaşamında grafik tasarım mesleğini icra etmeyecekse de, tasarım kavramı ve grafik tasarımın olanakları hakkında teorik ve pratik bilgi sahibi olmalıdırlar. Çünkü

içinde yaşadığımız tüketim toplumu bizi sürekli görsel bir bombardımana tutmaktadır. Bu bombardımanın etkilerinden kurtulmak, arasından faydalı olanı çekip alabilmek için de bireylerin uyarılması ve bilinçlendirilmesi gerekir. Grafik Tasarım eğitimi ile bu bilinçlendirme yapılabilmektedir (Bölükoğlu, 2004: 79).

2.5. Grafik Tasarım Ders İçerikleri ve Yapılan Değişiklikler

Türkiye'deki Devlet Üniversitelerinin Eğitim fakültelerinin web sayfaları incelenip ihtiyaç duyulan bölümlerle de telefon görüşmeleri yapıldıktan sonra elde edilen verilere göre, Eğitim Fakültelerinin otuz birinde Resim-iş Öğretmenliği Anabilim Dalı bulunmaktadır (ek 1). Bu fakültelerin de yirmi ikisinde Grafik Tasarım dersi mevcuttur (ek 2). Bu fakültelerde öğrenim gören öğrenciler ilk iki dönem temel sanat eğitimi dersleri ile zorunlu YÖK derslerini alırlar. Üçüncü dönemin başında okulun öğretim elemanı ve fiziki donanım kapasiteleri doğrultusunda açılan "Anasanat Atölye" derslerinden birini seçerek altı dönem boyunca seçtikleri anasanat atölye dersini alırlar. Programda dokuz adet ana sanat atölye dersi vardır. Bunlardan bir tanesi ana sanat atölye dersi olarak belirlenir ve üçüncü yarıyıldan itibaren mezun olana kadar her dönem alınır. Aynı şekilde üçüncü yarıyıldan itibaren mezun olana kadar seçmeli sanat atölye dersleri her dönem değişmek kaydı ile bu atölye derslerinden seçilir. Bu dersler; Resim, Grafik Tasarım, Heykel, Tekstil Tasarımı, Seramik, Geleneksel Türk Sanatları, Özgün Baskı, Endüstriyel Tasarım ve Fotoğraftır (ek 3).

Grafik Tasarımını ana sanat atölye dersi olarak seçen öğrencilere, seçmeli sanat atölye derslerinin en az bir yarıyılık kısmında resim atölye dersi zorunlu olarak seçtirilir. Diğer yarıyıldan ise bölümlerin eleman ve atölye olanakları çerçevesinde üç boyutlu alanlardan birisi seçtirilir. Bunun mümkün olmaması halinde her bölümün kendi olanaklarına göre seçim yaptırılır. Grafik Tasarım derslerinde, çeşitli yazı formları, tipografi, görsel iletişim, bilgisayar destekli grafik tasarım, kurumsal kimlik, afiş, kitap kapağı, ambalaj, illüstrasyon ve animasyon çalışmaları yapılır, grafik tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları gibi konular işlenir.

2005 yılı Grafik Tasarımı I-II-III-IV-V-VI dersleri ders içerikleri

Çeşitli yazı formları, tipografi, görsel iletişim, bilgisayar destekli grafik tasarım, kurumsal kimlik, afiş, kitap kapağı, ambalaj, illüstrasyon ve animasyon çalışmaları, grafik tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları.

Örnek teşkil etmesi açısından, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim Eğitimi Anabilim Dalı Grafik Tasarım dersinde altı dönem boyunca uygulanan derslerin 2010-2011 eğitim öğretim yılı ders içerikleri, her dönemin içeriği ayrı olmak üzere ek4'te sunulmuştur. Ayrıca 1983 yılından günümüze kadar yapılan değişiklikleri içeren ders programları ek 12'de sunulmuştur.

2.6. Konuya İlişkin Yapılan Çalışmalar

Yapılan taramalar sonucunda YÖK Ulusal Tez Merkezinde araştırma konusuna rastlanmamış, dolaylı olarak konuyla ilgili aşağıda belirtilen tez çalışmalarına ulaşılmıştır. Bu dolaylı tez çalışmalarının içerikleri, tezlerin özetlerinden yola çıkılarak aşağıda kısa başlıklar halinde açıklanmıştır.

Dolaylı Tez Çalışmaları

Aslı Ertosun, “*Türkiye'deki grafik sanat eğitimi ile Amerika'daki grafik sanat eğitiminin karşılaştırılması*” başlıklı yüksek lisans tezinde, üniversitelerde verilen grafik tasarım eğitimi ders programlarının tanıtım ve içeriğinin incelenmesi, grafik tasarım eğitiminde bireylerin araştırmaya ve üretmeye yönlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Grafik tasarım eğitimi programının güçlü bir tasarım bilgisi ve yeteneğinin yanında çağımızda meydana gelen hızlı değişimleri yakalayacak, yaratıcı fikirleri ile çözümler üretecek grafik tasarım programına güncel bilgiler kazandırmayı amaçlamıştır. Ayrıca görsel iletişim sanatı olan grafik tasarımın çağdaş formlarda, teknoloji ve çağın getirdiklerine ayak uyduracak eğitim programının Türkiye’de ve A.B.D’de ders programlarının ve içeriklerinin araştırılmasını ve farklılıklarının ortaya çıkarılmasını hedeflemiştir. Araştırma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde grafik tasarım eğitimi genel anlamda tanımlanırken, gelişim süreci içinde geçirdiği aşamalar ve günümüzdeki önemi ele alınmıştır. Grafik tasarım ve sanat eğitimine de bu

bölümde yer verilmiştir. İkinci bölümde, Grafik Tasarım Eğitiminin dünyada, A.B.D’de ve Türkiye’de gelişiminden söz edilmektedir. Daha sonra A.B.D ve Türkiye’de grafik tasarım eğitimi, örnekleri ile ele alınmıştır. Bu bölümün son kısmında A.B.D ve Türkiye’de grafik tasarım eğitimi örneklerinin karşılaştırılması ve farklılıkları üzerinde durulmuştur. Sonuç olarak Türkiye’deki Grafik Sanat Eğitimi veren üniversitelerin programlarının uygulamaları biraz farklılık gösterse de ülkeler arasındaki farklılıklar düşünüldüğünde bunun çok büyük bir fark olmadığı anlaşılmıştır. Ertosun’a göre tamamen olmasa da bir kısmı farklı yöntemlerle işlenen grafik sanat eğitimi dersleri A.B.D’de grafik tasarım okumak isteyen öğrencilere sunduğu farklı sanat eğitimi yaklaşımı ve uygulamaları ile günümüzde göz önüne alınması gereken ve üzerinde araştırma yapılması gereken bir ülkedir. Üçüncü bölümde ise grafik tasarım türleri ve grafik tasarımın geleceği hakkında görüşlerde bulunmaktadır. Tez kapsamında grafik tasarım eğitimiye duyulan gereklilik, ihtiyaçlar ve tasarımcının işlevleri de saptanmıştır.

Berna Coşkun Onan, “*Sanat eğitimi yöntemleri / yeni yaklaşımlar*” başlıklı yüksek lisans tezinde, Türkiye’de ve Batı’da sanat eğitimi yöntemlerinin ve yaklaşımlarının gelişimini incelemiştir. Sanat eğitimi sorunsalını dünden bugüne ele alarak, dünyada bu yaklaşımların gelişimini etkileyen olayları; beyin araştırmalarını ve Gardner’ın Çoklu Zekâ Kuramını ele alarak bu yaklaşımlara hangi aşamalardan geldiğini ortaya koymayı hedeflemiştir. Türkiye’de ve Batı’da Sanat Eğitimi Kongrelerinde alınan kararlar ve tarih boyunca meydana gelen değişimleri incelemiş, daha önceleri kullanılan ve halen kullanılmakta olan geleneksel sanat eğitimi yöntemlerini bir başlık altında toplamıştır. ABD’de hazırlanan sanat eğitimi eğitim programlarının takip edilmesi, sanat eğitimi yaklaşımlarıyla ilişkili literatür taraması, internet ve kütüphane araştırmaları, ABD’de uygulanan bazı örnek uygulamaların incelenmesi gibi yöntemler kullanmıştır. Sonuç olarak da, süregelen eğitimin doğruluğu ya da yanlışlığını tartışmak istememiş, sözü edilen yaklaşımların sanat eğitiminin temel bileşeni olduğunu ortaya koymak istemiştir. Eğitimin bulunduğu noktayı tartışmak ve bununla paralel bir süreç olması gereken sanat eğitiminde çağcıl yaklaşımlara yer açılması gerektiğini ortaya koymayı amaçlamıştır.

Duygu Sabancılar, “*Türkiye’de sanat eğitimi algılamaları*” başlıklı yüksek lisans tezinde, toplumsal, siyasal ve ekonomik yapıdaki değişim ve gelişimlerin sanat ve

eğitim üzerindeki etkisinden yola çıkarak, bu kavramların sanat eğitimi üzerindeki etkilerini, Türkiye’deki gelişmeler eşliğinde inceleyerek nasıl bir sanat eğitimi algılaması olduğunu ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. Araştırma beş bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölümde sanat, eğitim ve sanat eğitimi kavramları açıklanmış, ikinci bölümde Batı’daki sanat eğitiminin tarihsel gelişim süreçleri yirminci yüzyıl öncesi ve sonrası olarak incelenmiştir. nc bölümde ise sanat eğitiminin günümüzdeki konumunu daha iyi saptayabilmek için Cumhuriyet ncesi ve Cumhuriyet sonrası dönemdeki tarihsel gelişmelerle birlikte, uygulanan sanat eğitimi programları incelenerek örgün eğitimdeki sanat eğitiminin konumu belirlenmeye çalışılmıştır. Dördüncü bölümde; sanat eğitimini etkileyen faktörler, siyasal, sosyal ve ekonomik yapı alt baslıkları ile genel olarak incelenmiştir. Besinci bölümde de; Türkiye’de var olan siyasal, dönem sosyal ve ekonomik yapıdaki gelişmelerin, sanat eğitimini nasıl etkilediği 1950 öncesi ve 1950 sonrası olarak incelenmiştir.

Ercan Armutçu, “*Eğitim fakülteleri grafik tasarım ana sanat atölyeleri ders içerikleri*” başlıklı yüksek lisans tezinde, çağın gerektirdiği iletişim yöntemlerinin kullanıldığı önemli disiplinlerden biri olan grafik tasarım bağlamında, eğitim fakültelerinin tasarım kavramıyla ilgili etkinliklerini incelemeyi amaçlamıştır. Gerek ilk ve ortaöğretim kurumlarında işlenmekte olan Resim-İş dersi (Yeni adıyla Görsel Sanatlar ve Teknoloji ve tasarım dersleri) programlarının gerektirdiği tasarım bilgisi, gerekse teknolojinin ve tkretim alışkanlıklarının etkisiyle güncel bir gereklilik teşkil eden tasarım bilgisinin; güzel sanatlar eğitimi bölümlerindeki niteliğini hedeflemiştir. Çalışma 7 ana bölüm altında toplanmıştır. Tasarım ve grafik tasarım kavramları ve ülkemizdeki tarihçelerini takiben, lisans düzeyinde grafik tasarım eğitimi veren güzel sanatlar fakültelerinin donanımıyla, bu konuda iddialarını sürdüren eğitim fakültelerinin ders içeriklerini ortaya koymuş ve karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Bilgi ağında ilk ve ortaöğretime ğretmen yetiştirmek amacıyla etkinliklerini sürdüren eğitim fakültelerinin; ğretmen adaylarına kattığı tasarım ve grafik tasarım bilincinin düzeyi hakkında bir incelemeyi de amaçlamaktadır. Çalışmada, günümüz lisans eğitiminde uygulanan grafik tasarım ders programları ve eğitim fakülteleri Grafik Tasarım derslerinin ders içerikleri betimsel modellerle ortaya konmaya ve karşılaştırmalı bir yaklaşımla değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmayla eğitim fakültelerinin dn olduğu gibi bugün de uygulamalı

sanatlar konusundaki etkinliğinin sürmesi için olumlu bir katkı yapılması amaçlanmıştır.

Erol Kökten, '*Sanat eğitiminde toplam kalite*' başlıklı çalışmasında Bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler sonunda; iletişim olanaklarının artması, eğitim ortamlarının çeşitlenmesi, öğretmenlerin mesleki sorumluluklarının artması ve öğrenme ortamlarındaki rollerinin değişmesi, "Öğrenmeyi öğrenme, Yaratıcılık Eğitimi; etkin öğrenme, yaşam boyu öğrenme" v.b evrensel yaklaşımların tüm dünyada kabul görmesi öğrenme ortamlarının sürekli sorgulanmasının ve geliştirilmesinin gerekliliğine değinmektedir. Sanat Eğitiminde de, bu değişime paralel bir gelişme, işleyiş ve yaklaşım değişikliğinin gerekliliğinin ön plana çıktığını belirtmektedir. Araştırmasında da Eğitim Fakülteleri ve Güzel Sanatlar Fakülteleriyle, bu fakültelelere kaynak konumundaki Güzel Sanatlar Liselerinde sistemli bir yaklaşımla öğrencilere; çok yönlü, soyut, eleştirel, yaratıcı, özgür düşünme, problem çözme ve iletişim becerileri kazandırılarak, ülkemizdeki Sanat Eğitimi ve buna bağlı olarak plastik sanatlar eğitiminin, çağdaş Sanat Eğitimi ilkeleriyle uyumlu biçimde yürütülmesini hedef almıştır.

Faruk Sinan Arpalı'nın "*Türkiye'de sanat eğitimi yöntemleri*" başlıklı yüksek lisans tezi, Türkiye'de sanat eğitimi tarihinin 1880'den 2006 yılına kadar uygulana gelen yöntem ve kuramların, tarihsel süreç içerisinde incelenmesini kapsamaktadır. Türkiye'deki sanat eğitiminin kendi rutinleri içinde sürdürüldüğünü, bu eğitimin işlevselliğinin ve çağa olan uyumunun fazla sorgulanmadığını belirtmektedir. Tüm bunların altında çok çeşitli nedenlerle birlikte, sanat eğitime ilişkin bütüncül ve gerçekçi bir bakış açısının geliştirilememesinin yattığını, sanat eğitimcilerinin hangi gerekçelerle hangi yöntemleri uygulamaları gerektiği konusunda netleşemediklerini, bu bulanıklığın aşılması için geliştirilen yöntem ve kuramların, uygulamaların tarihsel bir dökümünün yapılması ve bunların zamanla olan ilişkisinin irdelenmesi gerektiğini söylemektedir. Tez 1880-2006 tarihleri arasındaki sanat eğitim kavramı, kuram ve yöntemlerini ayrıca bu süreç içerisinde uygulana gelen sanat eğitimi programlarını da kapsamaktadır.

Filiz Şişginoğlu, “*Çok alanlı sanat eğitiminde ölçme ve değerlendirme nasıl olmalıdır*” başlıklı yüksek lisans tezinde, eğitim sistemi içerisinde sanat eğitiminde ölçme ve değerlendirme boyutunun tam olarak netlik kazanmadığını, eksiklikler olduğunu görmüştür. Öğrenciyi çok yönlü geliştiren Çok Alanlı Sanat Eğitiminde değerlendirmenin de, öğrencinin gözlemlenerek her davranışın değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Halit Turgay Ünalın, “*Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi bölümü grafik eğitimi dersinde bilgisayar destekli eğitimin etkililiği*” başlıklı doktora tezinde, Bilgisayar Destekli Eğitimin Grafik Tasarımın temel ilkelerinden renk ve tipografi konularını bilme ve uygulayabilme üzerine etkililiğini incelemiştir. Araştırma sonucunda, Bilgisayar destekli eğitimden yararlanarak işlenen grafik tasarımı dersine katılan deney grubu ile geleneksel olarak işlenen grafik tasarımı dersine katılan kontrol grubu arasında grafik tasarımın temel ilkelerinden renk ve tipografi konularına ilişkin bilgileri öğrenme, kullanma ve uygulama becerilerinin gelişimi arasında deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur. Bu araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği bölümünde grafik tasarımı eğitiminde bilgisayar destekli eğitimin etkili olduğu sonucuna varmıştır.

Mahmut S. Öztürk, “*Eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği bölümlerinde grafik eğitiminde bilgisayar ve baskı teknolojisinin kullanımı*” başlıklı yüksek lisans tezinde, günümüzdeki grafik çalışmalarının var oluş sebebi olan görsel iletişimin, biçim noktasında tasarım ve uygulamada çok farklı noktalara taşındığından bahsetmektedir. Geçmişte el yordamıyla yapılan birçok çalışmanın günümüzde artık bilgisayar ortamında kolayca hazırlanabildiğini söyler. Öztürk’e göre grafik çalışmalarının tasarımdan basım sürecine kadarki bütün aşamaları bilgisayar ortamlarında hazırlanmaktadır. Eğitimde de bilim ve teknolojinin gelişmesiyle önemli değişimler olmuştur. Bu değişim, hem materyal kullanımı hem de farklı öğretim yöntemleri açısından olmuştur. Öztürk, çalışması ile bütün bu sanat eğitimi ve teknoloji alanındaki gelişim ve değişimlere nasıl uyum sağladığımızı, bunlar hakkında öğrencilerin ne düşündüğünü, var olan durumun ne olduğunu sorgulamıştır.

Melek E. Yerli, “*Resim-iş öğretmenliği programındaki temel tasarım derslerinin, grafik tasarım ana sanat atölye derslerine etkisine ilişkin öğrenci görüşleri*” başlıklı yüksek lisans tezinde, Resim-is Öğretmenliği programında yer alan Temel Tasarım derslerinin, üst sınıflardaki Grafik Tasarım Anasanat atölye derslerine etkilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma, Eskişehir-Anadolu Üniversitesi, İstanbul-Marmara Üniversitesi, İzmir-Dokuz Eylül Üniversitesi olmak üzere Grafik Tasarım Anasanat öğrencilerinden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir. Uygulanan anketle; Grafik Tasarım Anasanat öğrencilerinin; Temel Tasarımın programdaki yeri, Grafik Tasarımla ilişkisi, dersin öğretim süreçleri ve öğretim elemanları hakkındaki görüşlerine yer verilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlarla, Temel Tasarım derslerinde öğrencilerin çalışma ve performanslarının, Grafik Tasarım Anasanat dalındaki eğitimlerine etkileri belirlenmiştir. Grafik Tasarım alanında öğrencilerin yetkinliklerini temelden kazanabilmeleri için; Temel Tasarım Eğitimine gereken önemin verilmesinin ve bu dersin programda daha iyi işleyebilmesinin gerekliliği ortaya konmuştur. Ayrıca, hem öğretim elemanları hem de öğrenciler açısından Temel Tasarım derslerinde teori ve pratikte birtakım güçlüklerin olduğu ve bunların aşılmasında gereken çözümlerin geliştirilmesi gerektiği saptanmıştır.

Mücahit Bora'nın *'Eğitim fakültelerinde uygulanan plastik sanatlar eğitimi programlarının sorunlarını belirleme ve bir program önerisi'* başlıklı doktora tezi; "Türkiye'de Eğitim Fakülteleri Plastik Sanatlar Eğitimi (Resim-İş Eğitimi) Bölümlerinin Sorunlarını Belirlemek ve Bu Sorunların Bulunmadığı Bir Öneri Model" geliştirmek üzerine yapılmış bir araştırmadır. Tarama (Survey) türündeki bu araştırma; Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi (Plastik Sanatlar Eğitimi) Anabilim Dallarında Öğretim Elemanları (69 kişi) ve son sınıf öğrencilerinden (205 kişi) oluşan bir örneklem üzerinde yapılmıştır. Bu araştırmadan elde edilen veriler ışığında; belirlenmiş bulunan sorunların yer almadığı bir öneri model geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu öneri model geliştirilirken; Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) ve Dünya Bankası işbirliğiyle, 1998 yılından itibaren başlatılmış ve yürütülmüş olan "Üniversitelerin Yeniden Yapılandırılması " ve "Üniversitelerin Değerlendirilmesi (Akreditasyon) " çalışmalarından elde edilen veriler ve uygulama sonuçlarından da

yararlanılmış, araştırmanın konusu, bu iki çalışmanın sonuçlarını da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Bu araştırmadan elde edilen veriler ile YÖK tarafından yürütülen "Yeniden yapılanma" ve "Akreditasyon" çalışmalarından elde edilen veriler karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş, muhtemel aksaklıklar ve eksiklikler de göz önüne alınarak; yine YÖK tarafından belirlenmiş bulunan "Türkiye'de Öğretmen Eğitiminde Standartlar " a uygun bir "öneri model" geliştirilmeye çalışılmıştır.

Nazmiye Türe, “*Eğitim ve öğretimde bir araç olarak görsel sanatlar eğitiminin öğrencilere sağladığı katkılar*” başlıklı yüksek lisans tezinde, okul programlarında görsel sanatlar eğitimine gerektiği kadar yer verilerek eğitimin dengeli, ezberden uzak olmasının hedeflenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Böylece yaratıcı düşüncesi gelişmiş bireyler yetiştirilerek, ülkelerin bilimsel ve teknolojik ilerlemelerine katkı sağlayacak insan modelleri yetiştirilebilecektir. Bunlar göz önünde bulundurulduğunda sanat eğitiminin okul öncesi dönemden başlayarak ilköğretim, orta öğretim ve yüksek öğretim programlarında yer alması gerektiğinin tartışılmaz bir gerçek olduğunu savunmaktadır. Ülkemizdeki görsel sanatlar eğitiminin pek çok nedenle sorunların yaşandığı bir alan olduğunu, bu sorunların genel eğitim politikası başta olmak üzere öğretim programlarından, yöneticilerden, öğretmenlerden, okulların fiziki yapılarından kaynaklandığını söylemektedir. Bu da sanat eğitiminin hedeflerine ulaşmasını engellemektedir. Türe, bu çalışması ile sanat eğitime bakış açısı, sanat eğitiminin ülkemizdeki konumu ve genel sorunlarının nasıl algılandığını yaptığı anket çalışması ile tespit etmeye çalışmıştır. Sonuç olarak, Ülkemizde sanat eğitimini temellendirebilmek için sanat eğitiminde önemli değişikliklerin yapılması gerektiğini, bunun için kurumlar arası (Milli Eğitim, Üniversite, Kültür Bakanlığı) işbirliğine önem verilmesi gerektiğini, sanat eğitiminin sorunlarına çözüm aramak, sanat eğitimini yaygınlaştırmak, arzu edilen düzeye oturtmak için çok yönlü işbirliğinin ve kurumlaşmanın zorunlu olduğunu ifade etmektedir.

Özlem Üstüner, “*Disiplinler arası sanat ve sanat eğitime etkileri.*” Başlıklı yüksek lisans tezinde, disiplinler arası Sanat ve Sanat Eğitime etkilerini araştırmıştır. Araştırmada, kendini disiplinler arası olarak ifade eden modelin sorgulanması, geçmişten günümüze disiplinler arası sanatın önemi ve disiplinler arası sanatın sanat

eğitimine etkilerine yönelik yaklaşımların incelenmesi ile sanat eğitimcilerinin konuyla ilgili görüşlerine başvurulması alt amaçlar olarak belirtilmektedir. Araştırma, tarama modelindedir. Araştırma bulgularına bakıldığında, günümüz sanatçı ve sanat eğitimcilerinin sanatta disiplinler arası yaklaşımın önemi ve gerekliliğine yönelik görüş birliği içinde oldukları gözlemlenmektedir. Sanat eğitimcilerin, disiplinler arası sanatın sanat eğitimine etkisine yönelik görüşlerine bakıldığında ise, disiplinler arası sanatın sanat eğitimine çok önemli etkileri olduğu görüşünde birleştikleri gözlemlenmektedir. stner'e göre Disiplinler arası Sanat Eğitimi yolu ile birey, her türlü yetenek ve gereksinimleri doğrultusunda kendisini ifade etme olanağı bulup, duyu dünyasını zenginleştirebilmektedir. Araştırma sonucunda stner, disiplinler arası sanat eğitiminde program ve ortam boyutunun yeniden yapılanmasına yönelik öneriler getirmiştir.

Selime zdemir, "*Grafik eğitimi veren ortaöğretim kurumlarında yazı-tipografi dersinin önemi ve karşılaşılan sorunlar*" başlıklı yüksek lisans tezinde, grafik eğitimi veren orta ğretim kurumlarında yazı-tipografi dersinin rgenci görüşlerine göre önemini ve dersin ğretiminde karşılaşılan sorunları saptamaya çalışmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek üzere Ankara'da Grafik eğitimi veren 11 orta ğretim kurumu ile bu kurumlarda yazı-tipografi dersi verilen öğrenciler ve bu derse giren öğretmenleri örneklemler olarak belirlemiştir. Sonuç olarak, ğrenci görüşlerine göre grafik eğitimi veren kurumlarda yazı-tipografi dersinin önemli olduğunu, grafik eğitimi veren kurumlarda yazı-tipografi dersi ile ilgili fiziki ortam, araç-gereç ve yazılı kaynak sıkıntısının yaşandığını, yazı-tipografi dersi Grafik ve Fotograf alanı için ortak alan derslerinden biri olmasına rağmen bazı kurumlarda ğretim programı kapsamına alınmadığını, yazı-tipografi dersinin ğretiminde dersin süresinin ve modül içeriğinin yetersiz olmasından kaynaklanan sorunlar yaşandığını, yazı-tipografi dersinde kullanılan araç gereç ve dersin içeriğinin, teknolojinin ve sektörün gelişimine paralel olmadığı için dersin ğretiminde sorunlar yaşandığını, bu nedenle bölüm ve sektör ilişkisinin olumsuz etkilendiğini belirtmiştir.

Tamer Kavuran, '*Türkiye`de eğitim fakülteleri resim-iş ğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve çözüm nerileri*' başlıklı doktora tezinde, Türkiye'deki Resim-İş ğretmenliği Anabilim Dallarında görev yapan ğretim

elemanlarının, Türkiye'de Resim-İş Öğretmenliği Programlarının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara ve bu sorunların çözümüne ilişkin görüşlerini belirlemeye çalışmış, belirlenen sorunlara çözüm önerileri getirmeyi ve öğretim elemanlarının Resim-İş Öğretmenliği Programlarının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara ilişkin görüşlerinin kişisel özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğini saptamayı amaçlamıştır. Ayrıca, sanat eğitiminin dolayısı ile resim-iş eğitiminin genel eğitim içerisindeki yeri ve gerekliliğinin de önemszenmesini amaçlamıştır. Tarama modelinde desenlenen araştırma, 2001-2002 Eğitim-Öğretim yılında Türkiye'de 21 Üniversitenin Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalında görev yapan 323 öğretim elemanı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacına yönelik veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen, bir ve ikinci bölüm toplam 33 maddeden, üçüncü bölüm Resim-İş Öğretmenliği Programlarında uygulanan 18 dersin saat, içerik ve içeriğin uygulanmasının yeterli görülüp görülmemesine yönelik 'Resim-İş Öğretmenliği Programlarının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar Anketi'nde toplanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, ankete katılan resim-iş öğretmenliği anabilim dallarında görevli öğretim elemanlarının kendi kişisel özelliklerine ilişkin görüşlerinde; yabancı dil seviyesi orta düzeyde olanların büyük çoğunlukta olduğu, panel, seminer ve konferans sayısı hiç olmayan öğretim elemanlarının çoğunlukta olduğu, yurtiçi ve yurt dışı makale, kitap ve ödül sayısı hiç olmayan öğretim elemanlarının çoğunlukta olduğu sonuçlarına varılmıştır. Öğretim elemanlarının Türkiye'de eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği anabilim dalları ve karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinde ise bazı resim-iş öğretmenliği anabilim dallarına ait sanat galerilerinin ve kütüphanelerin olmadığı oysa sanat galerisi ve kütüphanelere ihtiyaç duyan öğretim elemanlarının çoğunlukta olduğu, resim-iş öğretmenliği anabilim dallarına ayrılan bütçenin ve fiziki mekânların yetersiz olduğu, çoğu resim-iş öğretmenliği anabilim dallarının teknolojik açıdan ve öğretim elemanı sayısı açısından yetersiz olduğu, öğretim elemanlarının branşlaşmasının çok gerekli olduğu sonuçlarına varılmıştır. Öğretim elemanlarının, Türkiye'de eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği anabilim dallarında uygulanan branş derslerin saat, içerik ve içeriğin uygulanabilme düzeylerine ilişkin görüşlerinde de, Ana Sanat Atölye ve Seçmeli Sanat Atölye derslerinin saat ve uygulanabilme düzeylerinin yetersiz olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Tezcan Bahar, “Eğitim fakóltesi, güzel sanatlar eğitimi bölümleri, grafik atölye derslerinde afiş konusunun ele alınış biçimleri üzerine bir araştırma” başlıklı yüksek lisans tezinin son bölümünde, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde afiş konusunun ele alınış biçimleri üzerinde durmuştur. Bu bölümde, grafik eğitimiyle ilgili sanat adamlarına sorular yöneltilerek görüşlerini almış ve bu görüşler doğrultusunda değerlendirme yaparak araştırmasını tamamlamıştır.

Yapılan taramalar sonucunda konuyla dolaylı olarak ilişkili olan, aşağıda adı geçen tezlerin içeriklerine ise ulaşamamıştır:

Ayhan Dikici, “Resim iş öğretmenlerinin resim iş programlarına ilişkin görüşleri (Elazığ, Malatya ve Samsun örneği)”

Emel Yılmaz, “Sanatçı ve sanat eğitimcisi yetiştiren yüksek öğretim kurumlarında grafik tasarımı eğitiminde uygulanan yöntemler”

Emine Halıçınarlı , “Özel Öğretim Yöntemleri İçinde Sanat Eğitiminin Problematiki.”

Melek Karayumak, “Sanatsal yaratıcılığa etkisi açısından günümüz Türkiye’si yüksek öğretim kurumlarında sanat eğitimi”

Mutlu Erbay , “Yükseköğretim Düzeyinde Sanat Eğitimi Programlarının Uluslararası Bağlamda İncelenmesi.”

Reyhan Yüksel, “Güzel Sanatlar Fakólterinde Verilen Temel Sanat Eğitimi Derslerinin Bugünkü Durumu ve Sorunları.”

Yıldız Kurtuluş, “Türkiye’de sanat eğitimi tarihi (1950-1999), genel eğitimde ve öğretmen yetiştiren kurumlarda resim/ Resim-iş bölümleri ve dersleri.”

Yıldız Kurtuluş, “Sanat eğitiminde işbirlikli öğrenme (Resim-iş derslerinde bireysel çalışmaların yapılandırılmış grup çalışmasıyla desteklenmesi için işbirlikli öğrenme)”

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu araştırma tarama türü bir çalışmadır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.” (Karasar, 2005: 77). Bu araştırma da Türkiye’deki Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin Resim-İş Eğitimi Programlarında okutulan Grafik Tasarım Anasanat Atölye derslerinin mevcut durumunu betimlemeyi amaçlamıştır.

3.1. Evren ve Örneklem

Araştırma, Türkiye’deki Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin Resim-İş Eğitimi Programlarında okutulan Grafik Tasarım Anasanat Atölye derslerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümü ve daha nitelikli öğretmen adaylarının yetiştirilmesine dönüktür. Dolayısı ile araştırmanın evrenini, Türkiye’deki Resim-İş Eğitimi Grafik Tasarım Anasanat Atölye derslerini yürüten öğretim elamanları oluşturmaktadır. Araştırmanın evreni ulaşılabilir nitelikte olduğundan ayrıca örneklem alma yoluna gidilmemiş, evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırma kapsamında toplam 20 fakülteden Grafik ana sanat dalı derslerini yürüten 41 öğretim elemanına anket uygulanmıştır.

3.2. Veri Toplama Yöntemi

Veriler, hazırlanan bir anket aracılığı ile toplanmıştır. Anketin hazırlanmasında öncelikle ilgili alan yazın taraması yapılmış, doğrudan ya da dolaylı ölçme araçları olup olmadığı incelenmiş ve denemelik bir ölçme aracı hazırlanmıştır. Hazırlanan bu anket kapsam, içerik, açıklık ve anlam açısından değerlendirilmek üzere Anadolu Üniversitesi ve 19 Mayıs Üniversitesi bünyesinde görev yapan, alanda uzman öğretim üyelerinin görüşlerine sunulmuş, uzman görüşleri doğrultusunda ankete son hali verilmiştir. Hazırlanan anket, evrendeki tüm programlara, gerekli izinler alındıktan sonra posta ve internet yolu ile uygulanmıştır. Anketlerle birlikte, dönüş için adresli ve pullu zarflar

gönderilmiştir. Dönüş oranlarını yükseltmek için, izlemeler de dâhil gerekli tüm çabalar gösterilmiş, gerektiği durumlarda bizzat araştırmacı tarafından uygulanmış ve anket geri dönüş oranının %70'in altına düşmemesine özen gösterilmiştir.

3.3. Verilerin Çözümlemesi

Anket sonucu elde edilen veriler SPSS For Windows 17 paket programında işlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler değerlendirilirken, ankette yer alan her bir sorunun seçeneklerine verilen yanıtların frekans ve yüzde dağılımları hesaplanmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmada elde edilen bulgulardan yola çıkılarak yorumlara gidilmiştir. Araştırmada uygulanan ankete verilen cevapların betimsel analizlerine ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

4.1. Öğretim elemanların sanat ve sanat eğitimi konusundaki mesleki gelişim düzeylerine ilişkin bulgular ve yorumlar:

Öğretim elemanların sanat ve sanat eğitimi konusundaki mesleki gelişim düzeylerinin belirlenmesi amacıyla 9. ve 10. sorulara verilen cevapların betimsel analizlerine ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda sunulmuştur.

9. Sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınları ne oranda takip ediyorsunuz?	Düzenli		Kısmen düzenli		Düzensiz		Hiç		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	24	58,23	14	34,1	3	7,03	0	0	41	100

Tablo 1: Sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınları takip etme düzeyi

Tablo 1de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %58.23'ü sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınları düzenli olarak takip ettiğini, %34,1'i ise kısmen düzenli olarak takip ettiğini belirtmiştir. Sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınları düzensiz olarak takip ettiğini belirtenlerin oranı ise sadece % 7.03'tür. Sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınları hiç takip etmeyen öğretim elemanı ise yoktur.

Sanatla ilgili güncel haber ve bilgilendirme içeriğine sahip olan bu dergilerin takip edilmesi, alana dair farkındalık düzeyinin artmasına katkı sağlayacaktır. Çeşitli nedenlerle gidilmesi ve görülmesi mümkün görünmeyen müzeler, sergiler, bienaller ve buna benzer sanat etkinlikleri, bu dergiler aracılığı ile ulaşılabilir hale gelmektedir. Sanat içerikli dergiler, günümüz sanatını da yakından takip etmekte, sanat alanındaki

gelişmelerden haberdar olunmasını sağlamaktadır. Sanat eğitimcisi de bir sanatçı bakış açısına sahip olmalı, güncel sanattan haberdar olmalıdır.

10. Abonesi olduğunuz sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınların adedini belirtiniz?	4 ve üzeri		3		2		1		0		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	1	2,4	2	4,9	22	53,7	8	19,5	8	19,5	41	100

Tablo 2: Sanat ve sanat eğitimi ile ilgili abone olunan yayın sayısı

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %53,7’si sanat ve sanat eğitimi ile ilgili toplam iki yayına abonedir. Öğretim elemanlarının sadece %19,5’i ise sadece bir yayına abone olup, %19,5’i herhangi bir yayına abone değildir. Diğer taraftan toplam 3 öğretim elemanı (toplam %7,3) 3 ve daha fazla yayına abonedir.

Sanat içerikli yayınların yayınlanma amacı göz önüne alındığında, bu tür yayınların sanata dair güncel bilgilere ulaşmada önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Bu dergiler, okurlarını Türkiye’deki ve dünyadaki sanatsal faaliyetlerden haberdar etmek ve dünya sanatının ne durumda olduğunu göstermek amacı ile yayınlanmaktadır. Aylık yayınlanan ‘sanat çevresi’ dergisinin yazarlarından Kımaytürk, (1990: 7) bir yazısında dergi olarak Türkiye’de ulaşabildikleri tüm sanat galeriyle yazışmalar yaparak onlardan dergide yayınlamak üzere galerilerdeki faaliyetleri ve sergi programlarını istediklerini belirtiyor. Sanat içerikli dergilerin bu yaklaşımı göz önüne alındığında dergiyi takip eden bir öğretim elemanın tüm galerilerdeki sanatsal faaliyetlerden haberdar olabileceği söylenebilir. Böylece öğretim elemanları sanatın sürekli değişim çizgisinde kendilerini belirli bir noktada tutmayıp bu devinime ayak uydurabilir ve mesleki gelişimlerini bu yolla destekleyebilirler. Türkdoğan, (1984: 17,18) sanat eğitimcilerini olumlu yönde yönlendirecek bilimsel nitelikli kaynakların olmaması durumunda sanat ve iş eğitimi etkinliklerinin yavaşlayacağını ve zorlaşacağını düşünmektedir. Sanat, ilerleme sürecinde sürekli bir hesaplaşma içerisindedir. Bu hesaplaşma farklı bakış açıları geliştirmeyi sağlar, kendini ifade yöntemini şekillendirir. Sanat eğitime yönelik yayınların takip ediliyor olmasıyla da dünyada, eğitimde ve sanat eğitiminde meydana gelen değişikliklerin takip ediliyor olduğu söylenebilir. Tablo 1 ve Tablo 2’deki bulgular birlikte değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan öğretim elemanlarının sanat

ve sanat eğitimiyle ilgili olarak mesleki anlamda kendilerini yeterli düzeyde geliştirdikleri söylenebilir.

4.2. Öğretim elemanların ders yükleri ve yürüttükleri Ana Sanat Atölye Derslerinin dağılımına ilişkin bulgular ve yorumlar:

Öğretim elemanlarının haftalık ders yükleri ve yürüttükleri Grafik Tasarım derslerinin dağılımının belirlenmesi amacıyla 11. ve 12. sorulara verilen cevapların betimsel analizlerine ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda sunulmuştur.

11. Haftalık ders yükünüz ortalama kaç saat?	40 saatten fazla		40-31 saat		30-21 saat		20-11 saat		10 saatten daha az		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	3	7.3	5	12.2	23	56.1	9	22.0	1	2.4	41	100

Tablo 3: Öğretim elemanı haftalık ders saati

Tablo 3'te görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %7,3'ünün haftada 40 saatten fazla, %12,2'sinin 40-31 saat arasında, %22'sinin 20-11 saat arasında %2,4'ünün 10 saatten az, yarıdan fazlasının da (%56,1) haftada toplam 30-21 saatlik ders yüküne sahip olduğu görülmektedir. Zorunlu ders yükünün haftalık 12 saat olduğu düşünüldüğünde öğretim elemanlarının %56,1'inin zorunlu ders yükünün üzerinde derse girdikleri söylenebilir. Genel ağırlıkla haftalık 30-21 saatlik ders yüküne sahip olan öğretim elemanlarının ders yüklerinin oranlı bir dağılıma sahip olduğu görülmektedir. Ankete katılan öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun (%56,1) ders yüklerinin, derslerdeki verimlerini düşürücü bir yoğunluğa sahip olmadığı söylenebilir.

12. Hangi grafik tasarım derslerini yürütüyorsunuz?	6 ders		5 ders		4 ders		3 ders		2 ders		1 ders		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	17	41.46	0	0	5	12.2	2	4.9	11	26.83	6	14.6	41	100

Tablo 4: Yürütülen Grafik Tasarım Dersi sayısı

Tablo 4'te görüldüğü gibi öğretim elemanlarının önemli bir kısmı (%41.46) bölümde verilen grafik ana sanat derslerinin tümünü (1-6) yürütmektedir. % 12.2'lik bir kısmı ise toplam 4 ders yürütürken sadece %4,9'luk bir kısmı, 3 ders yürütmektedir. Önemli bir kısmı ise (%26.83) bu derslerden sadece 2'sini yürütürken, % 14. 6'sı yalnızca bir ders yürütmektedir.

4.3. Öğretim elemanlarının fakültelerinin mevcut fiziki durum ve koşullarıyla ilgili görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar

Fakültelerdeki mevcut fiziki altyapı a) grafik atölyeleri, b) bilgisayar atölyeleri ve c) kütüphane başlıkları altında incelenmiştir:

4.3.1. Grafik atölyelerinin mevcut fiziki durumu ve koşullarıyla ilgili görüşlere ilişkin bulgular ve yorumlar

Fakültelerdeki mevcut fiziki durum ve koşulların belirlenmesi amacıyla 13. 14. ve 15. sorulara verilen cevapların betimsel analizlerine ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda sunulmuştur.

13. Mevcut atölyeleriniz sayı olarak yeterli mi?	Çok yeterli		Yeterli		Kısmen yeterli		Yetersiz		Çok yetersiz		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	2	4,9	14	34,1	16	39,0	9	22,0	0	0	41	100

Tablo 5: Öğretim elemanlarının atölye sayısının yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 5'te görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %39,0'lık bir kısmı, mevcut atölyelerin sayısını kısmen yeterli bulmaktadır. %34,1'lik bir kısmı ise atölyelerin sayısının yeterli olduğu görüşündedir. %22'si ise atölyelerin sayı olarak yetersiz olduğunu düşünmektedir.

14.Mevcut atölyelerinizin fiziki koşulları yeterli mi?	Çok yeterli		Yeterli		Kısmen yeterli		Yetersiz		Çok yetersiz		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	2	4,9	12	29,3	18	43,9	8	19,5	1	2,4	41	100,0

Tablo 6: Öğretim elemanlarının atölyelerin fiziki koşullarının yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 6’da görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %43,9’luk bir kısmı, mevcut atölyelerin fiziki koşullarını kısmen yeterli bulmaktadır. % 19,5’i ise fiziki koşulların yetersiz olduğunu düşünmektedir.

15. Mevcut atölyeleriniz Grafik Ana Sanat Atölye dersi eğitimi için uygun ve yeterli mi?	Çok yeterli		Yeterli		Kısmen yeterli		Yetersiz		Çok yetersiz		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	1	2,4	12	29,3	17	41,5	10	24,4	1	2,4	41	100,0

Tablo 7: Öğretim elemanlarının atölyelerin Grafik Tasarım dersleri eğitimi açısından yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 7’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %41,5’lik bir kısmı, mevcut atölyelerin Grafik Tasarım dersi eğitimi için kısmen yeterli olduğunu, % 29,3’ü de yeterli olduğunu düşünmektedirler. Buna karşın %24,4’luk bir grup, mevcut atölyelerin Grafik Tasarım Dersi eğitimi için yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Tablo 5, Tablo 6 ve Tablo 7’deki bulgular birlikte değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan öğretim elemanlarının önemli bir kısmının atölyelerde olması gereken bu şartların kısmen yeterli olduğunu ya da yeterli olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. %19.5 ile %24,4 arasında değişen orandaki bir grup öğretim elemanı ise fakültelerindeki mevcut fiziki durum ve koşulları yetersiz görmektedir. Grafik Tasarım Dersi öğrencileri, yaratıcılıklarını kullanarak bireysel işler üretirler ve çalışırken özgür bir bireysel alana ihtiyaç duyarlar. Ürettikleri işler, birkaç haftaya yayılabilen geniş zamanlı işler olabilir; bu da zamanlarının çoğunu atölyede geçirmelerine sebep olmaktadır. Bu yüzden atölyelerin sayısı ve fiziki koşulları, sağlıklı bir eğitim öğretim için oldukça önemlidir. Başarın, (1999: 29) Becher’den (1993) yaptığı aktarımda da

ifade ettiği gibi fiziksel ortama ait olan her değişken eğitime destek verir ya da engel olur. Geniş bir alanda, çok kalabalık olmayan gruplar halinde çalışılması idealdir. Hatta mümkünse her ana sanat atölye dersinin kendisine ait, ders içeriğinin ihtiyaçlarını karşılayabilecek gerekli donanıma sahip olan birer atölyesi olmalıdır. Büyükkaragöz, (1997: 37) eğitim ortamının önemine değinirken, yetersiz eğitim ortamında gerçekleşen öğrenme süreçlerinde, verimin beklenenin çok altında kaldığını belirtmektedir. Açıkgöz (2000: 111) de sınıf ortamının sadece öğretmenin değil öğrencinin de tutumunu, kişiliğini, öğrenme güdüsünü ve hızını etkileyen en önemli etkenlerden olduğunu belirtmektedir. Kavuran'ın (2003) Resim-İş ğretmenliği Programlarının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar zerine yaptığı araştırması da bu bulguyu desteklemektedir.

4.3.2. Bilgisayar atölyelerinin mevcut fiziki durumu ve koşularıyla ilgili görüşlere ilişkin bulgular ve yorumlar

Öğretim elemanlarının fakültelerindeki bilgisayar atölyelerinin fiziki durum ve koşullarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla 16. ve 17. sorulara verilen cevapların betimsel analizlerine ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda sunulmuştur.

	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
16.Bölümünüzde bilgisayar atölyesi var mı?	36	87,8	5	12,2	41	100,0

Tablo 8: Bölümdeki bilgisayar atölyelerinin durumu

Tablo 8'de grldđđ gibi ğretim elemanlarının %87,8'i bölümlerinde bilgisayar atölyesinin olduğunu, %12,2'si ise bölümlerinde bilgisayar atölyesi olmadığını belirtmiştir.

17.Bilgisayar atölyesi var ise yeterli mi?	Çok yeterli		Yeterli		Kısmen yeterli		Yetersiz		Çok yetersiz		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	2	5,6	6	16,7	19	52,8	8	22,2	1	2,8	36	100

Tablo 9: Öğretim elemanlarının mevcut bilgisayar atölyelerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 9’da görüldüğü gibi bölümlerinde bilgisayar atölyesi bulunan öğretim elemanlarının %52,8’i bölümlerinde bulunan bilgisayar atölyelerini kısmen yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. %5,6’sı mevcut bilgisayar atölyelerini çok yeterli bulurken %16,7’si bu atölyeleri yeterli olarak değerlendirmektedir. Mevcut bilgisayar atölyelerini yetersiz bulan öğretim elemanlarının oranı %22,2 iken, çok yetersiz bulan öğretim elemanlarının oranı sadece %2,8’dir.

Tablo8 ve Tablo9’daki bulgular beraber değerlendirildiğinde, bölümlerin büyük bir kısmında bilgisayar atölyesi mevcut olmasına rağmen mevcut bilgisayar atölyelerinin donanım açısından ihtiyacı yeterince karşılayamadığı söylenebilir. Demirtaş, (2002: 362) teknoloji ve bilgi teknolojileri alanındaki gelişmelerin toplumlarda olumlu-olumsuz birçok değişiklik yaşanmasına sebep olduğuna işaret eder. Bu gelişmelerin eğitimi ve eğitim kurumlarını da etkilediğini, eğitim süreçlerinin ve kurumlarının bu hareketliliğe uyum sağlayabilmek için yeniden yapılanmalarını gerektiğini ve kendilerini değişimlere uyarlamak zorunda olduklarını, değişimin gerisinde kalırlarsa kendilerinden beklenen işlevi yerine getiremeyeceklerini ifade eder.

4.3.3. Kütüphanelerin mevcut fiziki durumu ve koşullarıyla ilgili görüşlere ilişkin bulgular ve yorumlar

Öğretim elemanlarının fakültelerindeki kütüphanelerin fiziki durum ve koşullarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla 18. ve 19. sorulara verilen cevapların betimsel analizlerine ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda sunulmuştur.

18.Öğrencilerin alanla ilgili kaynaklara ulaşabilecekleri bir kütüphane var mı?	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
	31	75,6	10	24,4	41	100,0

Tablo 10: Alanla ilgili kütüphanenin durumu

Tablo10’da görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %75,6’sı bölümlerinde öğrencilerin alanla ilgili kaynaklara ulaşabilecekleri bir kütüphane olduğunu, %24,4’ü ise bölümlerinde öğrencilerin alanla ilgili kaynaklara ulaşabilecekleri bir kütüphane olmadığını belirtmiştir.

19.Kütüphane var ise yeterli mi?	Çok yeterli		Yeterli		Kısmen yeterli		Yetersiz		Çok yetersiz		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	0	0	4	12,9	20	64,5	6	19,4	1	3,2	31	100

Tablo 11: Öğretim elemanlarının mevcut kütüphanenin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 11’de görüldüğü gibi bölümlerinde öğrencilerin alanla ilgili kaynaklara ulaşabilecekleri bir kütüphane olduğunu söyleyen öğretim elemanlarının %64,5’i bu kütüphaneleri kısmen yeterli, %19,4’ü ise yetersiz bulmaktadır. Mevcut kütüphaneleri çok yeterli bulan öğretim elemanı bulunmadığı gibi, yeterli bulan öğretim elemanlarının oranı ise sadece %12,9’dur.

Tablo10 ve Tablo11’deki veriler beraber incelendiğinde, öğretim elemanlarının büyük bir kısmının (%87,8) bölümlerinde kütüphane olmasına rağmen, bu kütüphanelerin kaynak açısından kısmen yeterli (%64,5) ya da yetersiz (%19,4) olduğu görülmektedir.

Sanatın ve sanat tarihinin doğru anlaşılabilmesi, sanat tarihi boyunca yapılmış işlerin görülmesi, değerlendirilmesi ve birbirleriyle karşılaştırılmasına bağlıdır. Sanatçıları ve yaşadıkları dönemleri doğru anlayabilmek ve dönemlerin karakteristik özelliklerini kavrayabilmek için, yapılan işleri görmek ve detaylarıyla incelemek gerekir. Sanat ve sanat tarihi içerikli donanımlı bir kütüphane, öğrencilerin konuyu kavramaları ve alana hâkimiyetlerini arttırmaları için önemli bir faktördür.

4.4. Öğretim elemanların Ana Sanat Grafik derslerinin öğretimiyle ilgili görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar

Öğretim elemanlarının ana sanat grafik dersinin öğretimiyle ilgili görüşlerinin belirlenmesi amacıyla 20-27. sorulara verilen cevapların betimsel analizlerine ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda sunulmuştur

	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
20.Birinci sınıftaki temel tasarım dersi haricinde, Grafik Ana Sanat Atölye Derslerine yönelik bir temel tasarım dersi olmalı mı?	29	70,7	12	29,3	41	100,0

Tablo 12: Öğretim elemanlarının Grafik Tasarım derslerine yönelik bir temel tasarım dersinin gerekliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 12’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %70,7’i, birinci sınıftaki temel tasarım dersi haricinde, Grafik Tasarım derslerine yönelik bir temel tasarım dersi olması gerektiğine inanmaktadır. %29,3’ü ise Grafik Tasarım derslerine yönelik bir temel tasarım dersinin gerekliliğine inanmamaktadır.

Temel tasarım dersi, ağırlıklı olarak uygulamalı yapılan bir derstir. Dersin amacı, öğrencinin yaratıcılığını arttırıp bilgi ve becerilerini geliştirmesini sağlamaktır. Bu ders süresince öğrenci gözlem yapmayı, algılamayı, ayrıntıyı fark etmeyi, nasıl görmesi gerektiğini ve düşüncelerini nasıl görselleştirebileceğini öğrenir. Ayrıca bu süreç içerisinde öğrenci; kavramlar arasında ilişkiler kurma, bu ilişkilere görsel anlamlar ve semboller yükleyebilme, duygu ve düşüncelerini görsel dille ifade edebilme, iletişimin önemli bir unsuru olan görsel estetiği her alanda kullanabilme donanımı ve becerisi kazanır (Temel Tasarım, 2011).

21.Grafik tasarım eğitiminde bilgisayarla eğitim sizce ne kadar gerekli?	Çok gerekli		Gerekli		Kısmen gerekli		Gereksiz		Çok gereksiz		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	28	68,3	11	26,8	2	4,9	0	0	0	0	41	100

Tablo 13: Öğretim elemanlarının grafik tasarım eğitiminde bilgisayarla eğitimin gerekliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 13’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %68,3’ü grafik tasarım eğitiminde bilgisayarla eğitimin çok gerekli oluşu görüşündedir. %26,8’i bu eğitimi gerekli görürken %4,9’u kısmen gerekli olduğunu düşünmektedir. Grafik tasarım eğitiminde bilgisayarla eğitimin gereksiz ya da çok gereksiz olduğunu düşünen öğretim elemanı ise bulunmamaktadır.

Grafik tasarım, kapsamı ve içeriği ile teknolojiyle beraber değişmekte ve gelişmekte olan bir alandır. Demirel, (2005: 120) yeni bilgi birikimlerinin ve bilim ve teknolojiadaki gelişmeler ile devamlı yenilenen bilgi havuzunun programlara yansıtılmadığını, bu sebeple eğitim sistemlerinin günlük yaşantıya hizmet edemediğini bunun da bireyin okul dışında kendisini farklı bir dünyada bulmasına sebep olduğunu söylemektedir.

22.Ana sanat atölye derslerinin haftalık ders saatleri yeterli mi?	Çok yeterli		Yeterli		Kısmen yeterli		Yetersiz		Çok yetersiz		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	1	2,4	14	34,1	10	24,4	10	24,4	6	14,6	41	100,0

Tablo 14: Öğretim elemanlarının Grafik Tasarım ders saatlerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 14’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %14,6’sı ana sanat atölye derslerinin haftalık ders saatinin çok yetersiz olduğunu düşünmektedir. %24,4’ü yetersiz ve yine %24,4’ü kısmen yeterli olduğunu düşünmektedir. Ders saatlerini yeterli bulan öğretim elemanlarının oranı %34,1, çok yeterli bulanların oranı ise sadece %2,4’tür. Şu durumda öğretim elemanlarının %63,4’ü ana sanat atölye derslerinin haftalık ders saatinin yeterli olmadığını düşündüğü söylenebilir.

23.Sizce ana sanat atölye dersleri haftada kaç saat olmalı?	10 ve üstü		8		6		4		2		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	18	43,9	18	43,9	5	12,2	0	0	0	0	41	100,0

Tablo 15: Öğretim elemanlarının Grafik Tasarım ders saatlerinin ihtiyacına ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 15’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %43,9’u ana sanat atölye derslerinin haftalık ders saatinin 10 saat ve üstü olması gerektiği görüşündedir. Yine %43,9’u haftalık ders saatinin 8 saat olması gerektiği görüşündedir. %12,2’si ise 6 saat olmasının uygun olduğu görüşündedir. Hiçbir katılımcı derslerin 4 saat veya altında olması gerektiğini söylememiştir. Öğretim elemanlarının toplamda %87,8’i ana sanat atölye derslerinin haftalık ders saatinin 8 veya 10 saat ve üzerinde olması gerektiği görüşünder.

Tablo 14 ve Tablo 15’deki veriler birlikte değerlendirildiğinde görülmektedir ki mevcut programda uygulanan, ilk dört dönem 6 saat, son iki dönem 8 saat olan ana sanat atölye derslerinin haftalık ders saatleri yetersiz kalmaktadır. Kırıçoğlu, (1995: 144) Feldman’dan (1993) yaptığı aktarımda, sanat eğitimcilerinin sanata ilişkin heyecanlarını yitirmemeleri gerektiğini, sanat öğretmenlerin sanatla iç içe olmaları gerektiğini, her şeyden önce birer sanatçı olduklarını ve öğretmenliklerinin, sanatın birinci alanları olduğunu yansıması gerektiğini söyler. Bu bağlamda, sanatçı öğretmen yetiştirmek amacı güden bir fakültenin, öğrencilerinin sanatsal anlamda yetkin hale gelebilmelerini sağlamak için uygulamalı atölye derslerine ağırlık vermesi gerekir. 1982 sonrası, öğretmen yetiştirme görevi üniversitelere devredildikten sonra günümüze kadar ders programlarında ve ders içeriklerinde değişiklikler yapılmıştır. Önceleri 16 saat olan ana sanat atölye derslerinin haftalık ders saati, değişen programla 12 saate düşürülmüş, yapılan son güncelleme ile ilk dört dönem 6 saat son iki dönem 8 saat olmasına karar verilmiştir. Uygulamalı atölye ders saatleri azaltılarak eğitim bilimleri derslerine ağırlık verilmiştir. Önceden amaç ‘sanatçı öğretmen’ yetiştirmek iken, daha sonraki dönemlerde bu anlayış yerini ‘sanatı bilen öğretmen’ yetiştirmeye bırakmıştır. Sanat eğitimcisinin teorik olarak kavramlardan haberdar olmasının yeterli olacağı görüşü,

uygulamalı atölye derslerinin önemini yitirmesine ve ders saatlerinin azalmasına sebep olmuştur.

24.Ana sanat atölye derslerinin kaç saatini teorik işliyorsunuz?	6		4		2		1		0		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	0	0	4	9,8	33	80,5	3	7,3	1	2,4	41	100,0

Tablo 16: Öğretim elemanlarının ana sanat atölye derslerini teorik olarak işleme durumlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 16’da görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %80,5’i 6 saatlik ana sanat atölye derslerinin 2 saatini teorik olarak işlemektedir. %9,8’i 4 saatini teorik olarak işlerken %7,3’ü yalnızca 1 saatini teorik olarak işlemektedir. %2,4’ü ise dersi tamamen uygulama olarak işlemekte, teorik kısma hiç yer vermemektedirler.

Grafik tasarım, Uçar’ın (2004) da belirttiği gibi en temel anlamıyla bir görsel iletişim faaliyetidir. Bu görsel iletişim süreci tamamen imgeler ve kavramlar üzerinden gerçekleşir. İletişim yolu olarak grafik dilini tercih eden öğrenci imgelere, metaforlara ve kavramlara hâkim olmalıdır. Bu hâkimiyeti sağlamak için ilk şart bireysel gelişimdir. Bu gelişim sürecinde, günlük hayatında ve atölye ortamında kazandığı deneyimleri ve birikimi yine atölye ortamında arkadaşlarıyla paylaşarak ilk iletişim faaliyetine başlar. Atölye ortamındaki bu fikir alışverişi ve beyin fırtınası ile kavramlar ve imgeler ortaya konur ve bu iletişim imgeleri, görsel iletişim imgelerine dönüşerek grafik tasarımı ortaya çıkarır.

25.Grafik Ana Sanat Atölye derslerini yürütecek akademik kadro yeterli mi?	Çok yeterli		Yeterli		Kısmen yeterli		Yetersiz		Çok yetersiz		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	0	0	10	24,4	12	29,3	14	34,1	5	12,2	41	100,0

Tablo 17: Öğretim elemanlarının akademik kadronun yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 17’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %24,4’ü Grafik Tasarım derslerini yürütecek akademik personelin yeterli olduğu görüşündedir. %29,3’ü ise akademik

personelin kısmen yeterli olduğu görüşündedir. Akademik personelin yetersiz olduğunu düşünen öğretim elemanlarının oranı %34,1 iken çok yetersiz olduğunu düşünenlerin oranı %12,2'dir. Bu dersleri yürütecek akademik personelin çok yeterli olduğunu düşünen öğretim elemanı bulunmamaktadır. Toplamda, öğretim elemanlarının %75,6'sı Grafik Tasarım derslerini yürütecek akademik personelin kısmen yeterli, yetersiz ya da çok yetersiz olduğu görüşündedir.

26.Öğrencileriniz mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezi hazırlıyorlar mı?	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
	22	53,7	19	46,3	41	100,0

Tablo 18: Öğretim elemanlarının mezuniyet projesi ya da tezi hazırlatılmasına ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 18'de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %53,7'si öğrencilerine mezuniyet projesi ya da tezi hazırlatmaktadır. %46,3'ü ise mezuniyet projesi ya da tezi hazırlatmamaktadırlar.

27.Öğrencilere mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezi hazırlatılmasını ne kadar gerekli görüyorsunuz?	Çok gerekli		Gerekli		Kısmen gerekli		Gereksiz		Çok gereksiz		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	21	51,2	15	36,6	4	9,8	1	2,4	0	0	41	100

Tablo 19: Öğretim elemanlarının mezuniyet projesi ya da tezi hazırlatılmasının gerekliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 19'da görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının %51,2'si mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezi hazırlanmasının çok gerekli olduğunu düşünmektedirler. %36,6'sı da mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezinin gerekli olduğunu düşünmektedir. %9,8'lik bir kısmı mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezini kısmen gerekli görürken %2,4'lük bir kısmı mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezi hazırlanmasını gereksiz bulmaktadırlar. Mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezi hazırlanmasını çok gereksiz bulan öğretim elemanı ise bulunmamaktadır. Mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezi hazırlanmasını gerekli ve çok gerekli gören öğretim elemanlarının oranı %87,8'dir.

Tablo 18 ve Tablo 19'daki veriler birlikte değerlendirildiğinde, mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezi hazırlatan (%53,7) ve hazırlatmayan (%46,3) öğretim elemanlarının oranının neredeyse yarı yarıya olduğu fakat buna rağmen, mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezi hazırlatılmasının %87,8 oranında gerekli olduğu görüşünün çıktığını görmekteyiz. Buradan, öğretim elemanlarının yarıya yakın kısmının mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezi hazırlatmamasına rağmen, mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezi hazırlatmanın gerekliliğinin farkında oldukları sonucunu çıkarabiliriz.

4.5. Grafik Tasarım dersleri kapsamında öğretilen konuların dönemsel dağılımına ilişkin bulgular ve yorumlar.

T.C. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından yayınlanan Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları kitabında, (1998) 6 dönem boyunca okutulacak Grafik Tasarım dersleri ders içerikleri “Çeşitli yazı formları, tipografi, görsel iletişim, bilgisayar destekli grafik tasarım, kurumsal kimlik, afiş, kitap kapağı, ambalaj, illüstrasyon ve animasyon çalışmaları, grafik tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları” olarak belirtilmektedir. Ders içerikleri, bu konu başlıklarını genel bir başlık altında toplamış ve dönemlere ve konulara göre herhangi bir sınıflandırma yapmamıştır. Bu programı uygulayan tüm Eğitim Fakülteleri de mevcut genel tanımı kullanmaktadırlar. Ders içerikleri ve konuların işleniş mantığına dair herhangi bir sınıflandırma olmadığı için, programı uygulayan öğretim elemanları, kendi tecrübeleri ve yeterlilikleri doğrultusunda bu tanımı kendilerine göre yorumlamakta ve uygulamaktadırlar. Sonuç olarak aynı yeterlilik düzeyinde ve donanımda resim öğretmenleri yetiştirmek amacıyla olan eğitim fakülteleri, programdaki bu belirsizlik sebebiyle farklı yeterlilik seviyelerine ve farklı donanımlara sahip öğretmenler yetiştirmektedirler. Bazı fakülteler, 6 dönem boyunca öğrencilerine gerekli olacak tüm içeriği öğretirken, bazı fakülteler bu içeriğin yalnızca bir kısmını öğrencilerine öğretebilmektedir. Konuların işleniş sırası, zorluk dereceleri ve sınıflandırılmaları yoktur, hangi dönemde hangi konu ile hangi hedef davranışların kazandırılması gerektiği belli değildir. Konuların işleniş sırası öğretim elemanından öğretim elemanına değiştiği gibi yıldan yıla da değişiklikler göstermektedir.

	2.SINIF				3.SINIF				4.SINIF			
	1.dönem		2.dönem		1.dönem		2.dönem		1.dönem		2.dönem	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kurumsal kimlik çalışması	6	8,33	9	10,71	9	8,41	9	9,89	8	6,96	4	4,30
Tipografi	13	18,06	22	26,19	14	13,08	2	2,20	10	8,70	4	4,30
İllüstrasyon ve animasyon	4	5,56	9	10,71	14	13,08	11	12,09	13	11,30	10	10,75
Afiş	5	6,94	2	2,38	12	11,21	13	14,29	11	9,57	14	15,05
Kitap Kapağı	2	2,78	7	8,33	11	10,28	8	8,79	11	9,57	6	6,45
Görsel iletişim	15	20,83	13	15,48	11	10,28	11	12,09	18	15,65	12	12,90
Bilgisayar destekli grafik tasarım	7	9,72	10	11,90	17	15,89	17	18,68	23	20,00	22	23,66
Ambalaj	1	1,39	2	2,38	6	5,61	9	9,89	8	6,96	12	12,90
Grafik tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları	19	26,39	10	11,90	13	12,15	11	12,09	13	11,30	9	9,68
TOPLAM	72	100	84	100	107	100	91	100	115	100	93	100

Tablo 20: Dönem içerisindeki ünitelerin dağılımı (dönem içindeki ünite çeşitliliği)

Tablo 20'deki veriler incelendiğinde ünitelerin en yoğun şekilde işlendiği dönemin dördüncü sınıfın birinci dönemi olduğu görülmektedir. Buna göre dördüncü sınıfın birinci döneminde işlenen ünitelerin toplam frekansı 115'tir. Bu dönemde en fazla işlenen ünite *Bilgisayar destekli grafik tasarım* (%20), az işlenen ünite ise *Kurumsal kimlik çalışması* (%6.96) ve *Ambalaj* (%6.96) üniteleridir.

İkinci sırada, ünitelerin en yoğun şekilde işlendiği dönemin üçüncü sınıfın birinci dönemi olduğu görülmektedir. Buna göre üçüncü sınıfın birinci döneminde işlenen ünitelerin toplam frekansı 107'dir. Bu dönemde de en fazla işlenen ünite *Bilgisayar destekli grafik tasarım* (%15,89), az işlenen ünite ise *Ambalaj* (%5.61) ünitesidir.

Üçüncü sırada, ünitelerin en yoğun şekilde işlendiği dönemin dördüncü sınıfın ikinci dönemi olduğu görülmektedir. Buna göre dördüncü sınıfın ikinci döneminde işlenen ünitelerin toplam frekansı 93'tür. Bu dönemde de en fazla işlenen ünite *Bilgisayar destekli grafik tasarım* (%23,66), az işlenen ünite ise *Tipografi* (%4,30) ve *Kurumsal kimlik çalışması* (%4.30) üniteleridir.

Dördüncü sırada, ünitelerin en yoğun şekilde işlendiği dönemin üçüncü sınıfın ikinci dönemi olduğu görülmektedir. Buna göre üçüncü sınıfın ikinci döneminde işlenen ünitelerin toplam frekansı 91'dir. Bu dönemde de en fazla işlenen ünite *Bilgisayar destekli grafik tasarım* (%18,68), az işlenen ünite ise *Tipografi* (%2,20) ünitesidir.

Beşinci sırada, ünitelerin en yoğun şekilde işlendiği dönemin ikinci sınıfın ikinci dönemi olduğu görülmektedir. Buna göre ikinci sınıfın ikinci döneminde işlenen ünitelerin toplam frekansı 84'tür. Bu dönemde en fazla işlenen ünite *Tipografi* (%26,19), az işlenen ünite ise *Ambalaj* (%2,38) ve *Afiş* (%2,38) üniteleridir.

Altıncı sırada, ünitelerin en yoğun şekilde işlendiği dönemin ikinci sınıfın birinci dönemi olduğu görülmektedir. Buna göre ikinci sınıfın birinci döneminde işlenen ünitelerin toplam frekansı 72'dir. Bu dönemde en fazla işlenen ünite *Grafik tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları* (%26,39), az işlenen ünite ise *Ambalaj* (%1,39) ünitesidir.

	2.SINIF				3.SINIF				4.SINIF				TOPLAM	
	1.dönem		2.dönem		1.dönem		2.dönem		1.dönem		2.dönem			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Bilgisayar destekli grafik tasarım	7	7.29	10	10.42	17	17.71	17	17.71	23	23.96	22	22.92	96	100
Görsel iletişim	15	18.75	13	16.25	11	13.75	11	13.75	18	22.5	12	15	80	100
Grafik tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları	19	25.33	10	13.33	13	17.33	11	14.67	13	17.33	9	12	75	100
Tipografi	13	20	22	33.85	14	21.54	2	3.8	10	15.38	4	6.15	65	100
İllüstrasyon ve animasyon	4	6.56	9	14.75	14	22.95	11	18.3	13	21.31	10	16.39	61	100
Afiş	5	8.77	2	3.51	12	21.05	13	22.81	11	19.30	14	24.56	57	100
Kurumsal kimlik çalışması	6	13.33	9	20	9	20	9	20	8	17,78	4	8.89	45	100
Kitap Kapağı	2	4.44	7	15.56	11	24.44	8	17.78	11	24.44	6	13.33	45	100
Ambalaj	1	2.63	2	5.26	6	15.79	9	23.68	8	21.05	12	31.58	38	100

* Bu sayı ünitenin işlendiği toplam dönem sayısını vermekte olup, bazı katılımcılar üniteleri birden fazla dönemde işleyebilirken bazıları hiç işlememiş olabilir.

Tablo 21: Ünitelerin işlenme yoğunluğu ve dönemlere göre dağılımı

Tablo 21'deki veriler incelendiğinde öğretim elemanlarının en fazla işlediği ünitenin *Bilgisayar destekli grafik tasarım* olduğu görülmektedir. Dönemlere göre dağılımı incelendiğinde ise *Bilgisayar destekli grafik tasarım* ünitesinin daha çok dördüncü sınıfın birinci ve ikinci dönemlerinde ve üçüncü sınıfın birinci ve ikinci dönemlerinde işlendiği söylenebilir. Üçüncü sınıfın birinci ve ikinci dönemi, temel grafik tasarım problemlerinin halledildiği ve afiş, illüstrasyon, kitap kapağı gibi grafik tasarımın alt dallarının yoğunlukla çalışıldığı dönemlerdir. *Bilgisayar destekli grafik tasarım* ünitesinin bu dönemlerde işlenmesi, uygulamada sunacağı kolaylıklar açısından doğru olabilir. Türker'in de (2009: 686) belirttiği gibi bu dönemlerde, öğrencilerin gerçekleştirdikleri tasarım çalışmalarında yoğun bir şekilde bilgisayardan yararlandıkları görülmektedir. Dördüncü sınıfın birinci ve ikinci dönemi öğrencilerin tüm birikimlerini kullanacakları dönemler olduğu için ve yapacakları mezuniyet projelerinin konuları ve ihtiyaç duyacakları malzemeler farklılıklar göstereceği için bazı

öğrenciler son sınıfta bilgisayara çok az ihtiyaç duyabilirler. *Bilgisayar destekli grafik tasarım* ünitesinin dördüncü sınıfın birinci ve ikinci döneminde değil de üçüncü sınıfın birinci ve ikinci döneminde işlenmesinin daha doğru olacağını söyleyebiliriz. Öğrencilerin *Bilgisayar destekli grafik tasarım* ünitesini öğrenmeden önce grafik ve bilgisayarla ilgili bazı temel konuları öğrenmiş olmaları gerekmektedir. Bu açıdan düşünüldüğünde bu ünitenin özellikle üçüncü sınıfta işlenmesinin öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri açısından doğru olduğu, dolayısıyla ikinci sınıfın birinci ve ikinci döneminde öğrencilerin *Bilgisayar destekli grafik tasarım* ünitesi yerine grafik tasarımına yönelik temel tasarım derslerini almasının, dördüncü sınıfta ise tamamen projelerine yoğunlaşmalarının daha doğru olacağı söylenebilir.

Bilgisayar destekli grafik tasarım ünitesinin ardından en fazla işlenen ünitenin *Görsel iletişim* ünitesi olduğu görülmektedir. Dönemlere göre dağılımı incelendiğinde ise *Görsel iletişim* ünitesinin daha çok dördüncü sınıfın birinci dönemi ve ikinci sınıfın birinci döneminde işlendiği söylenebilir. *Görsel iletişim*, grafik tasarım eğitimi kapsayan tüm konu başlıklarıyla yakından ilgili olduğu için ilk iki dönem, program kapsamında işlenmesi gereken bir ünedir. Bu açıdan düşünüldüğünde *görsel iletişim* ünitesinin en çok işlenen ikinci ünite olmasının doğru olduğu fakat dördüncü sınıfın birinci döneminde işlenmesi yerine ilk iki döneme oranlı olarak dağıtılarak işlenmesinin daha doğru olacağı söylenebilir.

En fazla işlenen üçüncü ünitenin ise *grafik tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları* ünitesi olduğu görülmektedir. Dönemlere göre dağılımı incelendiğinde ise *grafik tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları* ünitesinin daha çok ikinci sınıfın birinci döneminde işlendiği söylenebilir. Grafik tasarım dünyasına girip iş üretmeye başlamadan önce, grafik tasarımın günlük yaşamdaki yerini kavramak gerekir. Tasarımın hayatımızdaki yerinin ve öneminin bilinmesi, yapılacak tasarımlara daha doğru yaklaşılmasını sağlayacaktır. Bu nedenle bu ünitenin ikinci sınıfın birinci döneminde, temel tasarım süreciyle birlikte işlenmeye başlamasının doğru olduğu fakat ikinci sınıfın ikinci döneminde de işlenmeye devam edilmesinin daha doğru olacağı söylenebilir.

En fazla işlenen dördüncü ünitenin *Tipografi* ünitesi olduğu görülmektedir. Dönemlere göre dağılımı incelendiğinde *Tipografi* ünitesinin daha çok ikinci sınıfın birinci ve ikinci dönemleriyle üçüncü sınıfın birinci döneminde işlendiği söylenebilir. Tipografi, yani Uçar'ın (2004: 95) ifadesiyle “tasarlanmış yazının sanatı”, grafik tasarımcının çok iyi bilmesi gereken bir konudur. Çünkü tasarımcı elindeki düz bir metni, o metnin içeriğine uygun olacak yeni bir biçimle birleştirerek kavramsal bir problemi görsel bir dille çözer. Sıradan bir metni bir tasarım elemanına dönüştürür. Böylece hem işlevsel hem estetik bir değer yakalar. Grafik tasarım, yazı ile omuz omuza ilerleyen bir alan disiplini. Uçar'ın, (2004: 95) tasarlanmış yazının sanatı olarak ifade ettiği tipografi de grafik tasarımın en önemli elemanlarından birisidir. İletişim amaçlı tasarlanmış yüzeylerin hemen hemen hepsinde yazının kullanıldığı görülebilir. O halde yazı ve tipografi ile sorunlarını çözememiş bir öğrenciden doğru tasarım yapması beklenemez. Öğrenci bu süreçte tüm harfleriyle yeni bir font oluşturmayı dener, mevcut fonttan bir harf seçerek onu yeni bir karaktere dönüştürmeyi dener. Bunları yaparken de harf yapısını tanıma ve sorgulamayı öğrenir, her harfin karakteristik yapısını inceler ve bunu tüm alfabeyle yansıtarak kelime grupları yazar ve oluşturduğu harflerin biraradalığını ve yazılabilirliği ile okunabilirliğini test eder. Sonraki süreçte bu harflerin harf olma dışında bir işlevi olabilir mi? Sorusuna cevaplar aramaya başlar. Harflerin boş-dolu etkilerini inceleyerek, eyleme yönelik iş, oluş, duruş bildiren durumlarla ilişkilendirmeye çalışır. Bir kompozisyon ögesi olarak harf nedir, nasıl kullanılır, bu harf biçimi ve formu ile ne anlatmak istemektedir? Gibi sorulara da cevaplar arar.

Bu nedenle *tipografi* ünitesi, iş üretmeye başlamadan önce işlenmesi gereken bir konu olarak kabul edilmelidir. Tüm ünitelerin genel içeriği incelendiğinde ise, altı dönem boyunca yapılan tüm uygulamaların hemen hepsinde yazının ve doğal olarak tipografinin kullanılma zorunluluğunun olduğu görülür. Bu nedenle grafik tasarımın bu temel taşı, çok iyi kavratılmalıdır. Tablo 21'deki bulgulara da görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %33.85 oranında büyük bir kısmı, *tipografi* ünitesini ikinci sınıfın ikinci döneminde işlemektedir. Ünitenin önemi açısından, ikinci sınıfın ikinci döneminde işlenmeye başlanıyor olmasının doğru ve tutarlı bir davranış olduğu söylenebilir. Bu sebeple *Tipografi* ünitesinin, ikinci sınıfın ikinci dönemi ile üçüncü sınıfın birinci ve ikinci döneminde işlenmesinin doğru olacağı söylenebilir.

En fazla işlenen beşinci ünitenin *İllüstrasyon ve animasyon* ünitesi olduğu görülmektedir. Dönemlere göre dağılımı incelendiğinde *İllüstrasyon ve animasyon* ünitesinin daha çok üçüncü sınıfın birinci dönemi ile dördüncü sınıfın birinci döneminde işlendiği söylenebilir. İllüstrasyon, Tepecik'in (2002: 79) tanımıyla "izah edici resim"dir. Becer'in (1999: 210) tanımıyla ise "başlık, slogan ya da metin gibi sözel unsurları görsel olarak betimleyen ya da yorumlayan bütün unsurlar"dır. Yani fotoğraf kullanılmayan bir tasarımda, yazıyla beraber bütünü oluşturan temel unsurların tamamıdır. Bu sebeple, afiş, kitap kapağı, ambalaj gibi üniteler çalışılırken illüstrasyon bu tasarımlarda sıklıkla kullanılır. Bu konular işlenmeden önce *İllüstrasyon* ünitesinin işlenmesi, sonraki süreçlere destek sağlayacağı için bu ünitenin üçüncü sınıfın birinci döneminde işlenmesinin uygun olacağı söylenebilir. Arnheim, (2007: 342) illüstrasyondan bahsederken; resmin ilgili önermeleri algısal olarak beyan etmeyi başaramadığı takdirde yararsız, kafa karıştırıcı ve anlaşılmaz olacağını aynı zamanda görmenin işlevini yerine getirebilmesi için şekil ve rengin görülen şeyi nasıl belirlediğini söyleyen görsel algılama kurallarına uyması gerektiğini söylemektedir. Bu görsel algılama kuralları, illüstrasyon ünitesi kapsamında öğrencilere verilmeli, sonraki süreçte çalışmalarında illüstrasyon kullanacak öğrencilerin doğru illüstrasyonla işe doğru yerden başlamasını sağlayacaktır.

En fazla işlenen altıncı ünitenin *Afiş* ünitesi olduğu görülmektedir. Dönemlere göre dağılımı incelendiğinde *Afiş* ünitesinin daha çok üçüncü sınıfın birinci ve ikinci dönemi ile dördüncü sınıfın ikinci döneminde işlendiği söylenebilir. Afiş üretilirken illüstrasyon, fotoğraf, tipografi, bilgisayar ve alternatif malzeme ile karışık teknik kullanılır. Afişin esas amacı haberdar etmektir. Hedef kitlesini bir şeylerden haberdar ederken estetik kaygılar da taşır. Haber verme kaygısını giderebilmek için yazıya ihtiyaç duyar. Estetik kaygılarını giderebilmek için de illüstrasyon ya da fotoğraf gibi malzemelere ihtiyaç duyar yazı boyutunu estetik hale getirmek için de ihtiyacı tipografidir. Hedef kitlesine ulaşmak için doğru mesajı hangi imgelerle ve hangi yöntemlerle vereceğini de görsel iletişim ile grafik tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları ünitelerinden edindiği birikimle bilir. Öğrencinin, afişin tasarım öncesi gerektirdiği tüm bu altyapıyı, daha önceki dönemlerden kazanmış olması gerekir. Bu

sebeple *Afiş* ünitesinin üçüncü sınıfın birinci döneminde işlenmesinin doğru olacağı söylenebilir.

En fazla işlenen yedinci ünitenin *Kurumsal kimlik çalışması* ünitesi olduğu görülmektedir. Dönemlere göre dağılımı incelendiğinde *Kurumsal kimlik çalışması* ünitesinin daha çok ikinci sınıfın ikinci dönemi ile üçüncü sınıfın birinci ve ikinci dönemlerinde işlendiği söylenebilir. *Kurumsal kimlik çalışması* ünitesi grafik tasarımın temel konularından biri olduğu için daha önceki dönemlerde işlenmesi daha doğru olacaktır. Kurumsal kimliği Akın; (2009: 158) “Bir kuruluşun görsel ve fiziksel özellikleriyle kurum kültürü, kurum felsefesi gibi soyut niteliklerinin oluşturduğu kimlik” olarak tanımlamaktadır. Yani kurumsal kimlik, kurumun amblem, logo, antetli grup, kartvizit gibi öğelerinin bütünü olarak tanımlanabilir. Bu öğeler tamamen soyut imgelerden oluşan bir bütündür. Amblem tasarlanırken amaç nesneyi tüm detaylarından arındırarak kavramı ve özü ifade edebilen en sade forma getirmektir. Bunun için de grafik tasarımın temel ilkeleri kullanılır. İkinci sınıfın birinci döneminde alınan grafik tasarıma yönelik temel tasarım eğitimde kazanılan bu temel ilkeler, *Kurumsal kimlik çalışması* ile ikinci dönemde ilk defa işe dönüşür. Tasarlamaya başlama aşamasında bu geçişi en doğru sağlayacak ünite *Kurumsal kimlik çalışması* ünitesi olduğu için bu ünitenin ikinci sınıfın ikinci döneminde işlenmesinin doğru olacağını söyleyebiliriz.

En fazla işlenen sekizinci ünitenin *Kitap kapağı* ünitesi olduğu görülmektedir. Dönemlere göre dağılımı incelendiğinde *Kitap kapağı* ünitesinin daha çok üçüncü sınıfın birinci dönemi ile dördüncü sınıfın birinci döneminde işlendiği söylenebilir. *Kitap kapağı* ünitesinin işleniş olarak *afiş* ünitesine yakın olduğu söylenebilir. Kitap kapağı da üretilirken illüstrasyon, fotoğraf, tipografi, bilgisayar ve alternatif malzeme ile karışık teknik kullanılır. Afişten ayrılan kısmı ise, afiş iletmek istediği mesajı sokakları ve medyayı kullanarak iletirken kitap kapağı sadece üzerinde bulunduğu kitabı ve yazarını tanıtmakla görevlidir. Afişte mesajın özü imgeye dönüşürken kitap kapağında imgeye dönüşen kitabın özüdür. Üçüncü sınıfın ilk döneminde afişle başlayan bilgilendirme kavramlarının çözümlenmesi sürecinin ikinci dönemde de kitap kapağı ile devam etmesi uygun olacaktır. Öğrencinin, kitap kapağının tasarım öncesi gerektirdiği tüm altyapıyı, daha önceki dönemlerden kazanmış olması gerekir. Bu

sebeple *Kitap kapağı* ünitesinin üçüncü sınıfın ikinci döneminde işlenmesinin doğru olacağı söylenebilir.

Altı dönem boyunca en az işlenen ünitenin *Ambalaj* ünitesi olduğu görülmektedir. Dönemlere göre dağılımı incelendiğinde *Ambalaj* ünitesinin daha çok üçüncü sınıfın ikinci dönemi ile dördüncü sınıfın birinci ve ikinci döneminde işlendiği söylenebilir. *Ambalaj* ünitesi daha çok endüstriyel tasarım alanına yakın bir konudur ve proje ödevleri kapsamında öğrencilerin ihtiyaç duyabilecekleri bir ünedir. Proje ödevleri genelde iki boyutlu ve üç boyutlu işlerden meydana gelmektedir. Önceki dönemlerde iki boyutlu tasarımlarla uğraşan öğrenciler proje öncesinde üçboyutlu tasarımlara geçerek bu alanla da tanışmış olurlar. Bu nedenle proje ödevlerine başlanmadan önceki son dönemde *Ambalaj* ünitesinin işlenmesinin doğru olacağı söylenebilir.

Tablo 12'deki verilere dönecek olursak, öğretim elemanlarının %70,7'sinin, birinci sınıftaki temel tasarım dersi haricinde, Grafik Tasarım derslerine yönelik bir temel tasarım dersi olması gerektiği yönündeki görüşlerinin doğruluğundan yola çıkarak, ikinci sınıfın birinci ve ikinci dönemlerinde grafik tasarıma yönelik, temel tasarım içerikli uygulamalar yaptırılmasının uygun olacağını söyleyebiliriz. Grafik tasarım, uygulamanın yanı sıra düşünmeyi ve kavram üretmeyi de zorlayan bir alan disiplindir. Tasarıma başlamadan önce bu düşünme biçimlerini geliştirmek, grafik dilini anlamak ve uygulama yöntemlerini öğrenmek gerekir. Bu amaçla, ikinci sınıfın birinci döneminde ağırlıklı olarak grafik tasarım kültürü ve felsefesi üzerinde durulması, temel tasarım uygulamalarının yanı sıra teorik ağırlıklı ünitelerin işlenmesi doğru olacaktır. Mevcut müfredat içerisinde ikinci sınıfın birinci dönemi için uygun olan ünitelerin, *Grafik tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları* ve *Görsel iletişim* olduğu söylenebilir. Becer'in (1999: 9) de belirttiği gibi grafik tasarım, hangi alanda uygulanırsa uygulansın, dinamik bir anlatım dili yakalamak zorundadır. Bu dinamizmin itici gücü de, grafik tasarımın var olma nedeni olan iletişimdir. Uçar (2004: 93) da grafik tasarımcının, iletişim metodu olarak -kâğıt, duvar, televizyon, bilgisayar- ne seçerse seçsin, temel sorunsalının görsel iletişim problemlerini çözmek olduğunu söyler. Grafik Tasarım derslerine yönelik temel tasarım dersi ile öğrenci biçim bozmayı, başkalaştırma yapmayı, nesnelere arası ilişki kurmayı, nesne-nesne ve nesne-yazı ilişkisini çözmeyi öğrenir böylece soyutlama becerisi kazanır. Görsel biçimlendirme öğelerini kullanarak

çizgi, doku, renk, leke kavramları ile etütler yapar böylece alanla özdeşleşme sağlayabilir.

Tablo18'deki verilere dönecek olursak, öğretim elemanlarının %53,7'si öğrencilerine mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezi hazırlatmaktadır. Bu proje ya da tezler, dördüncü sınıfın birinci ve ikinci döneminde hazırlanmaktadır ve öğrencilerin ikinci ve üçüncü sınıfta, alana ilişkin öğrendikleri tüm bilgileri uygulama fırsatı buldukları bir zaman dilimidir. Proje ve tezlerine tam hâkim olabilmeleri için, alana ilişkin bilgi ve deneyimlerinin mümkün olduğu kadar fazla olması gerekir. Bu bilgi ve deneyimi de ikinci ve üçüncü sınıfta aldıkları grafik tasarım eğitimi ile sağlarlar. Demirel, (2005: 140,141) anlamlandırma stratejisi ile öğrencinin yeni gelen bilgileri hafızasındaki eski bilgileriyle ilişkilendirerek uzun süreli belleğe kodlamasının mümkün olacağını söylemektedir. Ayrıca örgütlenme stratejisi ile öğrencinin yeni bilgileri, ön bilgilerini kullanarak kendisi için daha anlamlı olacak biçimde yeniden yapılandırmasının söz konusu olacağını belirtir. Bu bilgilerden yola çıkılarak, tüm ünitelerin ikinci ve üçüncü sınıfta işlenerek bitirilmesi, dördüncü sınıfta ise tümüyle projeye yoğunlaşılmasının uygun olacağı söylenebilir. Demirel, (2005: 237) bitirme proje ödevlerinin önemini, proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ile açıklamaktadır. Bu yaklaşıma göre öğrenci öğretme-öğrenme sürecinin merkezindedir. Problem çözme becerilerini geliştirdiği için uygulama, analiz ve sentez düzeyindeki hedeflerin gerçekleşmesinde kullanılır. Bu yaklaşım, John Dewey, Kilpatrick ve Bruner'in öğrenme konusundaki görüşlerinin bir sentezidir. Ek 10'daki proje tabanlı öğrenme ve geleneksel öğretim modelinin karşılaştırılması tablosu incelendiğinde, proje tabanlı öğrenme yaklaşımının önemi daha açık anlaşılacaktır.

Yapılan çalışma sonucunda, elde edilen bulgulardan ve grafik tasarım derslerini yürüten öğretim elemanları ile uzmanların görüşlerinden yola çıkarak, grafik tasarım derslerinin ünitelerinin işleniş şekli düzenlenerek Tablo 22'de sunulmuştur.

Tablo 22: Grafik Tasarım dersi ünitelerinin işleniş düzenine yönelik düzenleme

SINIF	DÖNEM	ÜNİTE
	1	<ul style="list-style-type: none"> • Temel Grafik Tasarım • Görsel İletişim • Grafik Tasarımın Günlük Yaşamdaki Kullanım Alanları
2	2	<ul style="list-style-type: none"> • Görsel İletişim • Grafik Tasarımın Günlük Yaşamdaki Kullanım Alanları • Kurumsal Kimlik Çalışması • Tipografi
3	1	<ul style="list-style-type: none"> • Tipografi • Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım • İllüstrasyon ve animasyon • Afiş
	2	<ul style="list-style-type: none"> • Tipografi • Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım • Kitap Kapağı • Ambalaj
4	$\frac{1}{2}$	<ul style="list-style-type: none"> • MEZUNİYET PROJESİ

5. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ankete verilen cevapların analizi sonucunda elde edilen bulgular, bize Türkiye'deki mevcut durum hakkında bilgiler vermektedir. Yukarıda bu bulgulardan yola çıkılarak mevcut durumla ilgili yapılan yorumlar yer almaktadır. Mevcut duruma ilişkin sonuçlar ve öneriler ise şöyledir:

- Öğretim elemanlarının takip ettikleri sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınların sayısı çok yukarılarda değildir fakat öğretim elemanlarının sanat ve sanat eğitimiyle ilgili olarak mesleki anlamda kendilerini yeterli düzeyde geliştirdikleri söylenebilir. Bu tarz yayınlar için fakülte bütçesinden bir ödenek ayrılarak yayınlara abone olunması ve yayınların bölüm kütüphanesinde arşivlenmesi, hem öğretim elemanları hem de öğrenciler için faydalı olabilir.
- Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun ders yüklerinin haftalık otuz saatin altında olduğu görülmektedir. Bu ders yükünün derslerdeki verimlerini düşürücü bir yoğunluğa sahip olmadığı söylenebilir. Fakat mevcut akademik personelin yetersizliğini de vurgulayan öğretim elemanlarının bu yüklerini daha da azaltabilmeleri ve akademik çalışmalara daha fazla zaman ayırabilmeleri için akademik kadro sayısının artırılması gerekir. Böylece öğretim elemanlarının ders yükleri daha makul seviyelere çekilebilir. Yeni kurulan üniversiteler ve bunlara bağlı olarak kurulan eğitim fakültelerinde de resim-iş eğitimi programlarının açılmaya başlandığı düşünüldüğünde, mevcut durumda bile yetersiz olan öğretim elemanlarına duyulan ihtiyacın önümüzdeki yıllarda daha da artacağını söyleyebiliriz.
- Öğretim elemanlarının büyük bir kısmının, grafik ana sanat derslerinin tümünü (1-6) yürüttüğünü görmekteyiz. Öğrenciyle altı dönem boyunca ders yapan öğretim elemanı, altı dönem boyunca öğrencisini tanır, yeteneklerini bilir, onu hangi yöne ve nasıl yönlendirmesi gerektiğinin farkında olur ve öğrencisinin potansiyelini en doğru şekilde kullanabilmesine yardımcı olur. Ayrıca ders

kapsamındaki konular bu altı dönem içerisinde dengeli bir biçimde dağıtılır ve kolaydan zora, basitten karmaşığa konular sınıflandırılarak doğru bir eğitim öğretim süreci uygulanabilir. Sanat eğitiminde, öğrencinin yaratıcılığını kullanabilmesi çok önemlidir. Yaratıcılık da içinde özneliği barındırdığından her sanat eğitimcisinin, öğrencideki bu özneliği koruması gereklidir. Her ne kadar atölye ortamında işlenen konular genel içerikli olsa da bu konu kendi içinde öğrencinin özneliğini yansıtabilmesi ile özelleşecektir. Altı dönem boyunca aşama aşama ortaya çıkan bu öznelik, sanatın ve sanat eğitiminin ulaşmak istediği önemli noktalardan birisidir. Eğitimin psikolojik tarafı da düşünüldüğünde öğrenci, eğitimi sürecinde kendisini tanımayı öğrenir. Bu süreçte güdüleyicilerinin doğru olması gerekir. Öğrencisini tanıyan öğretim elemanı, bu güdülemeyi doğru yaparsa, öğrencide benlik kavramı gelişebilir ve motivasyonu artabilir.

- Fiziki koşulların uygunluğu (her ana sanatın kendine ait bir atölyesinin olması) öğrencide sorumluluk duygusunun gelişmesine de neden olacaktır. Atölyeyi ve içindeki malzemeleri koruyup sahiplenecektir. Öğretmen adayı olan öğrencilerin bu yanlarının pekişmesi önemlidir. Fiziki şartların sağladığı rahatlık, öğrencinin yaratıcılığında ortaya çıkacaktır. Örneğin kâğıt dolabı bulunan bir atölyede öğrenci yapacağı işin taşıma sorununu düşünmeden istediği malzemeyi istediği boyutları kullanarak üretecektir. Şartların uygunluğu üretim sürecine de yansiyacaktır, zaman daha iyi ve doğru kullanılmış olacaktır. Öğrenci istediği saatlerde atölyesini kullanma şansına sahip olduğunda bu üretime de yansiyacaktır. Şartların uygunluğu motivasyonunu da arttıracaktır.
- Gelişen teknoloji ve çağın ihtiyaçları, Grafik Tasarım dersleri ders içerikleri kapsamında işlenmesi gereken konularının birçoğunun bilgisayar ortamında da uygulanmasının gerekliliğini ortaya koyar. Türker ve Kaptan (2004: 1), Teknolojinin eğitim yararına sürekli yeni kolaylıklar ve yeni çözümler ürettiğini, bilgisayar destekli tasarım eğitiminin oyunla eğitim (yaratıcı drama), işitsel eğitim ve görsel eğitim yollarının üçünü de kapsadığını belirtmektedirler. Tepecik, (2002: 51) çağın gereklerine uygun olarak her grafik tasarımcının bilgisayarı bilmesi ve kullanması gerektiğini söyler. Atölyelerin hedeflenen

amaca hizmet edebilmesi için, günümüz ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yapılandırılması, aktif olarak kullanılması ve mevcut donanımlarının devamlı yenilenecek güncel tutulması gerekmektedir.

- Bireyin kendisini geliştirmesinde kitapların önemi çok büyüktür. Sanat eğitiminde de kitaplara ihtiyaç duyulur. Kütüphanede bulunan kitaplarla öğrenci alanını daha iyi tanımaya başlar. Kitapların, katalogların pahalı olmasından dolayı öğrencinin bu tarz kaynaklara sahip olma şansı azdır. Fakat kütüphanede bulunan kitap ve kataloglara ulaşma şansı daha fazladır. Bölüm içinde bulunan kütüphane ile öğrenci zamanını daha iyi değerlendirebilir. Merkez kütüphaneye gitmek için özel bir zaman ayırmasına gerek kalmaz. Bölüm kütüphanesi her zaman ulaşabileceği kadar yakınındadır ve sadece alanına ait kaynaklar olduğu için aradığı içeriğe ulaşmakta zorlanmaz, içeriğe dair bilgi alması gerektiğinde de bölüm hocalarına çok daha hızlı ulaşarak bilgi paylaşımında bulunabilir. Ayrıca boş vakitlerin değerlendirilmesi konusunda, bölüm içerisinde bulunan kapsamlı bir kütüphane, kantin ve kafeteryalara alternatif olacaktır.
- İkinci sınıftan itibaren Grafik Tasarımı seçen öğrenciler, kendi ana sanat dallarına yönelik bir temel tasarım dersi ile grafik eğitiminin temelini oluşturan bu kavramları çözer, böylece grafik dili anlamakta ve uygulamakta zorlanmaz. Çünkü “Görsel tasarım dilini konuşabilmek ve anlayabilmek için, öğrenciyi tasarım hakkında konuşabilme noktasına getirmemiz gerekir. Yani, tasarım olmazsa olmazı olan temel alfabeği öğrencilere öğretmemiz, onların ilerde kendi tasarım alfabelerini oluşturabilmeleri için ilk ve tek eğitim koşuludur” (Öztuna, 2007: 11). Odabaşı (2006: 20) da yaratıcı tasarımcının düşüncesini özgün biçimde aktarırken sanatın temel elemanlarından yararlanması gerektiğini savunur. Tasarımların uygun amaca uygun biçimlenebilmesi için grafik biçim ifadeleri olan nokta, çizgi, şekil, biçim, doku, renk gibi elemanların ustaca ve uyum içinde kullanılması gerektiğini vurgular. Bu temel noktaları göz önünde bulunduran tasarımcı, alanına daha hâkim olur ve konulara daha bilinçli yaklaşır. Temel tasarım öğelerinin grafik tasarımdaki yerini görür. Sonraki dönemler için altyapı oluşturur. Kendisini diğer alanlardan soyutlamadan grafik tasarıma yönelik bir seçicilik geliştirir ve sonuca daha hızlı ulaşabilir. Öztuna

(2007: 11) da, grafik tasarımı özümseyebilmek ve daha etkili bir tasarım yapabilmek için tasarımın temel öğelerinin ve ilkelerinin kavranması gerektiğini söyler. Çünkü tasarımcı, tasarım problemini çözerken temel tasarım ilke ve öğelerini kullanır. “Bu aşamada temel tasarım, yaratıcı ve analitik düşünmenin en önemli kaynağını oluşturmaktadır”. Güner’in (2009: 483) de ideal bir tasarım okulu olarak nitelendirdiği Nagoya güzel sanatlar üniversitesinde öğrenciler iki yıl boyunca zorunlu temel atölye derslerini alarak ‘tasarım temel sanat eğitimi’ni tamamlarlar. Sonrasında atölyelerden birisini ağırlıklı seçerek öğrenimlerine devam ederler.

- Birinci sınıfta verilen temel tasarım dersi, genel anlamda plastik sanatlar eğitimini temel alır ve öğrencilere bu yönde kazanımlar oluşturur. Becer’e (1999: 56) göre tasarım ilkeleri yani grafik tasarım ürününün ham maddeleri; çizgi, ton, renk, doku, biçim, ölçü ve yöndür.
- Teknolojik gelişmeler, grafik tasarım alanını da değişimlere zorlamaktadır. Zamanın ve fikrin çok değerli olduğu günümüz dünyasında kendisini fikirleriyle ortaya koyan tasarımcı, zamanını da doğru kullanmak zorundadır. Bilgisayar, bu anlamda tasarımcıya zaman kazandıran faydalı bir araçtır. Tepecik’in (2002: 51) de ifade ettiği gibi geleneksel grafik tasarım eğitiminde kullanılan yöntemler ve araç gereçlerin hepsi bilgisayar ortamında sanal olarak mevcuttur ve bu araçlar birbirleriyle kusursuz bir ilişki içerisinde çalışırlar. Zamanı doğru kullanan, değişen dünyaya ayak uydurabilen ve gerisinde kalmayan grafik tasarımcılar ve sanat eğitimcileri için, eğitim süreçlerine bilgisayarın dâhil olması oldukça önemlidir.
- Varış (1996: 68) teknik beceri isteyen iş dersleri ya da laboratuvar uygulamalarında kısa süreli ders saatlerinin verimsiz olacağını söylemektedir. Varış, Bursa Kız İlköğretmen Okulunda yapılan bir uygulama ile ders saatlerinin süresinin uzatıldığını ve sonuç olarak başarının arttığını, okulun amaçlarının daha iyi gerçekleştiğini, öğretmenin ve öğrencinin öğretimi mekanik değil anlamlı bir süreç olarak görmeye başladığını ve öğretmenliğe olan bağlılığın arttığının görüldüğünü söylemektedir. Sağlam bir uygulamalı atölye dersi almadan mezun olan bir sanat eğitimcisinin Milli Eğitimde resim derslerine

girmeye başlaması; tıp fakültesinde hiç kadavra görmeden, yalnızca teoride bir ameliyatın nasıl yapılacağını bilen yeni mezun bir doktorun birdenbire kendisini açık kalp ameliyatının ortasında bulması gibidir. Öğrenci, atölyede ne kadar fazla zaman geçirirse o kadar üretken olmaktadır. Kısıtlı zamanda üretmek zorunda kaldığı işlerde yaratıcılığını ortaya koymak için bir yoğunlaşma ve düşünme süreci yaşamamaktadır. Çünkü dersin saati, içeriği ile karşılaştırıldığında çok kısıtlıdır ve üreteceği işi, yetiştirmesi gereken bir yük gibi görmeye başlamaktadır. Bu da öğrenciyi açılımlar oluşturmaktan uzaklaştırıp ilk aklına gelen fikir üzerinden iş üretmesine sebep olmaktadır. Dersten sorumlu öğretim elemanı ile de ders sürecindeki iletişimi kısıtlı bir zamana sıkıştığı için öğretim elemanının bilgi ve deneyimlerinden yeterince faydalanamamaktadır. Her karşılaşma, farklı deneyimler ve farklı açılımlar ortaya koyacağı için görüşme zamanı ve sayısının artması, daha yaratıcı sonuçlar doğuracaktır.

- Görsel iletişim imgelerinin oluşabilmesi, öncesinde sağlam bir iletişim faaliyeti sonucu ortaya çıkan imgelere bağlıdır. Bu imgelerin oluşabilmesi için gerekli ortamı da grafik tasarım derslerinin teorik olarak işlenen iki saatlik süreci sağlar. Bu iki saatlik süreçte ‘buluş yoluyla öğretme’ yöntemi, en çok tercih edilen yöntem olmaktadır. Sönmez’in (2007: 248) de ifade ettiği gibi buluş yoluyla öğretme gerçekleşirken; grafiğe, simgeye çevirme, nedenini, niçinini söyleme, olayı kendi cümleleriyle özetleme, yeni örnekler verme gibi davranışlar kazandırılabilir. Bunun için sınıfa örnekler getirilerek örnekler üzerinden sorular sordurulmakta, tartışma ortamları açılmakta, doğru sonucu öğrencinin bulması beklenmektedir. Ayrıca tümevarım, aklın tekrar probleme dönmesi, analogi, diyalektik akıl yürütme türlerini öğrencilerde kullanabilmektedir. Balcı’nın (2004: 99) da ifade ettiği gibi, yaşadığımız dünyanın sorunlarıyla başa çıkabilmek için yaşadığımız gerçekliği analiz edip onu eleştiriye açmalı, ona karşıt stratejiler geliştirebilecek yaklaşımlar bulmalıyız. Çünkü Dervişoğlu’nun (2009: 522) da belirttiği gibi tasarımcıların teknik ve estetik açıdan sınındığı bir tasarım anlayışından, tasarım fikrinin gelişim sürecinde birçok unsurun test edilip sorgulandığı bir sürece doğru gidiş söz konusudur. Bu sebeple tasarımcı, artık bir teknik adam olma sıfatından uzaklaşmış, dünyadaki gelişmeleri takip

eden, bu gelişmeleri yaşadığı ortamla ilişkilendirebilen, sorgulayan ve sonrasında bunu teknik sürece yansıtabilen kişi olmaya başlamıştır. Grafik tasarım derslerinin teorik kısımları, bu yaklaşımları bulabilmek için bize ortam zaman ve imkân sunması açısından oldukça önemlidir.

- Mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezi, öğretmen adayına sanat eğitimcisi olarak yaklaşım metodunu getirir. Neyi nasıl öğreteceği hakkında yol gösterir, nasıl çalışması gerektiği konusunda fikirler verir, probleme yaklaşmayı, çözüm yolları üretmeyi öğrenir, sunulan projeye yapılan yorumlarla eksiklerini görmeyi ve tamamlamayı öğretir, farklı görüşleri değerlendirme yetisi kazandırır (Sürür, 2004: 40). Tüm bu birikimi bir sanat eğitimcisi olarak öğrencilerine aktarmasını amaçlar. Ayrıca bu proje ve tezlerin ana temaları sosyal konulardan seçildiği zaman, projeyi çalışan öğretmen adayı çevresindeki sorunların farkına varır, bilinçlenir ve daha duyarlı bir birey haline gelir (Bölükoğlu, 2004: 79). Proje hazırlama sürecinde ise konularını kapsamlı bir biçimde araştırır ve sosyal konularda daha bilinçli ve duyarlı hale gelir. Bu kazanımlarını da öğretmenlik yaptığı okullarda öğrencilerine aktararak onların da bilinçlenmesine katkıda bulunur. Saban, (2002: 257) proje çalışmasının öğrencilere pratik deneyimler kazandıracağını, okulda öğrenilen bilgilerin gerçek hayatla sınanmasına olanak sağlayacağını, başarıyla tamamlanan projelerin öğrencilerin özgüvenini ve öğrenmek için motivasyonlarını arttırarak sonraki projelerinde yeni ilgi alanları oluşturacağını, öğrencilerin kendi başlarına kararlar almalarını sağlayacağını ve kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını sağlayacağını söylemektedir.

EKLER

EK 1: Türkiye’de Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Bulunan Eğitim Fakülteleri

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Bolu
2. Adnan Menderes Üniversitesi	Aydın
3. Anadolu Üniversitesi	Eskişehir
4. Atatürk Üniversitesi	Erzurum
5. Cumhuriyet Üniversitesi	Sivas
6. Çanakkale Onsekiz mart Üniversitesi	Çanakkale
7. Çukurova Üniversitesi	Adana
8. Dicle Üniversitesi	Diyarbakır
9. Dokuz Eylül Üniversitesi	İzmir
10. Erciyes Üniversitesi	Kayseri
11. Erzincan Üniversitesi	Erzincan
12. Fırat Üniversitesi	Elazığ
13. Gazi Üniversitesi	Ankara
14. Gaziantep Üniversitesi	Gaziantep
15. Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Tokat
16. Harran Üniversitesi	Şanlıurfa
17. İbrahim Çeçen Üniversitesi	Ağrı
18. İnönü Üniversitesi	Malatya
19. Karadeniz Teknik Üniversitesi	Trabzon
20. Kastamonu Üniversitesi	Kastamonu
21. Marmara Üniversitesi	İstanbul
22. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Burdur
23. Muğla Üniversitesi	Muğla
24. Mustafa Kemal Üniversitesi	Hatay
25. Niğde Üniversitesi	Niğde
26. Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Samsun
27. Pamukkale Üniversitesi	Denizli
28. Selçuk Üniversitesi	Konya
29. Trakya Üniversitesi	Edirne
30. Uludağ Üniversitesi	Bursa
31. Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Van (Y.Ö.K., 2010)

EK 2: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında Grafik Tasarım Dersleri Bulunan Eğitim Fakülteleri

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Bolu
2. Adnan Menderes Üniversitesi	Aydın
3. Anadolu Üniversitesi	Eskişehir
4. Cumhuriyet Üniversitesi	Sivas
5. Çukurova Üniversitesi	Adana
6. Dicle Üniversitesi	Diyarbakır
7. Dokuz Eylül Üniversitesi	İzmir
8. Erciyes Üniversitesi	Kayseri
9. Fırat Üniversitesi	Elazığ
10. Gazi Üniversitesi	Ankara
11. Harran Üniversitesi	Şanlıurfa
12. İbrahim Çeçen Üniversitesi	Ağrı
13. İnönü Üniversitesi	Malatya
14. Karadeniz Teknik Üniversitesi	Trabzon
15. Marmara Üniversitesi	İstanbul
16. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Burdur
17. Muğla Üniversitesi	Muğla
18. Niğde Üniversitesi	Niğde
19. Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Samsun
20. Trakya Üniversitesi	Edirne
21. Uludağ Üniversitesi	Bursa
22. Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Van

EK 3: Eğitim Fakülteleri Resim- İş Eğitimi Ders İçerikleri

1. Resim I-II-III-IV-V-VI

Temel resim kuram ve kavramları, bir resmi dönem, teknik ve içerik bakımından analiz edebilecek görsel ve kültürel bilgi ve beceriler, resmin özgün bir ifade aracı olarak algılanması, farklı teknik ve malzemeleri deneyip, sanat eserleriyle örnekleyerek kendi eğilimlerine uygun görsel bir dil oluşturma yeterliliğini geliştirici çalışmalar.

2. Grafik Tasarımı I-II-III-IV-V-VI

Çeşitli yazı formları, tipografi, görsel iletişim, bilgisayar destekli grafik tasarım, kurumsal kimlik, afiş, kitap kapağı, ambalaj, illüstrasyon ve animasyon çalışmaları, grafik tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları.

3. Heykel I-II-III-IV-V-VI

Modelaj, ahşap, metal, yontu ve döküm biçimleri ile inşaları, alçak ve yüksek kabartmaların, figüratif ve soyut düzenlemelerine yönelik bireysel ve grup çalışmaları, heykel sanat eserlerinden örnekler.

4- Tekstil Tasarımı I-II-III-IV-V-VI

Elyafli malzemelerle çeşitli çalışmalar (fiber), yüzey tasarımları, örgü ve dokuma, tekstil boyama ve baskı teknikleri, geleneksel, çağdaş ve özgün uygulama çalışmaları, tekstil tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları.

5- Seramik I-II-III-IV-V-VI

Seramik sanatının tarihsel gelişimi ve seramiğin günlük yaşamdaki yeri, sanatsal ve endüstriyel seramik boyutlarında, çeşitli teknikleri, geleneksel, çağdaş ve özgün yorumlarla uygulama çalışmaları, seramik tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları.

6- Geleneksel Türk Sanatları I-II-III-IV-V-VI

Geleneksel Türk sanatlarının tarihsel gelişimi ve günümüzdeki durumu, tezhip, minyatür, çini, vitray, ebru, geleneksel takı ve mücevher, halı ve kilim vb. ile yörelere özgü diğer dalları da içine alacak biçimde geleneksel yöntemlerle, çağdaş yorumlamaya yönelik uygulama çalışmaları.

7- Özgün baskı I-II-III-IV-V-VI

Monotipi, linolyum. ahşap, gravür, litografi, serigrafi, plegsiglas vb. baskı teknikleri bilgisi ve uygulamalı çalışmalar.

8- Endüstriyel Tasarım I-II-III-IV-V-VI

Bireysel ve grup çalışmaları şeklinde yapılan maket ve proje çalışmalarının işlevsellik yönü olan sanatsal işler halinde uygulanması, endüstriyel tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları.

9- Fotoğraf I-II-III-IV-V-VI

Fotoğraf sanatının tarihçesi. Fotoğraf makinesinin mekanizması (objektif, filmler, aydınlatma, flaş, filtreler), fotoğraf çekme tekniği, portre, manzara, gece, yakın plan fotoğrafları, sanatsal çekimler, kompozisyon, karanlık oda, siyah-beyaz ve renkli baskı teknikleri, fotoğraf sanatının günlük yaşamdaki kullanım alanları (Gazi Eğitim Fakültesi, 2010)

EK 4: Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim- İş Eğitimi A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

3.YARIYIL

Dersin Adı-Kodu: RS201A Anasanat Atölye (GRAFİK)		Programın Adı: Güzel Sanatlar Eğt. Böl. Resim-İş Eğt. ABD									
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri							Krediler			
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması			Diğer	Toplam	Kredi	AKTS Kredisi	
3	28	56	-	-				84	4	10	
Ders Dili	Türkçe										
Zorunlu / Seçmeli	Zorunlu										
Ön şartlar	-										
Dersin İçeriği	Grafik tasarım temel bilgiler, temel grafik eğitimi, basım ve yayım teknikleri.										
Dersin Amacı	Sanat estetiği ve tasarım uygulama pratiği kazandırmak.										
Öğrenme Çıktıları ve Yeterlilikler	Öğrencinin mezun olduktan sonra sanat eğitimcisi olarak kendi öğrencilerine tasarım bilgisini öğretebilecek ve onları yeni buluşlar yapmaları konusunda yönlendirebilecek.										
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	BECER Emre, İletişim ve Grafik Tasarım, Dost Kitabevi, Ankara. TEPECİK Adnan, Grafik Sanatlar, Terih-Tasarım-Teknoloji Detay Yayıncılık, Ankara BOYDAŞ Nihat, Sanat Eleştirisine Giriş, Gündüz Yayıncılık, Ankara ÖZSOY Vedat, Görsel Sanatlar Eğitimi, Gündüz Yayıncılık, Ankara										
Değerlendirme Ölçütleri								Varsa (X) olarak işaretleyiniz	Yüzde (%)		
	Ara Sınavlar							1	%40		
	Kısa Sınavlar										
	Ödevler							2			
	Projeler										
	Dönem Ödevi										
	Laboratuvar										
	Diğer										
	Dönem Sonu Sınavı							1	%60		
Ders Sorumluları	Prof. Dr. Adnan TEPECİK tepecik@gazi.edu.tr Prof. Hülya İZ BÖLÜKOĞLU hulyab@gazi.edu.tr Öğr. Gör. Abbas KETİZMEN abbask@gazi.edu.tr										
Hafta	Konular 3. Yarıyıl Ders Planı										
	Obje –Nesne										
1	Sadeleştirme										
2	Soyutlama										
3	Yorumlama										
4	Çizgi, Renk,										
5	Biçim,										
6	İşlevsellik										
	İllustrasyon ve İllustrasyon Teknikleri										
7	Tasarımın Tanımı ve Önemi										
8	Tasarımda Konu										
9	Tasarımda Ön ve Arka Yapı										
10	İllustrasyon Teknikleri										
11	Kara Kalem Tekniği, Renkli Kuru Boya Tekniği										
12	Lavi Tekniği, Çini Mürekkebi İle Tarama Tekniği										
13	Pastel Boya Tekniği, Suluboya Tekniği										
14	Air-Brush (Püskürtme) Tekniği, Karışık Teknik.										

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim- İş Eğitimi A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

4. YARIYIL

Dersin Adı-Kodu: RS202A Anasanat Atölye II (Grafik)						Programın Adı: Güzel Sanatlar Eğt. Böl. Resim-İş Eğt. ABD				
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri							Krediler		
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması			Diğer	Toplam	Kredi	AKTS Kredisi
4	28	56	-	-				84	4	10
Ders Dili	Türkçe									
Zorunlu / Seçmeli	Zorunlu									
Ön şartlar	-									
Dersin İçeriği	Grafik tasarım temel bilgiler, temel grafik eğitimi, basım ve yayım teknikleri.									
Dersin Amacı	Sanat estetiği ve tasarım uygulama pratiği kazandırmak.									
Öğrenme Çıktıları ve Yeterlilikler	Öğrencinin mezun olduktan sonra sanat eğitimcisi olarak kendi öğrencilerine tasarım bilgisini öğretebilecek ve onları yeni buluşlar yapmaları konusunda yönlendirebilecek.									
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	BECER Emre, İletişim ve Grafik Tasarım, Dost Kitabevi, Ankara. TEPECİK Adnan, Grafik Sanatlar, Terih-Tasarım-Teknoloji Detay Yayıncılık, Ankara BOYDAŞ Nihat, Sanat Eleştirisine Giriş, Gündüz Yayıncılık, Ankara ÖZSOY Vedat, Görsel Sanatlar Eğitimi, Gündüz Yayıncılık, Ankara									
Değerlendirme Ölçütleri									<i>Varsa (X) olarak işaretleyiniz</i>	<i>Yüzde (%)</i>
	Ara Sınavlar								1	%40
	Kısa Sınavlar									
	Ödevler								2	
	Projeler									
	Dönem Ödevi									
	Laboratuvar									
	Diğer									
Dönem Sonu Sınavı								1	%60	
Ders Sorumluları	Prof. Hülya İZ BÖLÜKOĞLU hulyab@gazi.edu.tr Öğr. Gör. Abbas KETİZMEN abbask@gazi.edu.tr									
Hafta	Konular									
1	Tipografik Çalışmalar									
2	Tipografi Nedir? Tipografi Tarihi. Tipografik Çalışma Örneklerinin İncelenmesi.									
3	Tipografide Temel Harf Biçimleri,									
4	Yazı Çeşitleri, Bilgisayarda Kullanılan Temel Yazı Tipleri									
5	Harfin Anatomik Yapısı, Ölçüleri ve Punto Ölçü Sistemi.									
6	Tipografik Tasarım Elemanı olarak kullanılması.									
7	Tipografide Resim ve Yazı İlişkisi									
8	Sayfa Tasarımı Bilgisi.									
9	Sayfada tipografik unsurların kullanım biçimleri (sütun-kolon dizilimi)									
10	Yazıların Sayfa İçerisinde İstifi.									
11	Konuya Uygun Yazı Karakteri Seçmek.									
12	Sayfada Kullanılan Resimlere Uygun Yazı Karakteri Seçmek.									
13	Çizgi ve Çizgi Çeşitlerini Tipografik Bir Unsur Olarak Kullanma.									
14	Tipografide Renk Doku ve Leke İlişkisi. Tipografik Elemanları Kullanarak Sanatsal Düzenleme Oluşturmak.									

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim- İş Eğitimi A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

5. YARIYIL

Dersin Adı -Kodu: RS301A Anasanat Atölye-III (Grafik)					Programın Adı: Güzel Sanatlar Eğt. Böl. Resim-İş Eğt. ABD					
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri							Krediler		
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması			Diğer	Toplam	Kredi	AKTS Kredisi
5	28	56	-	-				84	4	10
Ders Dili	Türkçe									
Zorunlu / Seçmeli	Zorunlu									
Ön şartlar	Yok									
Dersin İçeriği	Çeşitli grafik tasarım çalışmalarıyla ilgili temel bilgilerin verilmesi ve tasarım sorunlarının çözümünü ilgili deneyimlerin, yapılan uygulama çalışmaları ile kazandırılması.									
Dersin Amacı	*Görsel bir iletişim sanatı olan Grafik Tasarımın çağımızdaki önemini bilen, *Çağın gereksinimlerini iyi kavrayabilen, sorgulayan, araştıran, gurup çalışmalarında başarılı, özgün ifade gücüne sahip Eğitimci ve tasarımcılar yetiştirmek.									
Öğrenme Çıktıları ve Yeterlilikler	1-Grafik Tasarımın toplum içindeki önemini, gerekliliğini anlayıp, anlatabilecek bilgiye sahip olabilmek. 2- Grafik Tasarımın temel kavramları konusunda bilgili olma. 3- Grafik Tasarımın uygulayabilecek temel teknik deneyimi edinme. 4- Sanat Eğitiminde ve Grafik Tasarım Eğitiminde Yaratıcılığın önemini kavrama. 5-Grafik Tasarımın öncesinde ve sürecinde, araştırmanın önemini kavrama. 6-Bir grafik tasarımcınının tasarım sürecinde karşılaştığı sorunların nasıl çözüleceğine yönelik deneyim kazanma. 7- Grup eleştirisinde eleştirilmeye alışma ve eleştirme becerisi kazanma. 8- Özgün ifade gücü kazanma. 9-Çağın getirdiği yenilikleri kavrayıp, uygulayabilecek ve uygulatabilecek geniş bir düşünce gücüne sahip olma. 10-Yaşadığı toplumun kültürel birikiminden yararlanarak, çağdaş bir yorumlamayla özgün tasarımlar yapabilmek.									
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	Uçar, T.F., Görsel İletişim ve Grafik Tasarım, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 2004. Sarıkavak, N.K., Tipografinin Temelleri, Doruk Yayınları, Ankara, 2004 Becer. E., İletişim ve Grafik Tasarım, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 1997 Bektaş. D., Çağdaş Grafik Tasarımın Gelişimi, Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti., İstanbul, 1992 Ohta, T., Changes in Logos and Trademarks in Japan, 1989 Logotürk, Grafikerler Meslek Kuruluşu, Anabasıım A.Ş., İstanbul. Grafik Sanatı, Plastik Sanatlar Dergisi , Kaya Basım Snayii ve Ticaret A.Ş., İstanbul. Print, America's Graphic Design Magazine Typography, The Annual of the type directors club, Watson-Guptill Publications, New York, 1991 Tanyeli, U., Sözen, M., Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1986									

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim- İş Eğitimi A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

	<p>Aslier, M., Grafik Sanatlar Tarih ve Yorumlar, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Sanatlar Bölümü Yayınları-1, İstanbul, 1983</p> <p>Özer, A., Grafik Üretim Teknikleri, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 1995</p> <p>Graphic Design USA. Watson- Guptill New York, 1997</p> <p>Neuenschwander, B., Creative Letterforms in Graphic Design, Phaidon Press , London, 1993.</p> <p>Lupton, E., Graphic Design And Typography In The Netherlands A Wiew Of Recent Work The Herb Lubain Study Center, New York, 1992.</p> <p>Graphic Design: New York, The Work Of Thirty-Nine Great Design Firms, Rockport Rockport, Mass, 1992.</p>		
Değerlendirme Ölçütleri		<i>Varsa (X) olarak işaretleyiniz</i>	Yüzde (%)
	Ara Sınavlar	X	40
	Kısa Sınavlar		
	Ödevler		
	Projeler		
	Dönem Ödevi		
	Laboratuvar		
	Diğer		
	Dönem Sonu Sınavı	X	60
Ders Sorumluları	<p>Prof. Hülya Bölükoğlu hulyab@gazi.edu.tr Öğr.Gör.Abbas Ketizmen abbask@gazi.edu.tr</p>		
Hafta	Konular		
1. hafta	Bir önceki dönemde yapılan çalışmaların, genel grafik tasarım eğitimi içindeki öneminin kısaca tekrarlanması.		
2. hafta	Amblem- Logotype tanımlarının yapılması ve çeşitli örneklerin gösterilmesi.		
3.4.5.hafta	Öğrencilerin kendi isim ve soyadlarının baş harflerinden oluşan amblem çalışması. Bu çalışmaların eleştirileri öğrencilerin tümüyle beraber yapılacaktır.		
6.7. hafta	Belirli bir kuruluşa ait amblem, logotype çalışmalarının yapılması.		
8. hafta	<u>Ara sınav.</u> Dönem içinde, bu tarihe kadar yapılan çalışmalar değerlendirilir.		
9.10.11.12.14	Daha önce amblemi yapılan kuruluşa ait başlıklı kağıt, başlıklı zarf, fatura, davetiye, kartvizit çalışmalarının yapılması.		

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim- İş Eğitimi A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

6. YARIYIL

Dersin Adı Kodu: RS302A Ana Sanat Atölye IV(Grafik)					Programın Adı: Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü. Resim-İş Eğitimi A.B.D.				
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri							Krediler	
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması		Diğer	Toplam	Kredi	AKTS Kredisi
5	28	56	-	-			84	4	10
Ders Dili	Türkçe								
Zorunlu / Seçmeli	Zorunlu								
Ön şartlar	Yok								
Dersin İçeriği	Çeşitli grafik tasarım çalışmalarıyla ilgili temel bilgilerin verilmesi ve tasarım sorunlarının çözümüne ilgili deneyimlerin, yapılan uygulama çalışmaları ile kazandırılması.								
Dersin Amacı	*Görsel bir iletişim sanatı olan Grafik Tasarımın çağımızdaki önemini bilen, *Çağın gereksinimlerini iyi kavrayabilen, sorgulayan, araştıran, grup çalışmalarında başarılı, özgün ifade gücüne sahip Eğitimci ve tasarımcılar yetiştirmek.								
Öğrenme Çıktıları ve Yeterlilikler	1-Grafik Tasarımın toplum içindeki önemini, gerekliliğini anlayıp, anlatabilecek bilgiye sahip olabilmek. 2- Grafik Tasarımın temel kavramları konusunda bilgili olma. 3- Grafik Tasarımın uygulayabilecek temel teknik deneyimi edinme. 4- Sanat Eğitiminde ve Grafik Tasarım Eğitiminde Yaratıcılığın önemini kavrama. 5-Grafik Tasarımın öncesinde ve sürecinde, araştırmanın önemini kavrama. 6-Bir grafik tasarımcının tasarım sürecinde karşılaştığı sorunların nasıl çözüleceğine yönelik deneyim kazanma. 7- Grup eleştirisinde eleştirilmeye alışma ve eleştirme becerisi kazanma. 8- Özgün ifade gücü kazanma. 9-Çağın getirdiği yenilikleri kavrayıp, uygulayabilecek ve uygulatabilecek geniş bir düşünce gücüne sahip olma. 10-Yaşadığı toplumun kültürel birikiminden yararlanarak, çağdaş bir yorumlamayla özgün tasarımlar yapabilmek.								
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	Uçar, T.F., Görsel İletişim ve Grafik Tasarım, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 2004. Sarıkavak, N.K., Tipografinin Temelleri, Doruk Yayınları, Ankara, 2004 Becer, E., İletişim ve Grafik Tasarım, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 1997 Bektaş, D., Çağdaş Grafik Tasarımın Gelişimi, Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti., İstanbul, 1992 Ohta, T., Changes in Logos and Trademarks in Japan, 1989 Logotürk, Grafikerler Meslek Kuruluşu, Anabasım A.Ş., İstanbul. Grafik Sanatı, Plastik Sanatlar Dergisi, Kaya Basım Snayii ve Ticaret A.Ş., İstanbul. Print, America's Graphic Design Magazine Typography, The Annual of the type directors club, Watson-Guption Publications, New York, 1991 Tanyeli, U., Sözen, M., Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1986 Asher, M., Grafik Sanatlar Tarih ve Yorumlar, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Sanatlar Bölümü Yayınları-1, İstanbul, 1983								

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim- İş Eğitimi A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

	<p>Özer, A., Grafik Üretim Teknikleri, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 1995</p> <p>Graphic Design USA. Watson- Guptill New York, 1997</p> <p>Neuenschwander, B., Creative Letterforms in Graphic Design, Phaidon Press , London, 1993.</p> <p>Lupton, E., Graphic Design And Typography In The Netherlands A Wiew Of Recent Work The Herb Lubain Study Center, New York, 1992.</p> <p>Graphic Design: New York, The Work Of Thirty-Nine Great Design Firms, Rockport Rockport, Mass, 1992.</p>		
Değerlendirme Ölçütleri		<i>Varsa (X) olarak işaretleyiniz</i>	Yüzde (%)
	Ara Sınavlar	X	40
	Kısa Sınavlar		
	Ödevler		
	Projeler		
	Dönem Ödevi		
	Laboratuvar		
	Diğer		
	Dönem Sonu Sınavı	X	60
Ders Sorumluları	Prof. Hülya Bölükoğlu hulyab@gazi.edu.tr Öğr.Gör.Abbas Ketizmen abbask@gazi.edu.tr		
Hafta	Konular		
1.hafta	Birinci yarıyılıda yapılan çalışma konularının kısaca gözden geçirilmesi.		
2. hafta	Broşür tasarımı çalışmalarının özelliklerini anlatılması ve çeşitli örneklerin gösterilerek araştırma yapmalarının istenmesi.		
3.4.5. 6. hafta	Birinci yarıyılıda yapılan çalışmaların devamı olarak daha önce ele aldıkları kurumla ilgili olarak broşür tasarımı çalışması.		
7. hafta	Afişin grafik tasarım içindeki önemini anlatılması ve çeşitli örnekler gösterilmesi. Daha önce seçilen kurum, kuruluşla ilgili afiş çalışmasının yapılmaya başlanması.		
8. hafta	<u>Ara Sınav</u> Ara sınav kadar yapılan çalışmalar değerlendirilir.		
9.10. hafta	7. haftada başlanılan afiş çalışmalarının tamamlanması		
11. hafta	Kitap kapağı tasarımının özelliklerinin anlatılarak örnekler gösterilmesi.		
12.13. 14. hafta	Öğrencilerin istedikleri bir kitabın kapağının tasarımını yapmaları. <u>Final Sınavı</u> Ara sınavlardan sonra yapılan çalışmalar değerlendirilir.		

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim- İş Eğitimi A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

7. YARIYIL

Dersin Adı-Kodu: ANASANAT ATÖLYE V (GRAFİK) GRÖ 401							Programın Adı: Güzel Sanatlar Eğt. Böl. Resim-İş Eğt. ABD			
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri							Krediler		
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması		Diğer	Toplam	Kredi	AKTS Kredisi	
7	28	56	-	-			84	4	10	
Ders Dili	TÜRKÇE									
Zorunlu / Seçmeli	ZORUNLU									
Ön şartlar	YOK									
Dersin İçeriği	<p>Reklam Grafiği Atölye çalışmalarını kapsayan bu dönemde; uygulamalı proje çalışması ana konusu:</p> <p>Vize: Endüstriyel ürün, ambalaj ve billboard tasarımı Final: Animasyon grafiğinde öğrenci vize konusunda kullandığı yeni bir animasyon karakterinde kullanacağı 20 saniyelik bir reklam filmi için kurgu ve illüstrasyon tekniğini kullanarak bir story board çalışması hazırlar. İmkanlara göre video çekim yapıp bilgisayarda dublaj ve montaj yapabilir.</p> <p>Dersin işlenmesi : Bilgisayarda web sayfası tasarımı için ilgili programlar atölyede anlatılır ve öğrenci okulun internet Laboratuvarını kullanarak araştırma ve uygulama yapar.</p>									
Dersin Amacı Ve Hedefleri	<p>Anasanat atölye dersinin bu grup için temel konusu olan grafik tasarımın bu dönem de işlenmesi gereken ana teması; Reklam grafiği ve alanla ilgili uygulamalarını kapsamaktadır. Dersin temel amaç ve hedefi; kitlelere iletilmesi gereken bir mesaj veya kavramı en etkin biçimde günün medya teknolojik görsel anlatım elemanlarıyla sunmak, bunu yaparken mesajı en çarpıcı ve etkili yöntem ve metodlarla doğrudan hedef kitleye iletmek için güzel sanatların estetik dilini, grafik teknolojisinin imkanlarından maksimum düzeyde faydalanarak sunmak, alan bilgi ve becerilerini uygulamalarla öğrenciye kazandırmaktır.</p>									
Öğrenme Çıktıları ve Yeterlilikler	(Dersin amacı ve hedefleri içinde verilmiştir)									
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	<ol style="list-style-type: none"> 1- Corel Draw 2- Photo Shop 3- Adobe Premier 4- Dream Wiever 5- Power point 6- Google arama 7- ilgili grafik tasarım kitapları 									
Değerlendirme Ölçütleri								<i>Varsa (X) olarak işaretleyiniz</i>	Yüzde (%)	
	Ara Sınavlar							x	20	
	Kısa Sınavlar							-		
	Ödevler							x	20	
	Projeler							-	40	

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim- İş Eğitimi A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

	Dönem Ödevi	x	
	Laboratuvar	--	
	Diğer	-	
	Dönem Sonu Sınavı	x	20
Ders Sorumluları	Prof. Hülya Bölükoğlu hulyab@gazi.edu.tr Öğr.Gör.Abbas Ketizmen abbask@gazi.edu.tr		
Hafta	Konular		
1	-Öğrencilerle tanışma: Dersin önem ve kapsamı, kullanılacak araç ve materyallerin tanıtılması ve araştırma yöntemlerinin gösterilmesi, öğrencinin konu ile ilgili bir araştırma yapmasının istenmesi.		
2	Öğrencinin araştırma larını internet üzerinden yapması (okul internet laboratuvarı) ve eskiz çalışmaları		
3	-Kullanılacak bilgisayar programları ilgi öğrenciye teorik bilgi verilmesi ve öğrencinin teorik bilgileri anında uygulamaya koyması için okulun internet laboratuvarlarından faydalanması.		
4	Eskizlerin onaylanması ve tasarımda kullanılacak animasyon karakteri vs tip obje ve nesnelerin illustrasyon veya fotoğrafla hazırlanması.		
5	Bilgisayar ortamında ambalaj-etiket ve billboard tasarımlarının hazırlanması,		
6	Bilgisayar ortamında ambalaj-etiket ve billboard tasarımlarının hazırlanması,		
7	Tasarımların ilgili öğretim elemanı tarafından onaylanması, çıktılarının alınması, 3 boyutlu hale getirilmesi, billboard çıktılarının A3 boyutunda sunuma hazırlanması		
8	Vize sınavı ; öğrenciye hazırlanmış olduğu vize projesi ile ilgili bir sınav yapılması		
9	-Öğrenciye final ödevinin anlatılması kullanılacak araç ve materyallerin tanıtılması ve araştırma yöntemlerinin gösterilmesi, öğrencinin konu ile ilgili bir araştırma yapmasının istenmesi.		
10	Öğrenciye story board teknik ve yöntemlerini örneklerle anlatılması. (Senaryo, kurgu, sahne, plan illustrasyon, dublaj,montaj,.vs)		
11	Öğrencinin araştırmalarını internet üzerinden yapması (Okul İnternet Laboratuvarı) ve eskiz çalışmaları		
12	Kullanılacak bilgisayar programları ilgi öğrenciye teorik bilgi verilmesi, atölyede kağıt üzerinde tasarım eskizlerinin hazırlanması.		
13	Eskizlerin onaylanması ve tasarımda kullanılacak animasyon karakteri vs tip obje ve nesnelerin illustrasyon veya fotoğrafla hazırlanması.		
14	Tüm tasarımların Bilgisayar ortamında story board haline dönüştürülmesi.		

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim- İş Eğitimi A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

8. YARIYIL

Dersin Adı-Kodu: GRÖ 402 Anasanat Atölye VI						Programın Adı: Güzel Sanatlar Eğt. Böl. Resim-İş Eğt. ABD			
Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri							Krediler	
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması		Diğer	Toplam	Kredi	AKTS Kredisi
8	28	56	-	-			84	4	10
Ders Dili	TÜRKÇE								
Zorunlu / Seçmeli	ZORUNLU								
Ön şartlar	YOK								
Dersin İçeriği	<p>Reklam Grafiği Atölye çalışmalarını kapsayan bu iki dönemde; multimedya grafiği uygulamalı Proje çalışması ana konusu:</p> <p>Vize : Web Sayfası tasarımı Final : interaktif CD tasarımı. Öğrenci daha önceki dönemlerde kazandığı bilgi ve becerilerle animasyon yöntemini kullanarak ilgili programlarda, okulun internet laboratuvarında araştırma ve uygulama yapar.</p> <p>Dersin işlenmesi : Bilgisayarda web sayfası tasarımı için ilgili programlar atölyede anlatılır ve öğrenci, grafik eğitim ile aldığı teorik bilginin yanısıra bilgisayar teknolojisini okulun internet Laboratuvarında kullanarak araştırma ve interaktif tasarımlar hazırlar, uygulama yapar.</p>								
Dersin Amacı Ve Hedefleri	<p>Anasanat atölye dersinin bu grup için temel konusu olan grafik tasarımın bu dönem de işlenmesi gereken ana teması; Reklam grafiği ve alanla ilgili uygulamalarını kapsamaktadır. Dersin temel amaç ve hedefi; kitlelere iletilmesi gereken bir mesaj veya kavramı en etkin biçimde günün medya teknolojik görsel anlatım elemanlarıyla sunmak, bunu yaparken mesajı en çarpıcı ve etkili yöntem ve metodlarla doğrudan hedef kitleye iletmek için güzel sanatların estetik dilini, grafik teknolojisinin imkanlarından maksimum düzeyde faydalanarak sunmak, alan bilgi ve becerilerini uygulamalarla öğrenciyce kazandırmaktır.</p>								
Öğrenme Çıktıları ve Yeterlilikler	(Dersin amacı ve hedefleri içinde verilmiştir)								
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	<ol style="list-style-type: none"> 1- Corel Draw 2- Photo Shop 3- Adobe Premier 4- Dream Wiever 5- Power point 6- Google arama 7- ilgili grafik tasarım kitapları 								
Değerlendirme Ölçütleri								<i>Varsa (X) olarak işaretleyiniz</i>	Yüzde (%)
	Ara Sınavlar							X	20
	Kısa Sınavlar							-	
	Ödevler							X	20

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim- İş Eğitimi A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

	Projeler	-	40
	Dönem Ödevi	X	
	Laboratuvar	--	
	Diğer	-	
	Dönem Sonu Sınavı	X	20
Ders Sorumluları	Prof. Hülya Bölüköçlü hulyab@gazi.edu.tr Prof.Dr. Adnan Tepecik tepecik@gazi.edu.tr Öğr.Gör.Abbas Ketizmen abbask@gazi.edu.tr		
Hafta	Konular		
1	-Birinci dönemin genel değerlendirilmesi ve ikinci dönem hakkında bilgi verilmesi. Dönem için gerekli araç ve materyallerin istenmesi, araştırma yöntemlerinin gösterilmesi, öğrencinin konu ile ilgili bir araştırma yapmasının istenmesi.		
2	-Kullanılacak bilgisayar programları ilgi öğrenciye teorik bilgi verilmesi ve öğrencinin teorik bilgileri anında uygulamaya koyması için okulun internet laboratuvarlarından faydalanması.		
3	Öğrencinin araştırma larını internet üzerinden yapması (okul internet laboratuvarı) ve eskiz çalışmaları		
4	Eskizlerin onaylanması ve tasarımda kullanılacak obje nesne, illustrasyon veya fotoğrafların hazırlanması.		
5	Bilgisayar ortamında web sayfası tasarımlarının hazırlanması		
6	Bilgisayar ortamında web sayfası tasarımlarının hazırlanması		
7	Tasarımların ilgili öğretim elemanı tarafından onaylanması, A3 boyunda çıktılarının alınması		
8	Vize sınavı öğrenciye hazırlanmış olduğu vize projesi ile ilgili bir sınav yapılması		
9	Öğrenciye final projesinin anlatılması, konu ile ilgili bir araştırma yapmasının istenmesi. Örnekler verilmesi, kullanılacak bilgisayar programları ilgi öğrenciye teorik bilgi verilmesi		
10	Öğrencinin araştırmalarını internet üzerinden yapması (okul internet laboratuvarı) ve eskiz çalışmaları		
11	Eskizlerin onaylanması ve tasarımda kullanılacak obje nesne, illustrasyon veya fotoğrafların hazırlanması.		
12	Bilgisayar ortamında interaktif CD tasarımlarının hazırlanması		
13	Bilgisayar ortamında interaktif CD tasarımlarının hazırlanması		
14	Projelerin sunulması ve ilgili öğretim elemanı tarafından onaylanması,		

EK 5: Türkiye’deki Resim-İş Eğitimi Programlarında Okutulan Grafik Tasarım Derslerinin Uygulanmasını Etkileyen Faktörler Anketi

Değerli Öğretim Elemanı;

Bu anket, Resim-İş Eğitimi Programında okutulan Grafik Tasarım derslerinin uygulanmasını etkileyen faktörleri tespit etmek amacı ile hazırlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilecek bulgular ile grafik tasarım eğitimine katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

Anket hazırlanırken, eğitim fakülteleri resim-iş eğitimi programları Grafik Tasarım Dersleri ile genel amaçları esas alınmıştır.

Anket, toplam 28 sorudan ve üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler ile ilgili 12 soru, ikinci bölümde mevcut durum ve fiziki koşulların tespiti ile ilgili 7 soru, üçüncü bölümde ise, Grafik ana sanat derslerinde var olan durum ve uygulamada karşılaşılan sorunlar ile ilgili 8 soru bulunmaktadır. Elde edilen veriler bu araştırmada ve diğer bilimsel çalışmalarda kullanılacaktır. Araştırma sonuçları, dileyen katılımcılarla e-posta yolu ile paylaşılacaktır.

Gönderilen formu elektronik ortamda doldurarak fozdemir@inonu.edu.tr adresine e-posta yolu ile ya da çıktısını alarak aşağıdaki adrese alıcı ödemeli olarak gönderebilirsiniz.

Yardımlarınız ve katkınız için şimdiden teşekkür ederim.

Araştırmacı:

Arş. Gör. Fatih Özdemir

İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Güzel Sanatlar Eğitimi Resim İş

Öğretmenliği Bölümü

MALATYA

0533 441 27 08

0422 377 45 87

Danışman:

Doç. İ. Halil Türker

19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Güzel Sanatlar Eğitimi Resim İş

Öğretmenliği Bölümü

SAMSUN

BÖLÜM I

Kişisel Bilgiler

1- Cinsiyetiniz:

Kadın

Erkek

2- Çalıştığınız Üniversite: _____

3- Eğitim Durumunuz:

Doktora

Sanatta Yeterlik

Yüksek Lisans

Lisans

4- En son mezun olduğunuz okul: _____

5- Akademik unvanınız:

Profesör

Doçent

Yardımcı Doçent

Öğretim Görevlisi

Araştırma Gör.

Uzman

Okutman

6- Ana sanat dalınız:

Grafik

Resim

Özgün baskı

Fotoğraf

Heykel

Seramik

Diğer _____

7- Hizmet süreniz:

21 yıldan fazla

11-20 yıl arası

10 yıldan az

8- Yabancı dil seviyeniz nedir?

Çok iyi

İyi

Orta

Kötü

Çok kötü

9- Sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınları ne oranda takip ediyorsunuz?

- Çok düzenli Düzenli Kısmen düzenli Düzensiz Hiç

10- Abonesi olduğunuz sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınların adedini belirtiniz?

- 4'ten fazla 3 2 1 0

11- Haftalık ders yükünüz ortalama kaç saat?

- 40 saatten fazla 40-31 saat 30-21 saat 20-10 saat 10 saatten az

12- Hangi grafik tasarım derslerini yürütüyorsunuz?

- Grafik Ana sanat atölye 1
 Grafik Ana sanat atölye 2
 Grafik Ana sanat atölye 3
 Grafik Ana sanat atölye 4
 Grafik Ana sanat atölye 5
 Grafik Ana sanat atölye 6

----- **BÖLÜM II** -----

Mevcut durum ve fiziki koşullar ile ilgili sorunlar

13- Mevcut atölyeleriniz sayı olarak yeterli mi?

- Çok yeterli Yeterli Kısmen yeterli Yetersiz Çok yetersiz

14- Mevcut atölyelerinizin fiziki koşulları yeterli mi?

Çok yeterli Yeterli Kısmen yeterli Yetersiz Çok yetersiz

15- Mevcut atölyeleriniz Grafik Ana Sanat Atölye Dersleri eğitimi için uygun ve yeterli mi?

Çok yeterli Yeterli Kısmen yeterli Yetersiz Çok yetersiz

16- Bölümünüzde bilgisayar atölyesi var mı?

Evet Hayır

17- Bilgisayar atölyesi var ise yeterli mi?

Çok yeterli Yeterli Kısmen yeterli Yetersiz Çok yetersiz

18- Öğrencilerin alanla ilgili kaynaklara ulaşabilecekleri bir kütüphane var mı?

Evet Hayır

19- Kütüphane var ise yeterli mi?

Çok yeterli Yeterli Kısmen yeterli Yetersiz Çok yetersiz

----- **BÖLÜM III** -----

Grafik ana sanat derslerinde var olan durum ve uygulamada karşılaşılan sorunlar

20- Birinci sınıftaki temel tasarım dersi haricinde, Grafik Ana Sanat Atölye Dersine yönelik bir temel tasarım dersi olmalı mı?

Evet Hayır

21- Grafik tasarım eğitimde bilgisayarla eğitim sizce ne kadar gerekli?

Çok gerekli Gerekli Kısmen gerekli Gereksiz Çok gereksiz

22- Ana sanat atölye derslerinin haftalık ders saatleri yeterli mi?

Çok yeterli Yeterli Kısmen yeterli Yetersiz Çok yetersiz

23- Sizce ana sanat atölye dersleri haftada kaç saat olmalı?

10 ve üstü 8 6 4 2

24- Ana sanat atölye derslerinin kaç saatini teorik işliyorsunuz?

6 4 2 1 0

25- Grafik Ana Sanat Atölye Derslerini yürütecek akademik kadro yeterli mi?

Çok yeterli Yeterli Kısmen yeterli Yetersiz Çok yetersiz

26- Öğrencileriniz mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezi hazırlıyorlar mı?

Evet Hayır

27- Öğrencilere mezuniyet projesi ya da mezuniyet tezi hazırlatılmasını ne kadar gerekli görüyorsunuz?

Çok gerekli Gerekli Kısmen Gerekli Gereksiz Çok Gereksiz

28- Lütfen aşağıdaki konuları hangi dönemlerde işlediğinizi belirtiniz

	2.SINIF		3.SINIF		4.SINIF	
	1. dönem	2. dönem	1. dönem	2. dönem	1. dönem	2. dönem
Kurumsal kimlik çalışması	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Tipografi	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
İllüstrasyon ve animasyon	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Afiş	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kitap Kapağı	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Görsel iletişim	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Bilgisayar destekli grafik tasarım	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Ambalaj	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Grafik tasarımın günlük yaşamdaki kullanım alanları	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Anket soruları bitmiştir. Değerli zamanınızı ayırdığınız için teşekkür ederim.

Anket formunu fozdemir@inonu.edu.tr adresine e-posta yolu ile ya da alıcı ödemeli olarak aşağıdaki adrese kargo ile gönderebilirsiniz.

Arş. Gör. Fatih Özdemir

İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim İş Öğretmenliği Bölümü
MALATYA 0533 441 27 08 - 0422 377 45 87

EK 6: Anket Uygulaması İçin İstenen İzin Hususunda Yazılan Dilekçe

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
SAMSUN

Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Doktora Programında danışmanlığını yaptığım 7230000018 nolu Fatih Özdemir'in "**Türkiye'deki Resim-İş Eğitimi Programlarında Okutulan Grafik Tasarım Derslerinin Uygulanmasını Etkileyen Faktörler**" Konulu tezi için Ek-1'de belirtilen üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dallarında görev yapan Grafik Ana sanat Öğretim elemanlarına Ek-2'de verilen anketin uygulanması hususunda belirtilen üniversitelerden izin alınması gerekmektedir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

16 Şubat 2010

Doç. İ. Halil TÜRKER


EK: 1- Anketin Uygulanacağı Üniversiteler
2- 38 adet anket örneği

EK 7: Anketin Uygulanacağı Üniversiteler

EĞİTİM FAKÜLTESİ RESİM – İŞ ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALLARININ BAĞLI OLDUĞU ÜNİVERSİTELER

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Bolu
2. Adnan Menderes Üniversitesi	Aydın
3. Anadolu Üniversitesi	Eskişehir
4. Atatürk Üniversitesi	Erzurum
5. Cumhuriyet Üniversitesi	Sivas
6. Çanakkale Onsekiz mart Üniversitesi	Çanakkale
7. Çukurova Üniversitesi	Adana)
8. Dicle Üniversitesi	Diyarbakır
9. Dokuz Eylül Üniversitesi	İzmir
10. Erciyes Üniversitesi	Kayseri
11. Fırat Üniversitesi	Elazığ
12. Gazi Üniversitesi	Ankara
13. Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Tokat
14. Harran Üniversitesi	Şanlıurfa
15. İbrahim Çeçen Üniversitesi	Ağrı
16. İnönü Üniversitesi	Malatya
17. Karadeniz Teknik Üniversitesi	Trabzon
18. Marmara Üniversitesi	İstanbul
19. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Burdur
20. Muğla Üniversitesi	Muğla)
21. Mustafa Kemal Üniversitesi	Hatay
22. Niğde Üniversitesi	Niğde
23. Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Samsun
24. Pamukkale Üniversitesi	Denizli
25. Selçuk Üniversitesi	Konya
26. Trakya Üniversitesi	Edirne
27. Uludağ Üniversitesi	Bursa
28. Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Van

EK 8: Anket Uygulanması İçin Üniversitelerden Gelen İzin Yazısı Örneği

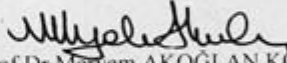
 T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : B.30.2.ANA.0.70.00.00-500-242/3189 Tarih : 22 Mart 2010
Konu : İzin.

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
SAMSUN

İlgi : 10.03.2010 tarihli ve B.30.2.ODM.0.70.00.00/117-02110 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı doktora öğrencisi Fatih ÖZDEMİR'in, "Resim-İş Eğitimi Programında Okutulan Grafik Tasarım Ders İçeriklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu tezini, Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Programında görev yapan öğretim elemanlarına uygulama talebi, Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.
Bilgilerinize arz ederim.


Prof. Dr. Meryem AKOĞLAN KOZAK
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Eğitim Fak. Sekreteri
29.03.2010
23-03-10

Sn. A. İbrazim
Genel Sekreter
20.03.2010

027 3

Su.
Prof. Dr. F. KOLBAKIR
Rektör Y. A. 12/4
29.03.2010
Dış Müşavir
30.03.2010

Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü Yunus Emre Kampüsü 26470 ESKİŞEHİR
Tel : +90 222 335 05 80-1352, Faks : +90 222 335 36 16, E-Posta : gensek@anadolu.edu.tr, Web : http://www.anadolu.edu.tr

EK 9: Proje Tabanlı Öğrenme Ve Geleneksel Öğretim Modelinin Karşılaştırılması

Geleneksel öğretim modeli	Proje tabanlı öğretim modeli
Tasarımlamak, problemleri ve çözümünü tanımlamak önemlidir	Tasarı öğrenciyle birlikte yapılır. Tek çözüm yoktur, çalışmaya başlandığında birden fazla çözüm yolu bulunabilir.
İçeriğe geniş yer verilir ve içerik için çok zaman harcanır	İçerik değil derinlemesine anlama önemlidir. Bir konu hakkında derinlemesine bilgi edinilir.
Bilgi düzeyi ön plandadır.	Premsipler, genel kavram ve düşünceleri kavramak ön plandadır.
Öğretmenlerin sınıf içerisinde güçlü bir yapısı vardır (Ast-üst ilişkisi. Öğreten öğretmen)	Öğrencilerle birlikte öğrenen, onlarla birlikte araştıran ve sorgulayan öğretmen modeli. Öğrenen öğretmen
Bütün cevapları bilen öğretmen, tek doğruya yönelim, ulaşılmaması beklenen doğru cevap vardır	Öğrenciler cevapları bulmak için araştırma yaparlar; öğretmenler cevapları sabitleştiremez, çalışmalarla birlikte cevaplar değişim gösterir.
Öğrenciler öğretmenin ürettiği bilgileri alan bireylerdir. Çoğunlukla sınıfta pasiftirler.	Katılımcı sınıf düzeni; öğrenciler etkinlikleri bizzat yapan bireylerdir.
Basit sınıf organizasyonu; bir öğretmen yirmi-yirmibeş öğrenci.	Karmaşık organizasyon; öğretmen ve öğrenciler birlikte öğrenirler. (öğrenenler vardır)
Belli bir disipline odaklanma hakimdir.	Disiplinler arası etkileşim hakimdir.
Ürün önemlidir.	Ürün ve süreç birlikte önemlidir.
Standartlaştırma önemlidir.	Yeteneklerin gerçek göstergesi gerçek yaşam dönütüdür.
Öğretmenin değerlendirmesi vardır.	Çözüme yönelik sabırlı çalışmalar sonunda birlikte karar verme.
Uzun dönemli hedefte; başarılı performans gösteren, testlerde başarılı olan birey.	Uzun dönemli hedefte; hayat boyu öğrenen, özerklik kazanmış, problem çözebilen birey.

(Demirel, 2005:239)

EK 10: Eğitim Fakültelerinin Akademik Yapılanması (1983-93 Yılları Dönemi)

Bölüm	Anabilim / Anasanat Dalı
Eğitim Bilimleri	Eğitim Programları ve Öğretim Eğitimde Psikolojik Hizmetler Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Özel Eğitim
Fen Bilimleri Eğitimi	Biyoloji Eğitimi Fizik Eğitimi Kimya Eğitimi Matematik Eğitimi
Sosyal Bilimler Eğitimi	Coğrafya Eğitimi Tarih Eğitimi
Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi	Türk Dili Eğitimi Türk Edebiyatı Eğitimi
Yabancı Diller Eğitimi	Alman Dili Eğitimi Fransız Dili Eğitimi İngiliz Dili Eğitimi
Müzik Eğitimi	Ses Eğitimi Çalgı Eğitimi Müzik Kuramları Eğitimi
Resim Eğitimi	Resim Eğitimi Grafik Eğitimi Heykel Eğitimi Seramik Eğitimi Tekstil Tasarımı İş Eğitimi
Beden Eğitimi ve Spor	Beden Eğitimi Spor Eğitimi

(Kavak, 2007: 39)

EK 11: Türkiye’de Öğretmen Yetiştirmeye Kronolojik Bakış (1923-2007)

TARİH

OLAY

1926 : Maarif Teşkilatına Dair Kanun (789 Sayı, 22 Mart).

1926 : Köy Muallim Mekteplerinin açılması (789 Sayılı Maarif Teşkilatına Dair Kanun’un 7. maddesi gereğince, 22 Mart).

1926-1927: Konya’da Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü’nün açılması.

1931-1932: İlköğretmen Okullarının öğretim sürelerinin 5 yıldan 6 yıla çıkarılması ve okulların iki devreli (Birinci devre 3 yıl, ikinci devre 3 yıl) olarak düzenlenmesi.

1932-1933: Köy Muallim Mekteplerinin kapatılması.

1936 : Köy Eğitim Kurslarının başlatılması.

1937 : Köy Öğretmen Okullarının açılması.

1940 : Köy Enstitüleri Kuruluş Kanunu (3803 Sayı ve 17 Nisan).

1946 : III. Milli Eğitim Şurası (2-10 Aralık).

1949 : IV. Milli Eğitim Şurası (23-31 Ağustos).

1954 : Köy Enstitülerinin kapatılması.

1954 : Köy ve şehir ilköğretmen okullarının aynı çatı altında birleştirilerek, program bütünlüğünün sağlanması.

1959 : Ankara’da ikinci Yüksek Öğretmen Okulu’nun açılması.

1962 : VII. Milli Eğitim Şurası (5-15 Şubat).

1963-1967: Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı.

1964 : İzmir’de üçüncü Yüksek Öğretmen Okulu’nun açılması.

1973 : Milli Eğitim Temel Kanunu’nun (1739 Sayı, 14 Haziran) yayımlanması ve tüm öğretmen adaylarının yükseköğrenim görmelerinin öngörülmesi (Madde 43).

1973-1974: İlköğretmen Okullarının son öğretim yılı. Bu tarihten sonra bazı İlköğretmen Okulları Öğretmen Liselerine dönüştürülmüş bazıları da kapatılmıştır.

1973-1977: Yeni Strateji ve Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı.

1974-1975: İlköğretmen Okullarının kapatılmasından sonra sınıf öğretmeni yetiştirilmesinin yükseköğrenim düzeyine çıkarılması ve iki yıllık eğitim enstitülerinin açılmaya başlaması.

1974 : Ankara’da Deneme Yüksek Öğretmen Okulu’nun kurulması (Mayıs).

1978 : Kuruluşu Osmanlı Dönemine dayanan (1891) Yüksek Öğretmen Okulları'nın kapatılması.

1978-1979: Üç yıllık eğitim enstitülerinin dört yıl süreli “Yüksek Öğretmen Okulu” olarak yeniden yapılandırılması.

1979-1983: Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı.

1981 : Yükseköğretim Kanunu (2547 Sayı, 6 Kasım).

1982 : XI. Milli Eğitim Şurası (8-11 Haziran).

1982 : İki yıllık Eğitim Enstitülerinin, 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereğince Eğitim Yüksek Okulu adıyla üniversitelere bağlanması (20 Temmuz).

1982 : Yüksek Öğretmen Okullarının, 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereğince Eğitim Fakültesi adıyla üniversitelere bağlanması (20 Temmuz).

1982 : Türkiye'deki tüm yükseköğretim kurumlarını (Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı öğretmen yetiştiren kurumlar dâhil) üniversiteler çatısı altında toplayan Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname (20 Temmuz).

1982 : Bütün Eğitim Fakültelerinde “Eğitim Bilimleri Bölümü” kurulmasını öngören karar (YÖK, 82/367 Sayı, 12 Ekim).

1982 : YÖK'ün Pedagojik Formasyon programıyla ilgili ilk düzenlemesi (220/5880 Sayılı yazı, 19 Kasım).

1983 : YÖK'ün Eğitim Fakültelerinin programlarıyla ilgili ilk düzenlemesi (83.46.519 Sayılı Karar, 29 Ağustos).

1985 : YÖK'ün Pedagojik Formasyon programıyla ilgili ikinci düzenlemesi (85.52.845 Sayılı Karar, 3 Ekim).

1985-1989: Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı.

1988 : XII. Milli Eğitim Şurası (18-22 Haziran).

1989-1990: Eğitim Yüksek Okullarının öğretim sürelerinin iki yıldan dört yıla çıkarılması.

1990-1994: Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı.

1992 : Dört Yıllık Eğitim Yüksek Okullarının Eğitim Fakültelerine ve/veya Eğitim Fakülteleri içinde sınıf öğretmenliği programlarına dönüştürülmesi (3837 Sayılı Yasa, 11 Temmuz).

- 1992 : Yükseköğretim Kurumlarında İkili Öğretim Yapılması Hakkındaki Kanun (3843 Sayı, 27 Kasım).
- 1993 : XIV. Milli Eğitim Şurası (27-29 Eylül).
- 1996 : XV. Milli Eğitim Şurası (13-17 Mayıs).
- 1996-2000: Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı.
- 1997 : YÖK'ün Eğitim Fakülteleriyle ilgili yeniden yapılandırma kararı bağlamında bölümlerin yeniden yapılandırılması, ortaöğretime öğretmen yetiştirme programlarının süresinin tezsiz yüksek lisans düzeyine yükseltilmesi vb. (4 Kasım, 97.39.2761 Sayılı Karar).
- 1997 : YÖK bünyesinde Öğretmen Yetiştirme Milli Komitesi (ÖYMK)'nin kurulması (19 Eylül, 97.8.144 Sayılı Karar).
- 1998 : Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim-Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge (28 Temmuz).
- 1998 : “Öğretmen Eğitiminde Akreditasyon” sistemi oluşturulmasına ilişkin çalışmaların başlatılması.
- 2001-2005: Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı.
- 2005 : AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi. Türkiye’de Eğitim Fakültelerinin Durumu Üzerine Bir İnceleme.
- 2006 : XVII. Milli Eğitim Şurası (13-17 Kasım).
- 2006 : YÖK'ün Eğitim Fakültelerinin programlarının güncellenmesine yönelik yeni düzenlemesi (26 Mayıs, 2006.5.2375 Sayılı Karar; 21 Temmuz, 2006.9.3299 Sayılı Karar).
- 2006 : YÖK. Eğitim Fakülteleri Araştırması.
- 2006-2007: İlahiyat Fakülteleri bünyesindeki Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği programlarının Eğitim Fakültelerine bağlanması.
- 2007 : YÖK, “Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi” raporu.
- 2007-2013: Dokuzuncu Kalkınma Planı. (Kavak, 2007)

EK 12: Yıllara Göre Resim İş Eğitimi Programlarında Yapılan Değişiklikler (Kavak, 2007)

**1983-84 ÖĞRETİM YILI EĞİTİM FAKÜLTESİ
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BÖLÜMÜ RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
HAFTALIK DERS SAATLERİ**

DERSİN ADI	Sınıf: I		Sınıf: II		Sınıf: III		Sınıf: IV	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	YY	YY	YY	YY	YY	YY	YY	YY
Temel Plastik Sanatlar Eğitimi I-II	12	12	-	-	-	-	-	-
Fotografi I-II	2	2	-	-	-	-	-	-
Perspektif I-II	2	2	-	-	-	-	-	-
Estetik ve Sanata Giriş I-II	2	2	-	-	-	-	-	-
Sanat ve İş Teknolojisi I-II	6	6	-	-	-	-	-	-
Sanat Tarihi I-II-III-IV-V-VI	-	-	2	2	2	2	2	2
Ana Sanat Dalı I-II-III-IV-V-VI	-	-	12	12	18	18	20	20
Yardımcı Sanat Dalı I-II	-	-	6	6	-	-	-	-
Desen I-II	-	-	4	4	-	-	-	-
Yazı I-II	-	-	2	2	-	-	-	-
Sanat Eğitimi Yöntemleri	-	-	-	-	2	2	-	-
Türk Plastik Sanatları Tarihi	-	-	-	-	-	-	-	2
Eğitime Giriş	3	-	-	-	-	-	-	-
Eğitim Sosyolojisi	-	3	-	-	-	-	-	-
Eğitim Psikolojisi	-	-	3	-	-	-	-	-
Eğitim Programları ve Öğretim Yöntemleri	-	-	-	3	-	-	-	-
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	-	-	-	-	3	-	-	-
Eğitim Teknolojisi	-	-	-	-	-	3	-	-
Rehberlik	-	-	-	-	-	-	3	-
Resim-İş Öğretim Yöntemleri	-	-	-	-	-	-	3	-
Eğitim Yönetimi	-	-	-	-	-	-	-	3
Resim-İş Öğretim Uygulamaları	-	-	-	-	-	-	-	Bir ay
Yabancı Dil I-II-III-IV-V-VI-VII-VIII	6	6	4	4	4	4	2	2
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-VIII	1	1	1	1	1	1	1	1
Türk Dili I-II-III-IV-V-VI-VII-VIII	1	1	1	1	1	1	1	1
Beden Eğit. ve Güzel Sanat Dallarından Biri I-VIII	1	1	1	1	1	1	1	1
TOPLAM	36	36	36	36	32	32	33	32

NOT: Ana Sanat Dalları, özel alan dersleri ile ders saatleri şöyledir:

1) Resim Eğitimi Ana Sanat Dalı; özel alan dersleri ve ders saatleri:	<u>Sınıf: II</u>	<u>Sınıf: III</u>	<u>Sınıf: IV</u>
	<u>3.YY</u> <u>4.YY</u>	<u>5.YY</u> <u>6.YY</u>	<u>7.YY</u> <u>8.YY</u>
- Resim	12 12	10 10	- -
- Baskı-Duvar Resmi	- -	8 8	- -
- Seçmeli Özel Alan Dersi (Resim veya Baskı Duvar Resmi)	- -	- -	20 20
2) Grafik Eğitimi Ana Sanat Dalı; özel alan dersleri ve ders saatleri:	<u>Sınıf: II</u>	<u>Sınıf: III</u>	<u>Sınıf: IV</u>
	<u>3.YY</u> <u>4.YY</u>	<u>5.YY</u> <u>6.YY</u>	<u>7.YY</u> <u>8.YY</u>
- Grafik/Tasarım Uygulama	10 10	10 10	- -
- Tipoloji	2 2	2 2	- -
- Baskı Teknikleri	- -	6 6	- -
- Seçmeli Özel Alan Dersi (Tanıtma Grafiği veya İllüstrasyon veya Animasyon)	- -	- -	18 18
- Video-Film-Televizyon	- -	- -	2 2
3) Heykel Eğitimi Ana Sanat Dalı; özel alan dersleri ve ders saatleri:	<u>Sınıf: II</u>	<u>Sınıf: III</u>	<u>Sınıf: IV</u>
	<u>3.YY</u> <u>4.YY</u>	<u>5.YY</u> <u>6.YY</u>	<u>7.YY</u> <u>8.YY</u>
- Heykel	12 12	10 10	10 10
- Seçmeli Özel Alan Dersi (Ağaç, taş, heykel uygulama atelyesi veya maden heykel uygulama atelyesi)	- -	8 8	10 10
4) Seramik Eğitimi Ana Sanat Dalı; özel alan dersleri ve ders saatleri:	<u>Sınıf: II</u>	<u>Sınıf: III</u>	<u>Sınıf: IV</u>
	<u>3.YY</u> <u>4.YY</u>	<u>5.YY</u> <u>6.YY</u>	<u>7.YY</u> <u>8.YY</u>
- Seramik Tasarımı	6 6	4 6	10 10
- Seramik Biçimlendirme, Boyama ve Sırlama	4 4	6 6	8 8
- Türk Halk Bilimi	- -	2 2	- -
- Seramik Teknolojisi	2 2	2 2	2 2
- Türk Çini ve Seramik Sanatı Tarihi	- -	2 2	- -
- Dekoratif Eşya veya Giyim Bilgisi	- -	2 -	- -
5) Tekstil Tasarımı Eğitimi Ana Sanat Dalı; özel alan dersleri ve saatleri:	<u>Sınıf: II</u>	<u>Sınıf: III</u>	<u>Sınıf: IV</u>
	<u>3.YY</u> <u>4.YY</u>	<u>5.YY</u> <u>6.YY</u>	<u>7.YY</u> <u>8.YY</u>
- Tekstil Tasarımı	6 6	4 4	10 10
- Tekstil Konstrüksiyonu	4 4	4 6	8 8
- Türk Halk Bilimi	- -	2 2	- -
- Tekstil Teknolojisi	2 2	2 2	2 2
- Türk Tekstil Sanatları Tarihi	- -	2 2	- -
- Dekoratif Eşya ve Giyim Bilgisi	- -	2 -	- -
- Yazı	- -	2 -	- -
- Teknik Resim	- -	- 2	- -
6) İş Eğitimi (Tasarım) Ana Sanat Dalı; özel alan dersleri ve ders saatleri:	<u>Sınıf: II</u>	<u>Sınıf: III</u>	<u>Sınıf: IV</u>
	<u>3.YY</u> <u>4.YY</u>	<u>5.YY</u> <u>6.YY</u>	<u>7.YY</u> <u>8.YY</u>
- Temel Tasarım	6 6	- -	- -
- Tasarlama Uygulama	- -	8 8	- -
- Proje Çalışmaları	- -	8 8	20 20
- Teknik Resim	2 2	- -	- -
- Grafik	2 2	- -	- -
- Modelaj	2 -	- -	- -
- Fizik	- 2	- -	- -
- Statik-Tipo	- -	2 -	- -
- Ergonometri	- -	- 2	- -

**1998-99 ÖĞRETİM YILI EĞİTİM FAKÜLTESİ
RESİM ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI**

BİRİNCİ YIL

I. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Desen	2	2	3
	Temel Tasarım I	2	4	4
	Perspektif	1	2	2
	Sanat Tarihine Giriş	2	0	2
	Yabancı Dil I	3	0	3
	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	0
	Öğretmenlik Mesleğine Giriş	3	0	3
Kredi		19		

II. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Temel Tasarım II	2	4	4
	Yazı	1	2	2
	Türk Sanatı Tarihi	3	0	3
	Batı Sanatı Tarihi	3	0	3
	Yabancı Dil II	3	0	3
	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	0
	Okul Deneyimi I	1	4	3
Kredi		20		

İKİNCİ YIL

III. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Anasanat Atölye I	2	4	4
	Seçmeli Sanat Atölye I	2	2	3
	Çağdaş Dünya Sanatı	2	0	2
	Gelişim ve Öğrenme	3	0	3
	Seçmeli I	3	0	3
	Seçmeli II	3	0	3
Kredi		18		

IV. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Anasanat Atölye II	2	4	4
	Seçmeli Sanat Atölye II	2	2	3
	Çağdaş Türk Sanatı	2	0	2
	Bilgisayar	2	2	3
	Öğretimde Planlama ve Değ.	3	2	4
	Seçmeli III	3	0	3
Kredi		19		

ÜÇÜNCÜ YIL

V. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Anasanat Atölye III	2	4	4
	Seçmeli Sanat Atölye III	2	2	3
	İnsanın Sanatsal Gelişimi	2	0	2
	Estetik	3	0	3
	Müze Eğitimi ve Uygulamaları	2	2	3
	Öğretim Tek. ve Materyal Geliş.	2	2	3
Kredi		18		

VI. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Anasanat Atölye IV	2	4	4
	Seçmeli Sanat Atölye IV	2	2	3
	Sanat Öğretiminde Uygulamalar I	2	2	3
	Sanat Eleştirisi	3	0	3
	Sınıf Yönetimi	2	2	3
	Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	3
Kredi		19		

DÖRDÜNCÜ YIL

VII. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Anasanat Atölye V	2	4	4
	Seçmeli Sanat Atölye V	2	2	3
	Sanat Öğretiminde Uygulamalar II	2	2	3
	Sanat Öğretimi Deneyimi	0	4	2
	Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3
	Okul Deneyimi II	1	4	3
Kredi		18		

VIII. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Anasanat Atölye VI	2	4	4
	Seçmeli Sanat Atölye VI	2	2	3
	Rehberlik	3	0	3
	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
Kredi		15		
TOPLAM KREDİ		146		

T : Haftalık teorik ders saati.

U : Haftalık uygulama ders saati.

K : Dersin kredisi.

Öğretmenlik Formasyonu Dersi

2006-2007 ÖĞRETİM YILI EĞİTİM FAKÜLTESİ RESİM ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI

I. YARIYIL					II. YARIYIL				
	DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K
A	Temel Tasarım I	4	4	6	A	Sanat Tarihine Giriş	2	0	2
A	Desen I	2	2	3	A	Temel Tasarım II	4	4	6
A	Perspektif	1	2	2	A	Desen II	2	2	3
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2
GK	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2	GK	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2
GK	Yabancı Dil I	3	0	3	GK	Yabancı Dil II	3	0	3
MB	Eğitim Bilimine Giriş	3	0	3	MB	Eğitim Psikolojisi	3	0	3
TOPLAM		17	8	21	TOPLAM		18	6	21
III. YARIYIL					IV. YARIYIL				
	DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K
A	Anasanat Atölye I	2	4	4	A	Anasanat Atölye II	2	4	4
A	Seçmeli Sanat Atölye I*	2	2	3	A	Seçmeli Sanat Atölye II*	2	2	3
A	Yazı	1	2	2	A	Çocuğun Sanatsal Gelişimi	2	0	2
GK	Bilgisayar I	2	2	3	A	Sanat Felsefesi*	2	0	2
GK	Batı Sanatı Tarihi	3	0	3	GK	Bilgisayar II	2	2	3
MB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	3	0	3	MB	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	2	2	3
MB	Seçmeli	2	0	2					
TOPLAM		15	10	20	TOPLAM		12	10	17
V. YARIYIL					VI. YARIYIL				
	DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K
A	Anasanat Atölye III	2	4	4	A	Anasanat Atölye IV	2	4	4
A	Seçmeli Sanat Atölye III*	2	2	3	A	Seçmeli Sanat Atölye IV*	2	2	3
GK	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	2	0	2	A	Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3
GK	Türk Sanatı Tarihi	3	0	3	GK	Sanat Eleştirisi	2	0	2
MB	Sınıf Yönetimi	2	0	2	GK	Çağdaş Sanat	3	0	3
MB	Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	3	GK	Türk Eğitim Tarihi*	2	0	2
					MB	Ölçme ve Değerlendirme	3	0	3
TOPLAM		13	8	17	TOPLAM		16	8	20
VII. YARIYIL					VIII. YARIYIL				
	DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K
A	Anasanat Atölye V	4	4	6	A	Anasanat Atölye VI	4	4	6
A	Seçmeli Sanat Atölye V*	2	2	3	A	Seçmeli Sanat Atölye VI*	2	2	3
A	Müze Eğitimi ve Uygulamaları*	2	2	3	GK	Topluma Hizmet Uygulamaları	1	2	2
MB	Özel Eğitim*	2	0	2	MB	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
MB	Rehberlik	3	0	3	MB	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	0	2
MB	Okul Deneyimi	1	4	3					
TOPLAM		14	12	20	TOPLAM		11	14	18

GENEL TOPLAM	Teorik	Uygulama	Kredi	Saat
		116	76	154

A: Alan ve alan eğitimi dersleri, **MB:** Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, **GK:** Genel kültür dersleri

EK 13: Ankette Elde Edilen Diğer Bulgular

Tablo 23. Ankete katılan öğretim elemanlarının cinsiyetlerine göre dağılımı

1.Cinsiyetiniz	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
	7	17,1	34	82,9	41	100,0

Tablo 24. Ankete katılan öğretim elemanlarının çalıştıkları üniversitelere göre dağılımı

2.Çalıştığınız Üniversite	Üniversite	f	%
	Abant İzzet Baysal Üniversitesi - Bolu	2	4,9
	Adnan Menderes Üniversitesi - Aydın	2	4,9
	Anadolu Üniversitesi - Eskişehir	1	2,4
	Cumhuriyet Üniversitesi - Sivas	1	2,4
	Çukurova Üniversitesi - Adana	2	4,9
	Dicle Üniversitesi - Diyarbakır	3	7,3
	Dokuz Eylül Üniversitesi - İzmir	3	7,3
	Erciyes Üniversitesi - Kayseri	3	7,3
	Fırat Üniversitesi - Elazığ	1	2,4
	Gazi Üniversitesi - Ankara	4	9,8
	Harran Üniversitesi - Şanlıurfa	1	2,4
	İbrahim Çeçen Üniversitesi - Ağrı	1	2,4
	İnönü Üniversitesi - Malatya	2	4,9
	Karadeniz Teknik Üniversitesi -Trabzon	4	9,8
	Marmara Üniversitesi - İstanbul	1	2,4
	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi -Burdur	1	2,4
	Niğde Üniversitesi - Niğde	1	2,4
	Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Samsun	3	7,3
	Trakya Üniversitesi - Edirne	2	4,9
	Uludağ Üniversitesi - Bursa	3	7,3
	Toplam	41	100,0

Tablo 25. Ankete katılan öğretim elemanlarının eğitim durumlarına göre dağılımı

		f	%
3. Eğitim Durumunuz	Doktora	13	31,7
	Sanatta Yeterlik	10	24,4
	Y. Lisans	15	36,6
	Lisans	3	7,3
	Toplam	41	100,0

Tablo 26. Ankete katılan öğretim elemanlarının en son mezun oldukları okulların dağılımı

		Üniversite	f	%
4. En son mezun olduğunuz okul	Anadolu Üniversitesi - Eskişehir		2	4,9
	Çukurova Üniversitesi - Adana		2	4,9
	Dicle Üniversitesi - Diyarbakır		1	2,4
	Dokuz Eylül Üniversitesi - İzmir		5	12,2
	Fırat Üniversitesi - Elazığ		1	2,4
	Gazi Üniversitesi - Ankara		13	31,7
	İnönü Üniversitesi - Malatya		2	4,9
	Karadeniz Teknik Üniversitesi - Trabzon		1	2,4
	Marmara Üniversitesi - İstanbul		2	4,9
	Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Samsun		3	7,3
	Selçuk Üniversitesi - Konya		1	2,4
	Uludağ Üniversitesi - Bursa		3	7,3
	Hacettepe Üniversitesi - Ankara		1	2,4
	Mimar Sinan Üniversitesi - İstanbul		2	4,9
	Süleyman Demirel Üniversitesi - Isparta		1	2,4
	O.D.T.Ü. - Ankara		1	2,4
	Toplam		41	100,0

Tablo 27. Ankete katılan öğretim elemanlarının unvanlarına göre dağılımı

	Unvan	f	%
5. Akademik unvanınız	Profesör	2	4,9
	Doçent	2	4,9
	Yardımcı Doçent	13	31,7
	Öğretim Görevlisi	15	36,6
	Araştırma Görevlisi	2	4,9
	Okutman	7	17,1
	Toplam	41	100,0

Tablo 28. Ankete katılan öğretim elemanlarının ana sanat dallarına göre dağılımı

	Ana sanat dalı	f	%
6. Ana sanat dalınız	Grafik	33	80,5
	Resim	4	9,8
	Özgün Baskı	3	7,3
	Diğer	1	2,4
	Toplam	41	100,0

Tablo 29. Ankete katılan öğretim elemanlarının hizmet sürelerine göre dağılımı

	Yıl	f	%
7. Hizmet süreniz	21 yıldan fazla	10	24,4
	11-20 yıl arası	23	56,1
	10 yıldan az	8	19,5
	Toplam	41	100,0

Tablo 30. Ankete katılan ğretim elemanlarının yabancı dil seviyelerine göre dağılımı

	Seviye	f	%
8. Yabancı dil seviyeniz nedir?	Çok iyi	3	7,3
	İyi	11	26,8
	Orta	24	58,5
	Kötü	3	7,3
	Toplam	41	100,0

KAYNAKÇA

2547 Nolu Yükseköğretim Kanunu, 1981, T. C. Resmi Gazete, 17506 (06.11.1981)

Açıkgöz, Kamile Ün, 2000. *Etkili Öğrenme ve Öğretme*, İzmir: Kanyılmaz matbaası.

Akın, Erdinç, 2009. *Görsel İletişimde Mağaradan Markaya*, İstanbul: Alternatif Yayınları.

Akyüz, Yahya, 2006a. *Türk Eğitim Tarihi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Akyüz, Yahya, "Türkiye'de Öğretmen Yetiştirmenin 160. Yılında Darülmüallimîn'in İlk Yıllarına Toplu ve Yeni Bir Bakış", *OTAM(Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi)*, 2006b, s.20, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/19/1335/15452.pdf>, (06.04.2010), s.017-58.

Armutçu, Ercan, 2006. "*Eğitim Fakülteleri Grafik Tasarım Ana Sanat Atölyeleri Ders İçerikleri*", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul).

Arnheim, Rudolf, 2007. *Görsel Düşünme*, Rahmi Ögdül (çev.), İstanbul: Metis Yayınları.

Artut, Kazım, 2002. *Sanat Eğitimi, Kuramları ve Yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık.

Atan, Ahmet. 2000. "Bilgi Çağında Sanat Eğitimi", *Bilgi Çağı ve Sanat* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, s. 32-38.

Aytaç, Kemal, 2006. *Çağdaş Eğitim Akımları*, Ankara: Mevsimsiz Yayınları.

Balcı, Fatih. "İmgesel Düşünme, Kavramsal Düşünme, Sanat ve Sanat Eğitimi." **2. Sanat Eğitimi Sempozyumu**, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2004 s: 95-99

Barnard, Malcolm, 2002. *Sanat, Tasarım ve Görsel Kültür*, Yılmaz, M.(Ed.) Ankara: Ütopya Yayınevi.

Başar, Hüseyin, 1999. *Sınıf Yönetimi*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Bayer, H.-Gropius, W.-Gropius, 1990. *Bauhaus 1919-1928*, New York: The Museum Of Modern Art.

Becer, Emre, 1999. *İletişim ve Grafik Tasarım*, Ankara: Dost Kitabevi.

Becher, Rodney, 1993. "The Aesthetic Classroom Environment and Student Attitude Toward School." *Dissertation Abstracts International*, 53(11),s 3741.

Bektaş, Dilek, 1992. *Çağdaş Grafik Tasarımın Gelişimi*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Berger, John, 2002. *Görme Biçimleri*, İstanbul: Metis Yayınları.

Binbaşoğlu, Cavit, 1982. *Eğitim Düşüncesi Tarihi*, Ankara: Binbaşoğlu Yayınevi.

Binbaşoğlu, Cavit, 1995. *Türkiye'de Eğitim Bilimleri Tarihi*, İstanbul: M.E.B. Yayınları.

Bora, Mücahit, 2000. "Eğitim fakültelerinde uygulanan plastik sanatlar eğitimi programlarının sorunlarını belirleme ve bir program önerisi", (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir).

Bozkurt, Nejat, 2000. *Sanat ve Estetik Kuramları*, Bursa: Asa Kitabevi.

Bölükoğlu, Hülya İz, "Bilgi Çağında Eğitim Fakültelerinde Resim-İş Eğitiminin Genel Bir Değerlendirmesi.", *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2002, s.22/3, <http://www.gefad.gazi.edu.tr/window/dosyapdf/2002/3/2002-3-247-259-18hclyaizbelckoclu.pdf>, (12.08.2010), s.247-259.

Bölükoğlu, Hülya İz. "Grafik Tasarım Eğitiminin Toplumsal Sorunların Kavranmasındaki Rolü." **2. Sanat Eğitimi Sempozyumu**, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2004 s: 75-79

Buyurgan, Serap. Buyurgan, Ufuk 2007. *Sanat Eğitimi ve Öğretimi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Büyükkaragöz, S Savaş, Kesici Şahin 1998. *Demokrasi ve İnsan Hakları Eğitimi*, Ankara: Türk Demokrasi Vakfı.

Büyükkaragöz, Savaş ve Çivi Cuma, 1997. *Genel Öğretim Metotları*, İstanbul: Öz Eğitim Yayınları.

Cramer, John Francis - Browne, George Stephenson, 1982. *Çağdaş Eğitim, Milli Eğitim Sistemleri Üzerinde Mukayeseli Bir İnceleme*, Çev: Ferhan Oğuzkan, İstanbul: Milli Eğitim Yayınları.

Çetin, Yusuf, "Çağdaş Sanat Eğitiminde Sanat Tarihi Öğretimi", *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 2001, s.7, <http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/GSED/article/viewFile/2381/2391>, (22.08.2010), s.63-64.

Çobanlı, Zehra. "Sanat Eğitiminin Gelişimi ve Bu Gelişim İçinde Eskişehir Anadolu Üniversitesi G.S.F. Örneği." **Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 10. Yıl Etkinlikleri**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1994 s: 27-41

Demirel, Özcan, 2005. *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Pegem Yayıncılık.

Demirtaş, Hasan. 2002. "Eğitimin ve Okulun Geleceği", E. Toprakçı, (ed.), *Eğitim Üzerine* Ankara: Ütopya Yayınevi, s. 362-367.

Dervişoğlu, Gökçe. 2009. "Tasarımın Stratejik İletişimdeki Rolü", A. Artun, (ed.), *Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı* İstanbul: İletişim Yayınları.

Dilmaç, Oğuz, 2009a. "1914-1940 Yılları Arasında Avrupa'da Eğitim Alan Sanatçılarımızın Ülkemizdeki Sanat Eğitimine Katkıları." *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 23,s 55-77.

Dilmaç, Oğuz, 2009b. " 16. Ve 20. Yüzyıllar Arasında Avrupa'da Akademik Düzeyde Sanat Eğitiminin Oluşumu Ve Türkiye'deki Sanat Eğitimine Katkıları ", (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Erzurum).

Eczacıbaşı, Sanat Ansiklopedisi, "Grafik Sanatı", c.2, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, 1997, s.701

Ekren, Elvan, 2006. "Türkiye'de Bir Eğitim Modeli "Bauhaus"", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul).

Erden, Münire, 1998. *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, İstanbul: Alkım Yayınları.

Ergün, Mustafa, 1996. *İkinci Meşrutiyet Devrinde Eğitim Hareketleri*, Ankara: Ocak Yayınları.

Erinç, Sıtkı M., 2004. *Sanatın Boyutları*, Ankara: Ütopya Yayınevi.

Erkmen, Nazan. "Bauhaus ve Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi." **Bauhaus, modernleşmenin tasarımı - Türkiye'de Mimarlık, Sanat, Tasarım Eğitimi ve Bauhaus**, İstanbul: İletişim yayınları, 2009 s: 17-20

Feldman, Edmund Burke, 1993. "Best Advice and Counsel to Art Teachers." *Art Education*, 46(5),s 58-59.

Gazi Eğitim Fakültesi, "Resim- iş Eğitimi Ders İçerikleri", 2010, http://www.guzel-sanatlar.gazi.edu.tr/resim/Ects_Tr/index.htm (29.02 2010).

Gazi Üniversitesi, "Tarihçe", 2010, <http://www.gazi.edu.tr/tarihce.php> (21.08. 2010).

Gel, Yücel, "Çağdaş Eğitimde Sanat", *Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği yay.*, 1994, <http://www.egitim.aku.edu.tr/gel.htm>, (22.08.2010), s.37-51.

Güner, Güngör. 2009. "El Sanatları,Tasarım ve Bauhaus İlişkisi Kapsamında Karşılaştırmalı Olarak Türkiye, Japonya, Almanya", A. Artun, (ed.), *Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı* İstanbul: İletişim yayınları.

İpşiroğlu, Zehra. "Eğitimde Sanat ve Eleştirel Düşünme." **Sanat Eğitiminin Geleceği**, Ankara: Mert Matbaası, 1994 s: 78,82

Karamustafa, Sadık. "Grafik Sanatlarda Çağdaşlık Sorunsalı." **Geçmişle Geleceği Arasında Kıvranan Sanat - Çağdaşlık Sorunları**, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1992 s: 109-146

Karasar, Niyazi, 2005. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kavak, Yüksel. Ayhan, Aydın. Akbaba, Altun Sadegül, 2007. *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007) (Öğretmenin Üniversitede Yetiştirilmesinin Değerlendirilmesi)*, Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayını.

Kavuran, Tamer, 2003. "Türkiye’de Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği Programlarının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri." *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2),s 167-190.

Kılıç, Erol, 1995. "Çağdaş Türk Resminin Panoroması." *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 2,s 85-90.

Kınaytürk, Hamit, 1990. *Sanatın İçinden*, istanbul: sanat çevresi kültür ve sanat yayınları.

Kırıçoğlu, Olcay. 1995. "Ülkemizde Resim-İş Öğretmeni Yetiştirme Sorunları", İ. San, (ed.), *Sanat Eğitiminin Geleceği* Ankara: Türk-Alman Kültür İşleri Kurulu Yayın Dizisi, s. 139-148.

Kırıçoğlu, Olcay Tekin, 1991. *Sanatta Eğitim - Görmek, Anlamak, Yaratmak.*, Ankara: Demircioğlu Matbaacılık.

Koçer, Hasan Ali, 1992. *Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi (1773-1923)*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Kristeller, Paul Oskar, 1980. *The Modern System of the Arts: Renaissance Thought and the Arts.*, Princeton:

Kültür ve Turizm Bakanlığı, "Sanat Eğitimi", 2010, <http://www.culture.gov.tr/TR/belge/1-24035/eski2yeni.html> (14.05. 2010).

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, "Tarihçe", 2010, <http://www.msgsu.edu.tr/msu/pages/16.aspx> (14.05. 2010).

Odabaşı, Hatice Aslan, 2006. *Grafikte Temel Tasarım*, İstanbul: Yorum Sanat Yayınları.

Oktay, Ahmet. "Sanat Eğitiminin Önemi ve Sanatın Geleceği." **Sanat Eğitiminin Geleceği**, Ankara: Mert Matbaası, 1994 s: 16,21

Özsoy, Vedat, 2003. *Görsel Sanatlar Eğitimi - Resim İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri*, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Öztuna, Yakup, 2007. *Görsel İletişimde Temel Tasarım*, İstanbul: Tibyan Yayıncılık.

Öztürk, S. Ruken. "Yükseköğretimde Sanata Duyulan İlgi Düzeyi ile Demokratik Tutum Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Çalışma." **Sanat Eğitiminin Geleceği**, Ankara: Mert Matbaası, 1994 s: 93,98

Pekmezci, Hasan. "Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümü ve Bauhaus (Yeni İnsanın Tasarımı - Yeni Bir Toplumun Tasarımı)." **Bauhaus, modernleşmenin tasarımı - Türkiye'de Mimarlık, Sanat, Tasarım Eğitimi ve Bauhaus**, İstanbul: İletişim Yayınları, 2009 s: 277-302

Pratt, David, 1980. *Curriculum, Design and Development*, New York: Harcourt Brace Javanovich Inc.

Saban, Ahmet, 2002. *Öğrenme Öğretme Süreci, Yeni Teori ve Yaklaşımlar*, Ankara: Nobel Yayınları.

San, İnci, 2003. *Sanat Eğitimi Kuramları*, Ankara: Ütopya Yayınevi.

San, İnci, 2004. *Sanat ve Eğitim*, Ankara: Ütopya Yayınevi.

Sönmez, Veysel, 2007. *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*, Ankara: Anı Yayıncılık.

Sürür, Ayten. "Anasanat Atölyesi Derslerinde Eğitim Yöntemi Olarak 'Projelerin Önemi-Temalar' ve bir uygulama örneği." **2. Sanat Eğitimi Sempozyumu**, Ankara: Gündüz Eğitim Ve Yayıncılık, 2004 s: 35-40

Şahin, Şükran, "Sanat Eğitiminin Gerekliliği", 2010, <http://www.bilkent.edu.tr/~sukran/g.s.egitimi.htm> (25.02. 2010).

Tansuğ, Sezer, 2005. *Çağdaş Türk Sanatı*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Tanyolaç, Beyza, 2008. "Çağdaş sanat eğitimi üzerine model araştırması ", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli).

Tekeli, İlhan ve İlkın, Selim, 1993. *Osmanlı İmparatorluğu'nda eğitim ve bilgi üretim sisteminin oluşumu ve dönüşümü*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Telli, Hidayet, 1996. "Eğitimin Genel Hedeflerinin Davranış Biçimine Dönüştürülmesinde Sanat Eğitiminin Katkısı Vardır." *Milli Eğitim Dergisi*, 131,s 41-42.

Temel Tasarım, "temel tasarım nedir?", 2011, <http://temeltasarim.net/> (24.12 2010).

Tepecik, Adnan, 2002. *Grafik Sanatlar, Tarih-Tasarım-Teknoloji*, Ankara: Detay Yayıncılık.

Timuçin, Afşar. "Güzel Sanatlar Eğitiminde Estetiğin Önemi." **Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 10. Yıl Etkinlikleri**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1994 s: 91-95

Tuncay, Murat. "Üniversitede Güzel Sanatlar Eğitiminin Ülke Gereksinimleri Açısından Önemi ve İzmir Deneyimi.", **Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 10. Yıl Etkinlikleri**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1995 s: 97-107

Türkdoğan, Galip, 1984. *Sanat Eğitimi Yöntemleri*, Ankara: Kadioğlu Matbaası.

Türker, İ. Halil "Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri'nde Bilgisayar Destekli Tasarım Eğitimine Ne Oldu?", **9 Th. International Educational. Technology Conference**, Hacettepe University. Ankara – Turkey.: Hacettepe University, 2009 s: 685-688

Türker, İ. Halil ve Kaptan, A. Yakup 2004, "Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri'nde Bilgisayar Destekli Tasarım Eğitimine Yönelik İçerik ve Öneriler." **XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı**, Malatya:

Uçar, Tefvik Fikret, 2004. *Görsel İletişim ve Grafik Tasarım*, İstanbul: İnkılap Yayınları.

Ünver, Erdem, 2002. *Sanat Eğitimi*, Ankara: Nobel yayın dağıtım.

Varış, Fatma, 1996. *Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler*, Ankara: Alkım Yayınları.

Vural, Didem Üstün. 2009. "Sanat Eğitiminin Gerekliliği ve İşlevi", A. O. A. v. L. Mercin, (ed.), *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi* Ankara: Pegem Akademi, s. 35-37.

wikipedia, "grafik tasarım nedir?", 2010, http://tr.wikipedia.org/wiki/Grafik_tasarım (02.06 2009).

Y.Ö.K., 1998. *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*, Ankara: T.C. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

Y.Ö.K., "Devlet Üniversiteleri", 2010, http://www.yok.gov.tr/katalog/katalog_devlet.pdf (12.02 2010).

Yolcu, Enver, 2004. *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yolcu, Enver, "Türkiye'de sanat eğitiminin tarihçesi", 2010, <http://www.enveryolcu.com/egitim/tarihce.html> (24.04. 2010).

Yücel, Ünsal - Yılmaz, Tarcan, "Ortaçağ sanatı", 2010, <http://www.istanbul.edu.tr/Bolumler/guzelsanat/ortacag.htm> (10.09 2010).

Yükseköğretim Kurulu, "Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi", 1998, <http://www.odevsel.com/egitim/2297/egitim-fakulteleri-ogretmen-yetistirme-programlarinin-yeniden-duzenlenmesi.html> (02.07. 2010).

ÖZGEÇMİŞ

Fatih ÖZDEMİR

11.05.1978

Ankara-Kızılcahamam

Yabancı dili: İngilizce

İletişim: www.fatihozdemir.com

mfatihozdemir@gmail.com

Eğitim:

2007 - **Yüksek Lisans** - İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

2004 - **Lisans** - İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Resim İş Öğretmenliği.

2000 - **Ön Lisans** - Fırat Üniversitesi Teknik Bilimler M.Y.O. Grafik programı

1996 - **Lise** - Gaziantep Anadolu Lisesi.

Yayınlar:

2011 - Popüler Müzik Albüm Kapaklarının Tasarım Sorunları - Design Problems of
Popular Music Album Arts- İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi Cilt 1
Sayı 1 s:115-123

2011 - "Reklam Nesnesi Olarak Kadın" 4. Uluslararası Bir Bilim Kategorisi Olarak
'Kadın': Edebiyat, Dil, Kültür, Sanat, Peyzaj ve Tasarım Çalışmalarında Kadın
Sempozyumu 4-6 Mayıs 2011, Malatya-Türkiye

2010 - "Semih Berksoy With Her Painted Life And Her Vivid Paintings" 2010
'Women' As A Category Of Science: The Third International Women's
Symposium On Literature, Language, Culture And Art Studies. Konya,
TURKEY. 28-30 Nisan 2010

Sergiler:

5'i uluslararası olmak üzere toplam 12 karma sergiye katılım.

2011 -Öğretim Elemanları Karma Resim Sergisi -Battalgazi/Malatya.

2010 - 3. Uluslararası kervansaray buluşması 2010 karma sergisi. -Malatya.

2008 - DIALOGUE- DİYALOG "The contemporary printmakings and ex-librises from Turkey- Türkiye'den çağdaş baskiresimler ve ekslibrisler" karma sergisi - Belçika.

2006 - UPSD+ÇEKÜL+TARİHİ KENTLER BİRLİĞİ 2. Uluslararası katılımlı Melita'dan Battalgazi'ye Tarih, Arkeoloji, Kültür, Sanat günleri karma sergisi. - Malatya.

2005 - UPSD+ÇEKÜL+TARİHİ KENTLER BİRLİĞİ 1. Uluslararası katılımlı Melita'dan Battalgazi'ye Tarih, Arkeoloji, Kültür, Sanat günleri karma sergisi. - Malatya.

2005 -Karma Resim Sergisi - İnönü Üniversitesi kongre ve kültür merkezi -Malatya.

2004 - Karma Resim Sergisi - İnönü Üniversitesi kongre ve kültür merkezi. -Malatya.

2004 - Karma Resim Sergisi - İnönü Üniversitesi Sergi salonu. -Malatya.

2003 -Yorumlamalar - Karma Resim Sergisi - İnönü Üniversitesi Sergi salonu. - Malatya.

2003 - Karma Ekslibris Sergisi - İnönü Üniversitesi Sergi salonu. -Malatya.

2003 - 1. Uluslararası Ekslibris yarışması sergisi. -Çeşitli Yurtiçi ve Yurtdışı Şehirler.

2000 - Karma Resim Sergisi - Fırat Üniversitesi Sergi Salonu. -Elazığ.

Faaliyetler:

2011 - 33. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, yürütme kurulu üyeliği.

2011 -4. Uluslararası Bir Bilim Kategorisi Olarak 'Kadın': Edebiyat, Dil, Kültür, Sanat, Peyzaj ve Tasarım Çalışmalarında Kadın Sempozyumu, yürütme kurulu üyeliği.

2010 - 3. Uluslararası kervansaray buluşması 2010 yürütme kurulu üyeliği.

2009 -“Geleneksel Türk Sanatları Şenliği” başlıklı (BAP) Bilimsel Araştırma Projesinde proje araştırmacısı.

2009 - “5th black sea basin conferance on analytical chemistry" "uluslararası 5. Karadeniz havzası analitik kimya kongresi" görsel danışmanlığı.

- 2009 - “İnönü Üniversitesi 3. Kısa Film Festivali 2009” festival yürütme kurulu üyeliği, görsel yönetmenliği ve ön eleme jüri üyeliği.
- 2009 - İnönü Üniversitesi 4. Ulusal Resim Yarışması yürütme kurulu üyeliği.
- 2008 - İnönü Üniversitesi 3. Ulusal Resim Yarışması yürütme kurulu üyeliği.
- 2008 - İnönü Üniversitesi 3. Taş Heykel Sempozyumu yürütme kurulu üyeliği.
- 2008 - “İnönü Üniversitesi Kısa Film Festivali 2008” festival yürütme kurulu üyeliği, görsel yönetmenliği ve ön eleme jüri üyeliği.
- 2007 - İnönü Üniversitesi Tiyatro Topluluğu Sanat yönetmenliği
- 2007 - “İnönü Üniversitesi Kısa Film Festivali 2007” festival yürütme kurulu üyeliği, görsel yönetmenliği ve ön eleme jüri üyeliği.
- 2006 - UPSD+ÇEKÜL+TARİHİ KENTLER BİRLİĞİ. 2. uluslararası katılımlı Melita’dan Battalgazi’ye, Arkeoloji, Kültür, Sanat günleri organizasyon yürütme komitesi üyeliği.
- 2002 - Ekslibris ve Karikatür topluluğu kuruculuğu ve başkanlığı.

Akademik/İdari Görevler:

- 2005 - 2011 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde Araştırma Görevlisi.
- 2008- 2011 Erasmus Bölüm Koordinatörü